

**Ετήσια Χρηματοοικονομική Έκθεση
της χρήσης
1^η Ιανουαρίου – 31^η Δεκεμβρίου 2019**

Πίνακας Περιεχομένων

I. Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου

II Έκθεση Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

III. Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019

I. Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου

ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΤΗΝ
31^η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

Διεθνής οικονομία

Το διεθνές οικονομικό περιβάλλον το 2019 χαρακτηρίστηκε από αυξημένη αστάθεια και αβεβαιότητα. Η απρόβλεπτη συμπεριφορά κυβερνήσεων κυρίως στο διεθνές εμπόριο αγαθών και τεχνολογίας, υπεισήλθε ως νέος παράγοντας των εξελίξεων, επιβαρύνοντας τον ήδη ώριμο οικονομικό κύκλο πολλών μεγάλων οικονομιών.

Ο ρυθμός αύξησης του παγκόσμιου ΑΕΠ εκτιμάται από το ΔΝΤ ότι επιβραδύνθηκε σημαντικά στο 2,9% το 2019, το χαμηλότερο επίπεδο της τελευταίας δεκαετίας, έναντι 3,6% το 2018. Η υποχώρηση του ρυθμού ανάπτυξης το 2019 οφείλεται στη σημαντική επιβράδυνση της εξωτερικής ζήτησης η οποία έπληξε τη βιομηχανική παραγωγή, κυρίως κεφαλαιακών αγαθών, σε πολλές προηγμένες και αναδυόμενες οικονομίες ως αποτέλεσμα των εντάσεων στο διεθνές εμπόριο και της σημαντικής υποχώρησης του όγκου του, ιδίως για τις αναδυόμενες και τις αναπτυσσόμενες οικονομίες. Η διατήρηση αρκετά ισχυρής δραστηριότητας στον τομέα των υπηρεσιών, ιδιαίτερα στις προηγμένες οικονομίες, σε ένα περιβάλλον ευνοϊκών χρηματοπιστωτικών συνθηκών, αντιστάθμισε μερικώς την αρνητική επίδραση από την υποχώρηση της βιομηχανικής παραγωγής και των εξαγωγών και συνέβαλε στην ενίσχυση της απασχόλησης.

Όσον αφορά το 2020, ο ετήσιος ρυθμός μεγέθυνσης της παγκόσμιας αναμένεται να υποχωρήσει περαιτέρω σε 2,4%¹ καθώς τα μέτρα επιβράδυνσης της εξάπλωσης του COVID-19 θα έχουν καθοδική επίδραση στην οικονομική δραστηριότητα. Μια επανακλιμάκωση των εμπορικών εντάσεων μεταξύ ΗΠΑ και Κίνα ή/και επέκταση των εντάσεων ανάμεσα στις ΗΠΑ και την Ευρωπαϊκή Ένωση δύναται επίσης να πλήξει τις οικονομικές προοπτικές.

Η Ευρωζώνη

Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 1,0% σε ετήσια βάση, στο τέταρτο τρίμηνο του 2019 έναντι 1,3% στο τρίτο τρίμηνο του ίδιου έτους, με χαμηλότερο ρυθμό έναντι 1,2% στο τέταρτο τρίμηνο του 2018.

Σημαντική επιβράδυνση του ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ σημειώθηκε στο σύνολο του 2019 στο 1,2% από 1,9% το 2018, ενώ το 2020 το ΑΕΠ αναμένεται να επιβραδυνθεί περαιτέρω, στο 0,8%².

Η οικονομία της Ευρώπης βρίσκεται αντιμέτωπη με σημαντικές γεωπολιτικές και οικονομικές προκλήσεις. Οι επιπτώσεις από την εξάπλωση του COVID-19 εκτιμάται ότι θα επηρεάσουν τόσο την πλευρά της προσφοράς όσο και την πλευρά της ζήτησης. Τουρισμός, βιομηχανία και μεταφορές θα πληγούν εντός του 2020 σε μια εύθραυστη οικονομική συγκυρία. Εκτός όμως από την πανδημία, ο μεγαλύτερος κίνδυνος είναι η είσοδος σε μια παρατεταμένη περίοδο χαμηλών ρυθμών ανάπτυξης υπό το βάρος της αβεβαιότητας όσον αφορά διεθνής συμφωνίες και συναλλαγές και των επιπτώσεων του Brexit, αλλά και πιο μακροχρόνιων τάσεων όπως είναι οι επιπτώσεις της γήρανσης του πληθυσμού και ο χαμηλός ρυθμός αύξησης της παραγωγικότητας. Σε αυτούς

¹ Πηγή: ΟΟΣΑ, Interim Economic Outlook, Μάρτιος 2020

² (OECD, Interim Economic Assessment, March 2020)

τους παράγοντες πρέπει βέβαια να προστεθεί η παράμετρος της κλιματικής αλλαγής που παρατηρείται ήδη αλλά και της ψηφιακής εποχής.

Το 2019 οι δημοσιονομικές εξελίξεις στη ζώνη του ευρώ ως σύνολο χαρακτηρίστηκαν από τη συνέχιση της αποκλιμάκωσης του δημοσίου χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ (84,5%), ενώ αντίθετα ανακόπηκε η πτωτική πορεία του δημοσιονομικού ελλείμματος (0,7% του ΑΕΠ) η οποία υπήρξε το βασικό χαρακτηριστικό των δημοσιονομικών εξελίξεων στη ζώνη του ευρώ την τελευταία δεκαετία.

Η Ελληνική Οικονομία

Το 2019 η αναπτυξιακή δυναμική της Ελληνικής οικονομίας διατηρήθηκε, παρά την επιβράδυνση της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Συγκεκριμένα, το **Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν** αυξήθηκε κατά 1,9% ετησίως το 2019 – παρά την επιβράδυνση στο 1% ετησίως το 4^ο τρίμηνο του 2019 – διατηρώντας τον ίδιο ρυθμό αύξησης με το 2018, υποστηριζόμενο από τις εξαγωγές υπηρεσιών (τουρισμός), τις ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου και την τελική κατανάλωση (αυξήσεις κατά 8,1% 4,6% και 1,0% ετησίως αντίστοιχα το 2019)³.

Ο **δείκτης οικονομικού κλίματος** σημείωσε το β' εξάμηνο του 2019 τις καλύτερες επιδόσεις των τελευταίων 12 ετών. Συγκεκριμένα το Δεκέμβριο του 2019 διαμορφώθηκε στις 110 μονάδες βελτιωμένος κατά 8,6 μονάδες σε σύγκριση με το Δεκέμβριο του 2018, βασιζόμενος στην από κοινού ενίσχυση των δεικτών εμπιστοσύνης στην κατανάλωση, τις υπηρεσίες και τις κατασκευές, έχοντας ως θεμέλια τις βελτιωμένες συνθήκες στην αγορά εργασίας και τις θετικές προοπτικές για την εγχώρια ζήτηση, τον τουρισμό και τη δημόσια κατανάλωση⁴.

Στη διάρκεια του 2019 η **αγορά ακινήτων** συγκέντρωσε ενισχυμένο επενδυτικό ενδιαφέρον τόσο για οικιστικές όσο και για επαγγελματικές χρήσεις. Οι τιμές των ακινήτων σε αρκετές περιπτώσεις αυξήθηκαν με αξιοσημείωτους ρυθμούς, ωστόσο η αύξηση στις τιμές και τη ζήτηση δεν φαίνεται να έχει διαχυθεί στο σύνολο της αγοράς, καθώς βασίζεται περισσότερο στην επενδυτική ζήτηση και την εισροή κεφαλαίων από το εξωτερικό και λιγότερο στην εγχώρια ζήτηση για ιδιοκατοίκηση ή ιδιόχρηση.

Στην **αγορά εργασίας**, το ποσοστό ανεργίας συνέχισε να βαίνει μειούμενο κατά τους πρώτους 12 μήνες του 2019 και ανήλθε σε 16,3%⁵ έναντι 18,5% τον Δεκέμβριο 2018 και από 16,5% τον Νοέμβριο πέρυσι. Σύμφωνα με την έρευνα εργατικού δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ, οι άνεργοι ανήλθαν σε 758.886 άτομα, και μειώθηκαν κατά 114.584 άτομα σε σχέση με τον Δεκέμβριο 2018 (μείωση 13,1%) και κατά 12.274 άτομα σε σχέση με τον Νοέμβριο 2019 (μείωση 1,6%). Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα αναμένεται να αποκλιμακωθεί περαιτέρω τη διετία 2020-21, παραμένοντας ωστόσο το υψηλότερο μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι θέσεις εργασίας που δημιουργούνται αντιστοιχούν σε θέσεις μισθωτής εργασίας καθώς ο αριθμός των αυτοαπασχολούμενων μειώνεται. Ο τριτογενής τομέας (εμπόριο, υπηρεσίες, διοίκηση) είχε τη μεγαλύτερη συνεισφορά στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Οι **καταθέσεις του ιδιωτικού τομέα (επιχειρήσεις και νοικοκυριά)**⁶ στο τέλος του 2019 ανήλθαν σε ΕΥΡΩ 143 δις (ΕΥΡΩ 116 δις από νοικοκυριά και περίπου ΕΥΡΩ 27 δις από επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα). Αν προσθέσουμε και τις καταθέσεις της γενικής κυβέρνησης το σύνολο των καταθέσεων στο τέλος του 2019 διαμορφώθηκε σε ΕΥΡΩ 159 δις σημειώνοντας αύξηση 4,4% (31.12.2018: ΕΥΡΩ 152 δις) γεγονός που

³ Πηγή: ΕΛ. ΣΤΑΤ. Μάρτιος 2020

⁴ Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Έρευνες για τις Επιχειρήσεις και τους Καταναλωτές

⁵ Πηγή: ΕΛ. ΣΤΑΤ. Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, Μηνιαία Στοιχεία (Δεκέμβριος 2019)

⁶ Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

οφείλεται στη βελτίωση της εμπιστοσύνης στις προοπτικές της Ελληνικής οικονομίας, στη σταθερότητα του Ελληνικού τραπεζικού συστήματος και στην γενικότερη ανάκαμψη που παρατηρείται στην Ελληνική οικονομία.

Οι **χρηματοδοτήσεις του ιδιωτικού τομέα (επιχειρήσεις και νοικοκυριά)**⁷ στο τέλος του 2019 ανήλθαν σε ΕΥΡΩ 154 δις μειωμένες κατά 9,4% σε σχέση με το υπόλοιπο της 31.12.2018 που ανήλθαν σε ΕΥΡΩ 170 δις. Ειδικότερα, οι χρηματοδοτήσεις σε μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις ανήλθαν σε ΕΥΡΩ 67 δις παρουσιάζοντας μείωση 12% σε σχέση με το υπόλοιπο 31.12.2018 (ΕΥΡΩ 76 δις) ενώ τα δάνεια προς νοικοκυριά παρουσίασαν ετήσια μεταβολή -9% παρουσιάζοντας τάσεις σταθεροποίησης τους τελευταίους μήνες του έτους.

Η πρόοδος αναφορικά με τη **διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων** συνεχίστηκε το πρώτο ενιάμηνο του 2019. Συγκεκριμένα, τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια υποχώρησαν στο τέλος του Σεπ. 2019 σε ΕΥΡΩ 71,2 δις μειωμένα κατά ΕΥΡΩ 10,6 δις σε σύγκριση με τον Δεκ. 2018. Ο λόγος των μη εξυπηρετούμενων δανείων τόσο ως προς το σύνολο των δανείων (42,1%) όσο και ως προς τις επιμέρους κατηγορίες (40,4% για τα επιχειρηματικά, 43% για τα στεγαστικά, 49,7% για τα καταναλωτικά) παραμένει υψηλός. Σύμφωνα με την στοχοθεσία που υπέβαλλαν τα ελληνικά τραπεζικά ιδρύματα στον SSM στο τέλος του Μαρτίου 2019, ο λόγος μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων προς το σύνολο των δανείων ήταν ο δείκτης να φτάσει σε επίπεδο κάτω του 20% έως το τέλος του 2021. Να σημειωθεί ότι η μείωση στο πρώτο ενιάμηνο του 2019 οφείλεται κυρίως σε διαγραφές (περίπου ΕΥΡΩ 3,1 δις) και σε πωλήσεις δανείων (περίπου ΕΥΡΩ 7,1 δις).

Η εξάπλωση του COVID-19 και οι ανασφάλειες σχετικά με τις εξελίξεις του ιού και τον οικονομικό αντίκτυπο χαρακτηρίζονται από υψηλό βαθμό αβεβαιότητας, ενώ όλες οι εκτιμήσεις βασίζονται σε διαθέσιμες πληροφορίες έως τον 3/2020. Καθώς ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ της Ελλάδος εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον τουρισμό, ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ για την τρέχουσα χρήση αναμένεται να αποκλίνει σημαντικά από τις εκτιμήσεις.

Προοπτικές 2020

Οι αρχικές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (European Economic Forecast, Winter 2020) που ήρθαν στο φως της δημοσιότητας τον Φεβρουάριο του 2020, ανέφεραν ότι ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ στην Ελλάδα προβλέπονταν να ανέλθει σε 2,4% για το 2020 και 2,0% το 2021, στηριζόμενος στην επενδυτική δαπάνη από ότι στη δημόσια και ιδιωτική κατανάλωση. Καθοριστικής σημασίας ήταν και η διατήρηση της συμβολής των εξαγωγών υπηρεσιών (κυρίως τουρισμού) στα υψηλά επίπεδα του 2019.

Ωστόσο, στις αρχές Μαρτίου 2020, επιπλέον αβεβαιότητες θα μπορούσαν να θεωρηθούν η κλιμάκωση των γεωπολιτικών εντάσεων, η αναζωπύρωση της προσφυγικής κρίσης, η ενδεχόμενη εγχώρια μεταρρυθμιστική κόπωση και η καθυστέρηση στην υλοποίηση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και κυρίως η επιδημία του κορωνοϊού που εξαπλώθηκε γρήγορα επηρεάζοντας αρνητικά τις οικονομίες σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ο ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας εκτιμάται ότι θα επιβραδυνθεί σημαντικά το 2020, δεδομένων των επιπτώσεων της εξάπλωσης του κορωνοϊού. Οι επιπτώσεις αυτές προς το παρόν δεν μπορούν να ποσοτικοποιηθούν με ακρίβεια, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν ακόμη διαθέσιμα στοιχεία καθώς η πανδημία είναι σε εξέλιξη. Ειδικότερα, σύμφωνα με το βασικό σενάριο της Τράπεζας της Ελλάδος⁸, ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα είναι μηδενικός το 2020, αντί 2,4% που ήταν η πιο πρόσφατη πρόβλεψη μετά την ενσωμάτωση των στοιχείων των Εθνικών Λογαριασμών για το δ' τρίμηνο του 2019 (6 Μαρτίου 2020). Η προς τα κάτω αναθεώρηση της πρόβλεψης του ρυθμού ανάπτυξης κατά επιπλέον 2,4 ποσοστιαίες μονάδες οφείλεται

⁷ Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

⁸ Πηγή: Έκθεση του Διοικητή για το έτος 2019, Τράπεζα της Ελλάδος, Μάρτιος 2020

στην ενσωμάτωση των επιπτώσεων από την εξάπλωση του κορωνοϊού. Με βάση τα τελευταία στοιχεία για την εξέλιξη της πανδημίας, η πιθανότερη εκδοχή είναι ότι θα υπάρξει σημαντική αρνητική επίπτωση στην οικονομία τα δύο πρώτα τρίμηνα του 2020, η οποία θα αντισταθμιστεί μερικώς τα δύο τελευταία τρίμηνα. Η επιβράδυνση του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης θα προέλθει κυρίως από διαταραχές στην πλευρά της ζήτησης, με μείωση της εξωτερικής ζήτησης αγαθών και υπηρεσιών και της εγχώριας ζήτησης, αφού πλήττονται ιδιαίτερες τομείς όπως οι μεταφορές, ο τουρισμός, το εμπόριο, η εστίαση και η ψυχαγωγία. Κανείς σήμερα μπορεί να προβλέψει με ακρίβεια την εξέλιξη της πανδημίας, ενώ οι επιπτώσεις της στις εθνικές οικονομίες θα εξαρτηθούν και από τα εθνικά και διεθνή δημοσιονομικά και νομισματικά μέτρα που λαμβάνονται.

Ο τραπεζικός τομέας

Αναφορικά με το Ελληνικό τραπεζικό σύστημα, το 2019 ήταν μια θετική χρονιά. Σύμφωνα με την Έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για το έτος 2019 (Μάρτιος 2020), οι εξελίξεις στο τραπεζικό σύστημα το 2019 προσδιορίστηκαν από τη βελτιωμένη λειτουργική κερδοφορία, τη διατήρηση της κεφαλαιακής επάρκειας σε ικανοποιητικό επίπεδο, τη συνεχιζόμενη ανάκαμψη της πιστωτικής επέκτασης προς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, την άνοδο των τραπεζικών καταθέσεων του ιδιωτικού τομέα και την περαιτέρω μείωση του αποθέματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων στους ισολογισμούς των τραπεζών, το οποίο όμως παραμένει υψηλό.

Η βελτίωση της **λειτουργικής κερδοφορίας** οφείλεται κυρίως σε μη επαναλαμβανόμενα κέρδη από χρηματοοικονομικές πράξεις και στη συγκράτηση των εξόδων. Αντίθετα, μείωση εμφάνισε η οργανική κερδοφορία, κυρίως εξαιτίας της συρρίκνωσης του δανειακού χαρτοφυλακίου των τραπεζών ως αποτέλεσμα αφενός της πώλησης θυγατρικών τους στο εξωτερικό και αφετέρου της υπέρβασης των αποπληρωμών δανείων σε σχέση με τις νέες εκταμιεύσεις, καθώς και της διενέργειας πρόσθετων προβλέψεων. Ο περιορισμός του υψηλού αποθέματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων αποτελεί τη βασικότερη πρόκληση για το τραπεζικό σύστημα. Η εφαρμογή του σχεδίου "Ηρακλής" αναμένεται να συμβάλει στην ταχύτερη αποκλιμάκωση του αποθέματος αυτού. Η παρατηρούμενη μέχρι στιγμής μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων σε συνδυασμό με τη βελτίωση των συνθηκών ρευστότητας συνέβαλαν στη βελτίωση των συνθηκών τραπεζικής χρηματοδότησης προς τις επιχειρήσεις, κυρίως προς τις επιχειρήσεις μεγάλου μεγέθους. Αντίθετα, ο ρυθμός μεταβολής της στεγαστικής και καταναλωτικής πίστης παρέμεινε αρνητικός. Ειδικότερα, ο ετήσιος ρυθμός μείωσης του υπολοίπου της τραπεζικής χρηματοδότησης προς τον ιδιωτικό τομέα κατέγραψε το 2019 μικρή υποχώρηση, με μέσο ρυθμό μεταβολής -0,4%, έναντι -1,3% το 2018. Η συγκράτηση του ρυθμού υποχώρησης οφείλεται στην άνοδο των πιστώσεων προς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις με μέσο ετήσιο ρυθμό 2,2%, έναντι μείωσης κατά 0,6% το 2018. Μεγαλύτερη ήταν η άνοδος των πιστώσεων προς τις μεγάλες επιχειρήσεις (6,4%, έναντι 3,1% το 2018), ενώ το υπόλοιπο των πιστώσεων προς τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις εξακολούθησε να περιορίζεται, αν και ο ρυθμός μεταβολής του ήταν λιγότερο αρνητικός. Η τραπεζική χρηματοδότηση κατευθύνθηκε κυρίως σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα των μεταφορών (πλην ναυτιλίας), της ενέργειας και του τουρισμού. Αντίθετα, η πιστωτική επέκταση προς τα νοικοκυριά συνέχισε να μειώνεται, μάλιστα με ελαφρώς επιταχυνόμενο ρυθμό (-2,6%, έναντι -2,2% το 2018). Η ζήτηση τραπεζικών δανείων εκ μέρους των νοικοκυριών επηρεάστηκε θετικά από την άνοδο του δείκτη τιμών των κατοικιών και την αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών. Από την πλευρά όμως της προσφοράς δανείων, το υψηλό επίπεδο των μη εξυπηρετούμενων δανείων των νοικοκυριών συνέχισε να αποτελεί τον σημαντικότερο περιοριστικό παράγοντα, παρά τη γενικότερη βελτίωση της ρευστότητας των τραπεζών.

Το 2019 συνεχίστηκε η καθοδική τάση, αν και με μειούμενο ρυθμό, των **επιτοκίων τραπεζικής χρηματοδότησης** των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, με τη μεγαλύτερη μείωση να αφορά τις μικρές επιχειρήσεις λόγω κυρίως της επίδρασης των χρηματοδοτικών εργαλείων κυρίως της Ευρωπαϊκής Τράπεζας

Επενδύσεων. Σε πραγματικούς όρους όμως, το κόστος δανεισμού αυξήθηκε. Αύξηση επίσης σε ονομαστικούς και σε πραγματικούς όρους σημείωσαν τα επιτόκια των στεγαστικών και των καταναλωτικών δανείων.

Θετική ήταν η εξέλιξη των **τραπεζικών καταθέσεων του ιδιωτικού τομέα**, ως αποτέλεσμα του επαναπατρισμού κεφαλαίων επενδεδυμένων σε χρηματοοικονομικά στοιχεία στο εξωτερικό. Η εξέλιξη αυτή ήταν ευνοϊκότερη στην περίπτωση των νοικοκυριών ως συνέπεια της αύξησης του διαθέσιμου εισοδήματός τους, ενώ η δυναμική της αύξησης των καταθέσεων των μη χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων εξασθένησε. Η βαθμιαία αποκατάσταση της καταθετικής βάσης των ελληνικών τραπεζών επέτρεψε αφενός τον τερματισμό της προσφυγής στο μηχανισμό έκτακτης ενίσχυσης σε ρευστότητα (ELA) της Τράπεζας της Ελλάδος και τον περιορισμό της άντλησης ρευστότητας μέσω των πράξεων νομισματικής πολιτικής του Ευρωσυστήματος και αφετέρου τη συγκράτηση της υποχώρησης της πιστωτικής επέκτασης προς την οικονομία.

Η βελτίωση της εμπιστοσύνης των καταθετών στο τραπεζικό σύστημα συνέβαλε ώστε να μην παρατηρηθεί εκροή καταθέσεων μετά την πλήρη άρση, το Σεπτέμβριο του 2019, και των τελευταίων περιορισμών στις διεθνείς πληρωμές και στη μεταφορά κεφαλαίων στο εξωτερικό.

Όσον αφορά τα **τραπεζικά επιτόκια καταθέσεων**, το 2019 υποχώρησαν κυρίως εκείνα των καταθέσεων προθεσμίας. Η διαμόρφωση επιτοκίων καταθέσεων σε χαμηλά επίπεδα είναι συμβατή με τη διατήρηση των βασικών επιτοκίων της ενιαίας νομισματικής πολιτικής σε εξαιρετικώς χαμηλά έως αρνητικά επίπεδα.

Στις **αρχές Μαρτίου του 2020** το Εποπτικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας ανακοίνωσε, σειρά εποπτικών μέτρων ώστε να διασφαλίσει ότι οι τράπεζες που βρίσκονται υπό την άμεση εποπτεία της είναι σε θέση να συνεχίσουν να χρηματοδοτούν την οικονομία εν όψει των αρνητικών επιπτώσεων αλλά και των προκλήσεων στις επιχειρησιακές λειτουργίες τους από την **εξάπλωση του κορωνοϊού**. Η ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας έγινε σε συντονισμό με συναφή ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EAT/EBA), που αναφερόταν ειδικότερα στην αναβολή της διεξαγωγής της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για τον τραπεζικό τομέα της ζώνης του ευρώ κατά ένα έτος και σε σειρά άλλων παρεμβάσεων. Η ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας αναφέρεται σε μέτρα κεφαλαιακής ελάφρυνσης όπως η δυνατότητα χρησιμοποίησης αποθεμάτων κεφαλαίου και ρευστότητας, συμπεριλαμβανομένης της σύστασης για κεφάλαια, του Πυλώνα 2 (Pillar 2 Guidance), σε ελάφρυνση της σύνθεσης κεφαλαίων που αφορούν τις πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις του Πυλώνα 2, καθώς και σε πολιτικές ευελιξίας στην εφαρμογή εποπτικών μέτρων για κάθε επιμέρους τράπεζα. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών τονίζουν τη δυνατότητα χρήσης της ήδη προβλεπόμενης ευελιξίας στο υφιστάμενο πλαίσιο κανόνων για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια χωρίς όμως να επηρεάζεται η εφαρμογή από τις τράπεζες αξιόπιστων πιστοληπτικών κριτηρίων και κατάλληλων πολιτικών για την αναγνώριση και κάλυψη των μη εξυπηρετούμενων δανείων, καθώς και για τον αξιόπιστο σχεδιασμό των κεφαλαίων και της ρευστότητάς τους μέσω ενισχυμένων λειτουργιών διαχείρισης κινδύνων.

Οι ελληνικές τράπεζες, κάνοντας χρήση των προαναφερθέντων νομισματικών και εποπτικών διευκολύνσεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προχώρησαν ήδη σε ανακοίνωση δράσεων για τη διευκόλυνση εταιρειών σε κλάδους που πλήττονται από την κρίση του κορωνοϊού.

Εξελίξεις που αφορούν την Optima bank

Η Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος (Investment Bank of Greece) ιδρύθηκε το 2000 και από το 2012 μέτοχός της ήταν η Λαϊκή Κυπριακή Τράπεζα (Cyprus Popular Bank), τα εναπομείναντα περιουσιακά στοιχεία της οποίας είχαν περάσει στην Αρχή Εξυγίανσης της Κύπρου και βρίσκονταν υπό εκκαθάριση.

Το 2013, στο πλαίσιο του τότε σχεδίου διάσωσης των κυπριακών τραπεζών, το σύνολο των τραπεζικών εργασιών της Λαϊκής Κυπριακής Τράπεζας στην Ελλάδα μεταφέρθηκαν στην Τράπεζα Πειραιώς, αλλά η Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος (Investment Bank of Greece) εξαιρέθηκε και παρέμεινε ανεξάρτητο τραπεζικό, επενδυτικό και χρηματιστηριακό ίδρυμα το οποίο λειτουργεί υπό την εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος και του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (Single Supervisory Mechanism: SSM) ενώ παράλληλα είναι μέλος του Χρηματιστηρίου Αθηνών και του Χρηματιστηρίου Αξιών της Κύπρου.

Η Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος έως τον Ιούλιο του 2019 συνέχιζε να είναι ένα Ελληνικό χρηματοπιστωτικό ίδρυμα με πλήρη τραπεζική άδεια το οποίο παρείχε ένα ευρύ φάσμα χρηματιστηριακών και τραπεζικών υπηρεσιών καθώς και υπηρεσιών επενδυτικής τραπεζικής, τόσο στην Ελλάδα όσο και το εξωτερικό.

Κατόπιν πρόσληψης συμβούλου από την Λαϊκή Τράπεζα Κύπρου, τον Μάρτιο του 2018, ξεκίνησε η διαδικασία πώλησης της Επενδυτικής Τράπεζας Ελλάδος (Investment Bank of Greece) με διαδικασία διεθνούς διαγωνισμού η οποία ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο του 2018 με την υπογραφή του SPA μεταξύ του πωλητή (Λαϊκή Τράπεζα Κύπρου) και του αγοραστή (Ireon Investments 100% θυγατρική του Ομίλου της Motor Oil Hellas). Η διαδικασία της μεταβίβασης ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο του 2019 κατόπιν λήψεων των σχετικών εγκρίσεων από τις εποπτικές αρχές.

Με την απόκτηση της από την Ireon Investments, η Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος, μετονομάστηκε σε Optima bank και σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα λειτούργησε και το πρώτο της κατάστημα εξυπηρέτησης πελατών στο Ψυχικό.

Χρηματοοικονομικές επιδόσεις για το 2019 (όμιλος)

Το ενεργητικό την 31/12/2019 διαμορφώθηκε σε €303,5 εκατ. από €208,3 εκατ.

Οι καταθέσεις πελατών, συμπεριλαμβανομένων των υπολοίπων πελατών από χρηματιστηριακές συναλλαγές, διαμορφώθηκαν σε €206,4 εκατ. αυξημένες κατά 165,9% έναντι της 31/12/2018 (€77,6 εκατ.). Τα δάνεια προ προβλέψεων, στα οποία περιλαμβάνονται και οι παροχές πιστώσεων για αγορά μετοχών (margin), ανήλθαν την 31/12/2019 σε €93,7 εκατ., αυξημένα κατά 137,6% έναντι του 2018 (€39,4 εκατ.).

Τα δάνεια σε καθυστέρηση (άνω των 90 ημερών) αποτελούν το 1,69% του δανειακού χαρτοφυλακίου (στην Ελλάδα ο αντίστοιχος δείκτης ανέρχεται σε 28,3%) και ο δείκτης κάλυψης καθυστερήσεων από συσσωρευμένες προβλέψεις διαμορφώθηκε σε 100,0% (στην Ελλάδα ο αντίστοιχος δείκτης ανέρχεται σε 67,7%). Σε ατομικό επίπεδο οι παραπάνω δείκτες ανήλθαν σε 1,56% και 100,0% αντιστοίχως.

Τα καθαρά έσοδα από τόκους διαμορφώθηκαν σε €4,1 εκατ. από €3,5 εκατ. το 2018, αύξηση κατά 15,5%, κυρίως λόγω αυξημένων τόκων - έσοδο από χορηγήσεις (αύξηση δανείων). Τα καθαρά έσοδα προμηθειών ανήλθαν σε €4,2 εκατ. το 2019 έναντι €3,0 εκατ. το 2018, αύξηση κατά 40%, κυρίως λόγω αυξημένων προμηθειών από χρηματιστηριακές συναλλαγές.

Το 2019, τα κέρδη από το χαρτοφυλάκιο ομολόγων της τράπεζας ανήλθαν σε €2,3 εκατ. έναντι €0,4 εκατ. το 2018 και το σύνολο των κερδών από χρηματοοικονομικές πράξεις του ομίλου ανήλθαν σε €3,3 εκατ. από €3,7 εκατ. το 2018. Η απόκλιση οφείλεται στην αποτίμηση των Αμοιβαίων Κεφαλαίων Επιχειρηματικών Συμμετοχών στα οποία έχουν επενδύσει οι θυγατρικές της Τράπεζας, IBG Capital και IBG Investments, η οποία ήταν ιδιαίτερα αυξημένη το 2018.

Τα συνολικά έξοδα λειτουργίας του ομίλου το 2019 αυξήθηκαν κατά 13% και ανήλθαν σε €14,7 εκατ. έναντι €13,0 εκατ. το 2018. Η αύξηση των λειτουργικών εξόδων προήλθε καταρχήν από τις αμοιβές και έξοδα προσωπικού (€1,1 εκατ.) κυρίως λόγω της αύξησης του ανθρώπινου δυναμικού, απαραίτητου για την κάλυψη

των νέων επιχειρησιακών αναγκών. Παράλληλα, αυξημένα παρουσιάζονται και τα γενικά λειτουργικά έξοδα κατά €0,4 εκατ. Η υπέρβαση οφείλεται κυρίως σε έξοδα συνδρομών και υποδομών.

Ως αποτέλεσμα των ανωτέρω, τα συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα της χρήσης 2019 μετά από φόρους ανήλθαν σε € -4,2 εκατ. έναντι € -4,0 εκατ. το 2018.

Μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση

Τα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση την 31/12/2019 περιλαμβάνουν τις εταιρίες IBG Global Funds SICAV-SIF, Ειδικό Επενδυτικό Κεφάλαιο με έδρα το Λουξεμβούργο καθώς και IBG Capital Management S.ar.l, εταιρία διαχείρισης του εν λόγω επενδυτικού κεφαλαίου με έδρα το Λουξεμβούργο.

Η Διοίκηση της Optima bank, αφού διερεύνησε εναλλακτικές επιλογές αξιοποίησης των προαναφερθέντων περιουσιακών στοιχείων, εκτίμησε ότι αυτά δεν συνεισφέρουν τα προβλεπόμενα στο γενικότερο επιχειρηματικό σχέδιο της τράπεζας.

Ως εκ τούτου, ξεκίνησε διαδικασία πώλησης αυτών χωρίς να επιτευχθεί το αναμενόμενο αποτέλεσμα και τελικά αποφάσισε τη ρευστοποίηση του Επενδυτικού Κεφαλαίου IBG Global Funds SICAV-SIF και κλείσιμο της εταιρίας σύμφωνα με την διαδικασία εθελοντικής ρευστοποίησης, όπως προβλέπεται από το αντίστοιχο νομικό πλαίσιο του Λουξεμβούργου, και περαιτέρω την δρομολόγηση της εκκαθάρισης της εταιρίας διαχείρισης IBG Capital Management S.ar.l.

Η Optima bank αναμένει ότι εντός του τρέχοντος έτους 2020 θα έχουν ολοκληρωθεί τα προαναφερθέντα.

Εποπτικοί δείκτες (όμιλος)

Ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας του ομίλου, σύμφωνα με το πλαίσιο της Βασιλείας III και μετά την εφαρμογή των εποπτικών μεταβατικών διατάξεων για το ΔΠΧΠ 9, διαμορφώθηκε σε 26,03%, όπως και ο δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών κατηγορίας I.

Ο δείκτης κάλυψης ρευστότητας (LCR) ανήλθε σε 199,49% (έναντι του ελαχίστου επιτρεπτού ορίου 100%), ο δείκτης σταθερής χρηματοδότησης (NSFR) ανήλθε σε 116,37% (έναντι του ελαχίστου επιτρεπτού ορίου >100%), ενώ ο δείκτης μόχλευσης ανήλθε σε 21,90% (έναντι του ελαχίστου επιτρεπτού ορίου 3%).

Συμπέρασμα για τη συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Το Διοικητικό Συμβούλιο κατέληξε ότι για τη Τράπεζα ισχύει η συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας λαμβάνοντας υπόψη τα ακόλουθα:

- α) οι δείκτες ρευστότητας LCR και NSFR υπερβαίνουν το ελάχιστο επιτρεπτό όριο 100% όπως και
- β) οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας του ομίλου υπερβαίνουν τους ελάχιστους δείκτες κεφαλαιακών απαιτήσεων.
- γ) τη σειρά μέτρων που ελήφθησαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα τον Μάρτιο 2020 για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων από την εξάπλωση του κορωνοϊού COVID-19 στις οικονομίες των κρατών μελών και στην εφαρμογή μέτρων ευελιξίας στην εφαρμογή εποπτικών μέτρων για τις Τράπεζες,
- δ) την μεταβολή της μετοχικής σύνθεσης, την απόκτηση δηλαδή του πλειοψηφικού μετοχικού πακέτου από συνδεδεμένα μέρη της Motor Oil Hellas, ενός από τους μεγαλύτερους επιχειρηματικούς ομίλους της χώρας.

Διαχείριση κινδύνων

Ο Όμιλος αναγνωρίζει ότι, η διαχείριση των κινδύνων που αναλαμβάνει στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του, αποτελεί στρατηγικό εργαλείο της επιχειρηματικής τακτικής και φιλοσοφίας που διακρίνει τη λειτουργία του. Ως εκ τούτου, η Διοίκησή του φροντίζει ώστε η διαχείριση των κινδύνων να διενεργείται σε σαφώς καθορισμένο πλαίσιο, κατανοητό από το σύνολο των μονάδων. Στο εν λόγω πλαίσιο, η έγκαιρη αναγνώριση του κινδύνου, η μέτρηση και οι μέθοδοι διαχείρισής του, είναι συμβατές με τις στρατηγικές επιλογές του Ομίλου και ανάγονται σε καθημερινές επιχειρηματικές αποφάσεις.

Παρακολουθώντας με ιδιαίτερη προσοχή, το δυναμικό χαρακτήρα του οικονομικού και θεσμικού περιβάλλοντος στο οποίο δραστηριοποιείται, ο Όμιλος προσαρμόζει και εξελίσσει τους μηχανισμούς διαχείρισης κινδύνων, σε επίπεδο οργανωτικής δομής, πολιτικών, διαδικασιών και μηχανογραφικών συστημάτων, κατά τρόπο ώστε, οι εν λόγω μηχανισμοί να παραμένουν αποτελεσματικοί σε επίπεδο καθημερινών τραπεζικών εργασιών, συμβατοί με την αρχή της ανεξαρτησίας και λειτουργικοί για σκοπούς εσωτερικής και θεσμικής εποπτείας.

Η διαδικασία προσαρμογής στο εξελισσόμενο θεσμικό περιβάλλον και η μέριμνα αναβάθμισης των λειτουργιών που καθορίζουν το επίπεδο διαχείρισης κινδύνων (πολιτικές, συστήματα κλπ) προϋποθέτουν την επένδυση σημαντικών πόρων, τους οποίους ο Όμιλος με διαφανείς αξιολογικές διαδικασίες αξιοποιεί, ώστε το παραγόμενο αποτέλεσμα να ανταποκρίνεται στο επιδιωκόμενο και η σχετική δαπάνη να κινείται στο πλαίσιο του εκάστοτε προϋπολογισμού.

Σε επίπεδο πιστοδοτήσεων, η Τράπεζα αξιολογεί τον εκάστοτε, υπό ανάληψη πιστωτικό κίνδυνο, προσδιορίζοντας την πιστοληπτική ικανότητα των πελατών της, τόσο με την εφαρμογή ενός από τα πλέον αξιόπιστα μοντέλα ανεξάρτητης πιστοληπτικής διαβάθμισης, όσο και με την αξιοποίηση σειράς τεχνικών και κριτηρίων, συμβατών με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Τα εργαλεία αυτά, περιγράφονται και εφαρμόζονται στο πλαίσιο της Πολιτικής Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου, της Πιστοδοτικής Πολιτικής και της Πολιτικής & Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου Θεσμικών Αντισυμβαλλομένων. Στο πλαίσιο αυτό, είναι επίσης καθορισμένη με απόλυτη σαφήνεια, τόσο η εγκριτική διαδικασία όσο και τα εγκριτικά επίπεδα, όπου καθίσταται διακριτός ο ρόλος των επιτροπών πιστοδοτήσεων αλλά και ο ενισχυμένος ρόλος του Chief Risk Officer της Τράπεζας από το 2018.

Ανάλογο πλαίσιο διαχείρισης, προσαρμοσμένο στη φύση τους, ισχύει και για τους κινδύνους αγοράς, ρευστότητας καθώς και για τον λειτουργικό κίνδυνο.

Το σύνολο των κινδύνων, οριοθετείται από την Πολιτική Ανοχής Κινδύνων της Τράπεζας, την οποία (όπως και το σύνολο των πολιτικών) έχει εγκρίνει το Διοικητικό Συμβούλιο. Το πλαίσιο ανοχής κινδύνων, καθιστά διακριτά, τα επίπεδα της μέγιστης ανοχής κινδύνου, του επιθυμητού βαθμού ανάληψής του και του πραγματικού επιπέδου του, προσανατολίζοντας και συντονίζοντας το έργο των επιμέρους μονάδων, ώστε αυτό να συγκλίνει στην κατεύθυνση των στρατηγικών επιλογών της Διοίκησης, ήτοι, στον optimum συνδυασμό προστασίας και αποδοτικότητας των κεφαλαίων της Τράπεζας. Για την εξυπηρέτηση του στόχου αυτού, η Πολιτική Ανοχής Κινδύνων προβλέπει την τήρηση συγκεκριμένων επιπέδων τιμών, για μεγάλο αριθμό δεικτών, που αντανακλούν την δομική εικόνα όλων των περιοχών υψηλού ενδιαφέροντος, τόσο για την Τράπεζα όσο και για τις εποπτικές αρχές (κεφαλαιακή επάρκεια, ρευστότητα, ποιότητα δανειακού χαρτοφυλακίου, αποδοτικότητα κλπ). Η εν λόγω πολιτική, επικαιροποιείται τακτικά σε ετήσια βάση και εκτάκτως όποτε κριθεί σκόπιμο.

Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων (ΕΔΚ) του Διοικητικού Συμβουλίου υποστηρίζει το ΔΣ στο καθήκον του καθορισμού στρατηγικής διαχείρισης κινδύνων, με βάση το εκάστοτε ισχύον Επιχειρηματικό Σχέδιο και το Πλαίσιο Διάθεσης Ανάληψης Κινδύνων.

Η ΕΔΚ εισηγείται στο Διοικητικό Συμβούλιο σχετικά με τη παρούσα και μελλοντική στρατηγική ανάληψης κινδύνων του ιδρύματος, καθορίζει τις αρχές που πρέπει να διέπουν τη διαχείριση των κινδύνων ως προς την αναγνώριση, πρόβλεψη, μέτρηση, παρακολούθηση, έλεγχο και αντιμετώπισή τους, βάσει της εκάστοτε ισχύουσας επιχειρηματικής στρατηγικής και την επάρκεια των διαθέσιμων πόρων.

Επίσης, η ΕΔΚ καθοδηγεί τη Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων ως προς την υλοποίηση της στρατηγικής διάθεσης ανάληψης κινδύνων, συμπεριλαμβανομένης και της συμμόρφωσης με το εκάστοτε εποπτικό πλαίσιο κεφαλαιακής επάρκειας ενώ ελέγχει την ανεξαρτησία, επάρκεια και αποτελεσματικότητα λειτουργίας της εν λόγω Διεύθυνσης.

Η ΕΔΚ διασφαλίζει ότι, το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας ενημερώνεται επαρκώς για όλα τα θέματα που αφορούν τη στρατηγική ανάληψης, επίπεδο ανοχής και επίπεδο ανάληψης κινδύνων κατά την εκτέλεση των στρατηγικών και εποπτικών του καθηκόντων.

Οι σχετικές εποπτικές αναφορές, συνοψίζουν και συστηματοποιούν την εικόνα του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων, σε όλες τις διαστάσεις του. Η διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων περιγράφεται αναλυτικά στη σημείωση 4 των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων και των Ενοποιημένων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων της χρήσης που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2019.

Προσωπικό

Ιδιαίτερα σημαντικό κεφάλαιο για την πορεία της Optima bank, αποτελούν οι εργαζόμενοι. Η τράπεζα φροντίζει να στελεχώνεται με το κατάλληλο προσωπικό έτσι ώστε, αφενός να διαθέτει την κρίσιμη μάζα για την επίτευξη των επιχειρησιακών της στόχων και αφετέρου να δημιουργεί μαζί τους μακροχρόνιες και αμοιβαία επωφελείς σχέσεις συνεργασίας.

Ο αριθμός των υπαλλήλων της Optima bank την 31/12/2019 ανήλθε σε 283 άτομα, έναντι 189 την 31/12/2018. Από αυτούς το 37% αφορά γυναίκες και το μορφωτικό επίπεδο των υπαλλήλων κατά 74% αφορά τριτοβάθμια και μεταπτυχιακή εκπαίδευση.

Διάρθρωση μετοχικού κεφαλαίου

Το μετοχικό κεφάλαιο της Optima bank ανέρχεται σε 110.427.027 ΕΥΡΩ διαιρούμενο σε 3.7652.420 κοινές ονομαστικές μετοχές, ονομαστικής αξίας 29,35 ΕΥΡΩ η κάθε μια και είναι ολοσχερώς καταβεβλημένο.

Όλες οι μετοχές της Optima bank είναι κοινές, ονομαστικές, με δικαίωμα ψήφου, δεν έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε οργανωμένη χρηματιστηριακή αγορά και έχουν όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το καταστατικό της Optima bank και καθορίζονται από το νόμο.

Η Optima bank την 31.12.2019 δεν κατείχε ίδιες μετοχές.

Μερίσματα

Βάσει των αποτελεσμάτων της χρήσης που έληξε 31.12.2019 και σε συνδυασμό με τα άρθρα 161 (ελάχιστο μέρισμα) και 162 (προσωρινό μέρισμα και μεταγενέστερη διανομή κερδών και προαιρετικών αποθεματικών) του Νόμου περί Ανωνύμων Εταιρειών 4548/2018, δεν επιτρέπεται η διανομή μερίσματος.

Εκτιμήσεις για την εξέλιξη των δραστηριοτήτων της Optima bank κατά το 2020

Από το δ' τρίμηνο του 2019, η Optima bank ξεκίνησε να δραστηριοποιείται και στην Ελληνική λιανική και εταιρική τραπεζική. Στο επίκεντρο, από πλευράς εταιρικής τραπεζικής, είναι οι μικρομεσαίες (SME's) και μεγάλες (Large Corporates) επιχειρήσεις με εξαγωγικό χαρακτήρα και με σημαντικά χαρακτηριστικά κερδοφορίας από διάφορους επιχειρηματικούς κλάδους της οικονομίας.

Στον τομέα της λιανικής τραπεζικής, η Optima bank αναμένεται να έχει ολοκληρώσει τη δημιουργία και έναρξη λειτουργίας ενός νέου και σύγχρονου δικτύου τραπεζικών καταστημάτων σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Κόρινθο και Κρήτη με κύριο σκοπό την προσέλκυση καταθέσεων (κυρίως λιανικής αλλά και εταιρικής τραπεζικής) και την πώληση τραπεζικών και επενδυτικών προϊόντων σε affluent πελάτες. Ήδη λειτουργούν 14 καταστήματα Optima bank στην Αθήνα (12), τη Θεσσαλονίκη (1) και την Κόρινθο (1), ενώ έχει ήδη δρομολογηθεί η κατασκευή αρκετών από τα υπόλοιπα τραπεζικά καταστήματα του επενδυτικού σχεδίου της τράπεζας (27 έως το τέλος του 2020).

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η Optima bank συνεχίζει να παρέχει χρηματιστηριακές υπηρεσίες (brokerage services) στους πελάτες της καθώς και υπηρεσίες διαχείρισης διαθεσίμων (asset management) και επενδυτικής τραπεζικής (investment banking), υπηρεσίες στις οποίες είχε ξεχωρίσει στο παρελθόν αποσπώντας σημαντικά βραβεία και διακρίσεις.

Η επιτυχή εξέλιξη όλων των παραπάνω αναμένεται να διευρύνει περαιτέρω τις πηγές χρηματοδότησης της Optima bank και να βελτιώσει την αναγνωρισιμότητά της.

Παράλληλα, η Optima bank έχει ήδη ξεκινήσει να υλοποιεί το επενδυτικό της πλάνο σε νέες τεχνολογίες (ATM's, e-banking/m-banking, κλπ.) με σκοπό να παρέχει στους πελάτες της ηλεκτρονικά τραπεζικά προϊόντα και υπηρεσίες ανάλογης ποιότητας με αυτά που παρέχονται ήδη από τα υπόλοιπα τραπεζικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα.

Να σημειωθεί ότι η Optima bank παρακολουθεί τις πρόσφατες εξελίξεις σχετικά με τη ραγδαία μετάδοση της ασθένειας του κορωνοϊού (COVID-19) και αξιολογεί τυχόν επιπτώσεις που θα έχει στα οικονομικά της μεγέθη, σε μακροοικονομικά μεγέθη αλλά και στην υλοποίηση του επιχειρηματικού της σχεδίου. Η τράπεζα έθεσε σε εφαρμογή έγκαιρα το Σχέδιο Επιχειρησιακής Συνέχειας (Business Continuity Plan: BCP) προσαρμοσμένο στην περίπτωση μιας πανδημίας, ώστε να εξασφαλίσει μια συντονισμένη ανταπόκριση σε γεγονότα που θα μπορούσαν να επηρεάσουν αρνητικά τη δραστηριότητα της. Για την αντιμετώπιση μιας έκτακτης κατάστασης όπως η πρόσφατη του COVID-19, ενεργοποιήθηκε μια σειρά ενεργειών ενώ οι συνήθεις διαδικασίες του BCP έπρεπε να διευρυνθούν. Προκειμένου να περιοριστεί ο κίνδυνος, αποφασίστηκε η πλειονότητα των υπαλλήλων των κεντρικών υπηρεσιών να εργάζεται από το σπίτι χωρίς να υποβαθμιστεί το επίπεδο των υπηρεσιών της ενώ το προσωπικό των καταστημάτων αποφασίστηκε να χωριστεί σε ομάδες, με τη μια ομάδα να εργάζεται και την άλλη να παραμένει σπίτι λειτουργώντας υποστηρικτικά, εναλλάσσοντας μεταξύ τους σε τακτά χρονικά διαστήματα. Στην προσπάθεια αυτή συνέβαλε σημαντικά και η άμεση ανταπόκριση και υποστήριξη από το τμήμα πληροφορικής επιτρέποντας την επιτυχή και έγκαιρη υλοποίηση της τηλεργασίας, διασφαλίζοντας ότι όλες οι υπηρεσίες και λειτουργίες της τράπεζας μπορούν να εκτελεστούν απομακρυσμένα χωρίς διακοπή και με επιτυχία. Τέλος, να σημειωθεί ότι ελήφθησαν και μέτρα για προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων και των πελατών της όπως είναι η απαγόρευση ταξιδιών στο εσωτερικό αλλά και σε διεθνείς προορισμούς, η αναστολή εκπαιδύσεων με φυσική παρουσία, η αντικατάσταση συναντήσεων με τηλεδιασκέψεις και η υιοθέτηση μέτρων καθαρισμού και απολύμανσης στα κεντρικά γραφεία και τα καταστήματα της Optima bank σε εναρμόνιση με τις επίσημες ιατρικές οδηγίες καθώς και λειτουργία πολλαπλών εργαλείων επικοινωνίας για την προώθηση όλων των απαραίτητων μέτρων.

Συναλλαγές σε συνδεδεμένα μέρη

Όλες οι συναλλαγές με τα συνδεδεμένα μέρη είναι αντικειμενικές και διενεργούνται βάσει της αρχής των ίσων αποστάσεων με τους συνήθεις εμπορικούς όρους για αντίστοιχες συναλλαγές με τρίτους. Οι σημαντικές αλλαγές με συνδεδεμένα μέρη, όπως ορίζονται από το ΔΛΠ 24, περιγράφονται αναλυτικά και στη σημείωση 21 των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της χρήσης που έληξε 31.12.2019.

Προστασία περιβάλλοντος

Λόγω της φύσης των δραστηριοτήτων της Optima bank, η πραγματική και δυνητική επίπτωση στο περιβάλλον από τις δραστηριότητες της δεν είναι σημαντική.

Γεγονότα μεταγενέστερα του Ισολογισμού

Πανδημία Covid 19

Στις αρχές του Μαρτίου 2020, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας ανακήρυξε την ασθένεια COVID 19 ως πανδημία. Η ραγδαία εξάπλωση της επιδημίας και η εξέλιξή της σε παγκόσμιο επίπεδο είχε ως αποτέλεσμα οι διεθνείς οργανισμοί και οι κυβερνήσεις των κρατών να λάβουν μέτρα, των οποίων στόχος ήταν η προστασία του πληθυσμού και ο περιορισμός της διάδοσης του ιού. Τα μέτρα αυτά αφορούσαν αρχικά τη διακοπή της λειτουργίας μεγάλου αριθμού επιχειρήσεων, τον περιορισμό της κυκλοφορίας των πωλητών και ως ένα βαθμό το κλείσιμο των συνόρων. Αποτέλεσμα αυτών ήταν να επηρεασθεί αρνητικά η παγκόσμια οικονομική δραστηριότητα και φυσικά η ελληνική οικονομία.

Στην προσπάθεια να αμβλυνθούν οι επιπτώσεις από την κατάσταση που έχει δημιουργηθεί, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έλαβε άμεσα μέτρα που στοχεύουν στην προσωρινή κεφαλαιακή ενίσχυση των τραπεζών, σε συνδυασμό με την προσαρμογή των υφιστάμενων χρονοδιαγραμμάτων και διαδικασιών, στην ενίσχυση της ρευστότητάς τους μέσω προγραμμάτων αναχρηματοδότησης με μειωμένο κόστος, ώστε να διασφαλισθεί η δραστηριότητα των χρηματαγορών, στην αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων που μεταξύ άλλων αποσκοπούν στην παροχή βιώσιμων λύσεων σε προσωρινά προβληματικούς οφειλέτες λόγω της επιδημίας, ενώ παράλληλα παρείχε ευελιξία στις εποπτικές αρχές και επέκτεινε τις προθεσμίες για κρίσιμα εποπτικά μέτρα.

Παράλληλα αποφασίσθηκε η υποστήριξη των πληττόμενων χωρών για την κάλυψη δαπανών υγείας μέσω μιας πιστωτικής γραμμής, η χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω των εθνικών αναπτυξιακών τραπεζών και η προστασία των θέσεων εργασίας μέσω χρηματοδοτικών εργαλείων.

Στα πλαίσια αυτά, η Ελληνική Κυβέρνηση από τις πρώτες ημέρες πήρε μέτρα που αφορούσαν την αναστολή της λειτουργίας όλων των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, των χώρων μαζικής προσέλευσης, της λειτουργίας των καταστημάτων λιανικής και τέλος πήρε μέτρα περιορισμού της κυκλοφορίας των πολιτών. Τα μέτρα αυτά, κατά κοινή ομολογία, είχαν ως αποτέλεσμα να περιορισθεί η εξάπλωση της νόσου και να έχει η χώρα το χαμηλότερο αριθμό σε ανθρώπινες απώλειες.

Παράλληλα έλαβε μέτρα που αφορούσαν τις εργασιακές σχέσεις (ρυθμίσεις για την οργάνωση του χρόνου και του τρόπου εργασίας, παροχή δικαιώματος εξ' αποστάσεως εργασίας, χορήγηση άδειας ειδικού σκοπού, αναστολή συμβάσεων εργασίας στις επιχειρήσεις που απαγορεύτηκε η λειτουργία τους), την υποστήριξη των πληττόμενων (μείωση μισθωμάτων, παράταση πληρωμής αξιολογίων, επιδότηση εργαζομένων – ανέργων,

αναστολή καταβολής δόσεων δανείων) και την χρηματοδότησή τους (μέσω επιστρεπτέας προκαταβολής, μέσω νέων προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, μέσω εγγυοδοτικού μηχανισμού).

Είναι βέβαιο ότι η αναπτυξιακή δυναμική που παρουσίασε η ελληνική οικονομία το 2019, ανακόπηκε βίαια λόγω της πανδημίας. Η σημαντική επίδραση που διαδραματίζουν στην οικονομική δραστηριότητα η παροχή υπηρεσιών και η ρηχή παραγωγική δομή της πλήττονται από την κατάσταση που έχει δημιουργηθεί. Ήδη οι προβλέψεις αναφέρονται σε σημαντική ύφεση το 2020, με προοπτική να καλυφθεί σημαντικό μέρος αυτής το 2021.

Η Optima bank, έχοντας ως προτεραιότητα την ασφάλεια του προσωπικού της και των πελατών της έλαβε καταρχήν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία τους, αξιοποιώντας και τις δυνατότητες που παρασχέθηκαν, ενώ παράλληλα ενίσχυσε το σχέδιο συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητάς της, έτσι ώστε απρόσκοπτα να συνεχίσει τη λειτουργία της και την εξυπηρέτηση των πελατών της.

Δεδομένου ότι παραμένει αβέβαιη η εξέλιξη του COVID 19, καθώς και οι οικονομικές επιπτώσεις που θα έχει, η Διοίκηση παρακολουθεί στενά την κατάσταση και εκτιμά ότι δεν θα επηρεασθεί το επιχειρηματικό της σχέδιο κυρίως λόγω της αναπτυξιακής δυναμικής που έχει η τράπεζα και του υγιούς ισολογισμού της. Ωστόσο, ανάλογα με το βαθμό των εξελίξεων στην οικονομία, οι εκτιμήσεις της τράπεζας είναι πιθανόν να αναπροσαρμοστούν.

Λοιπά Γεγονότα

Την 26 Μαρτίου 2020 η Motor Oil Hellas ανακοίνωσε ότι το Διοικητικό της Συμβούλιο, παρείχε ειδική άδεια προκειμένου η θυγατρική της εταιρεία Ireon Investment, να προβεί σε μερική αποεπένδυση με την πώληση μετοχών της Optima bank. Αγοραστές μετοχών της Optima bank συνολικού ποσοστού έως 45% θα είναι συνδεδεμένα μέρη με τη Motor Oil Hellas, μεταξύ των οποίων ο εκτελεστικός Αντιπρόεδρος κ. Ιωάννης Β. Βαρδινογιάννης και το Μη εκτελεστικό Μέλος κ. Δημοσθένης Βαρδινογιάννης.

Πληροφόρηση σε ενοποιημένη βάση για τη χρήση 2019 σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του Νόμου 4374/2016

I. Πληρωμές σε ενοποιημένη βάση της χρήσης 2019 λόγω διαφήμισης, προβολής ή προώθησης σε επιχειρήσεις Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 6 του Ν.4374/2016.

Το 2019 έγιναν οι κάτωθι πληρωμές λόγω διαφήμισης, προβολής ή προώθησης σε επιχειρήσεις Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης:

Επωνυμία Εταιρείας	Ποσά προ φόρων
ΚΑΠΙΤΑΛ.GR A.E.	2.420,00
Σύνολο	2.420,00

II. Πληρωμές σε ενοποιημένη βάση της χρήσης 2019 λόγω δωρεών, χορηγιών, επιχορηγήσεων ή άλλων χαριστικών αιτιών (σύμφωνα με την παρ.2 του άρθρου 6 του Ν. 4374/2016)

Το 2019 έγιναν οι κάτωθι πληρωμές λόγω δωρεών, χορηγιών, επιχορηγήσεων ή άλλων χαριστικών αιτιών:

Επωνυμία Εταιρείας	Ποσά προ φόρων
ΕΤΗΟΣ ΜΕΔΙΑ Α.Ε.	120,00
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ Α.Ε.	30.000,00
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ	12.371,00
ΧΑΜΟΓΕΛΟ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ	400,00
Σύνολο	42.891,00

Μαρούσι, 30 Ιουνίου 2020

ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

**Ο Πρόεδρος του
Διοικητικού Συμβουλίου**

Γεώργιος Τανισκίδης

Ο Διευθύνων Σύμβουλος

Δημήτριος Κυπαρίσσης

II Έκθεση Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

Προς τους Μετόχους της «Τράπεζα Optima bank A.E.»

Έκθεση ελέγχου επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Γνώμη

Έχουμε ελέγξει τις εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις της «Τράπεζα Optima bank A.E.» (Τράπεζα και Όμιλος), οι οποίες αποτελούνται από την εταιρική και ενοποιημένη κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2019, τις εταιρικές και ενοποιημένες καταστάσεις αποτελεσμάτων και λοιπών συνολικών εισοδημάτων, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και τις σημειώσεις επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων που περιλαμβάνουν και περίληψη των σημαντικών λογιστικών πολιτικών.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την εταιρική και ενοποιημένη χρηματοοικονομική θέση της Τράπεζας και του Ομίλου κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2019, την εταιρική και ενοποιημένη χρηματοοικονομική τους επίδοση και τις εταιρικές και ενοποιημένες ταμειακές τους ροές, για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ), όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση και συνάδουν με τις κανονιστικές απαιτήσεις του Ν. 4548/2018.

Βάση γνώμης

Διενεργήσαμε τον έλεγχο μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ), που έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία. Οι ευθύνες μας, σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά περιγράφονται περαιτέρω στο τμήμα της έκθεσής μας «Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων». Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας.

Ανεξαρτησία του Ελεγκτή

Καθ' όλη τη διάρκεια του διορισμού μας έχουμε παραμείνει ανεξάρτητοι από την Τράπεζα και τον Όμιλο, σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Ελεγκτές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας Ελεγκτών (Κώδικας ΣΔΠΔΕ) που έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, καθώς και τις απαιτήσεις δεοντολογίας του Ν. 4449/2017 και του Κανονισμού ΕΕ 537/2014, που σχετίζονται με τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων στην Ελλάδα. Έχουμε εκπληρώσει τις δεοντολογικές μας υποχρεώσεις σύμφωνα με το Ν. 4449/2017, τον Κανονισμό ΕΕ 537/2014 και τις απαιτήσεις του Κώδικα ΣΔΠΔΕ.

Δηλώνουμε ότι οι μη ελεγκτικές μας υπηρεσίες προς την Τράπεζα παρασχέθηκαν σύμφωνα με τους προαναφερόμενους όρους της ισχύουσας νομοθεσίας και ότι δεν έχουμε παράσχει μη ελεγκτικές υπηρεσίες οι οποίες απαγορεύονται από το άρθρο 5 παρ.(1) του Κανονισμού ΕΕ 537/2014.

Οι μη ελεγκτικές υπηρεσίες που έχουμε παράσχει στην Τράπεζα, κατά τη διάρκεια της χρήσεως που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019 γνωστοποιούνται στη Σημείωση 39 των συνημμένων εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

Δηλώνουμε ότι κατά τη διάρκεια της χρήσεως που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2019 δεν έχουμε παράσχει μη ελεγκτικές υπηρεσίες προς τις θυγατρικές της Τράπεζας.

Κύρια θέματα ελέγχου

Τα κύρια θέματα ελέγχου είναι εκείνα τα θέματα που, κατά την επαγγελματική μας κρίση, ήταν εξέχουσας σημασίας στον έλεγχό μας επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της τρέχουσας χρήσεως. Τα θέματα αυτά αντιμετωπίστηκαν στο πλαίσιο του ελέγχου των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων ως σύνολο, για τη διαμόρφωση της γνώμης μας επί αυτών και δεν εκφέρουμε ξεχωριστή γνώμη για τα θέματα αυτά.

Κύριο Θέμα Ελέγχου	Οι διαδικασίες που ακολουθήσαμε για την αντιμετώπιση του κύριου θέματος ελέγχου
Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία σε εύλογη αξία για τα οποία δεν υπάρχουν παρατηρήσιμες τιμές σε ενεργή αγορά	
<p>Το χαρτοφυλάκιο επενδύσεων του Ομίλου, το οποίο επιμετράται σε εύλογη αξία σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 13, ανέρχεται κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019 σε ποσό € 69 εκατ.. Από το ανωτέρω, ποσό € 45 εκ. αφορά σε χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία για τα οποία υπάρχουν παρατηρήσιμες τιμές σε ενεργή αγορά. Η πλειονότητα των στοιχείων αυτών ταξινομούνται ως χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων.</p> <p>Οι λοιπές επενδύσεις ύψους € 24 εκατ. αφορούν σε χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία για τα οποία δεν υπάρχουν παρατηρήσιμες τιμές σε ενεργή αγορά και περιλαμβάνουν κυρίως επενδύσεις σε αμοιβαία κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών κλειστού τύπου (ΑΚΕΣ). Οι επενδύσεις αυτές ταξινομούνται στο χαρτοφυλάκιο χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων επιμετρούμενων στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων και ως εκ τούτου, τα κέρδη ή οι ζημιές που προκύπτουν από την αποτίμησή τους αναγνωρίζονται στα Αποτελέσματα της Κατάστασης Αποτελεσμάτων και Λοιπών Συνολικών Εισοδημάτων.</p> <p>Εστίασαμε σε αυτό το κονδύλι λόγω της σημαντικότητας του υπολοίπου του στην Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης του Ομίλου και της υποκειμενικής φύσης της αποτίμησής του. Η εύλογη αξία των ΑΚΕΣ εξαρτάται από βασικές παραδοχές που απαιτούν σημαντική κρίση, όπως</p>	<p>Οι διαδικασίες ελέγχου που πραγματοποιήσαμε σχετικά με την αποτίμηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων για τα οποία δεν υπάρχει ενεργή αγορά, σε συνεργασία με τους εξειδικευμένους συνεργάτες μας σε θέματα αποτίμησης, περιλάμβαναν τα ακόλουθα:</p> <ul style="list-style-type: none">• Διερεύνηση της ύπαρξης παρατηρήσιμων τιμών σε ενεργές αγορές.• Αξιολόγηση των διαθέσιμων εκθέσεων και λοιπών στοιχείων που έλαβε υπόψη της η Διοίκηση κατά τη διαδικασία αποτίμησης των επενδύσεων.• Αξιολόγηση της μεθοδολογίας αποτίμησης, προκειμένου να διαπιστωθεί αν σχεδιάστηκε κατάλληλα και αν λήφθηκαν υπόψη τα σχετικά με την αποτίμηση δεδομένα.• Αξιολόγηση των κύριων παραδοχών των μοντέλων αποτίμησης που χρησιμοποιήθηκαν για τις επενδύσεις σε ΑΚΕΣ. Πιο συγκεκριμένα:<ul style="list-style-type: none">– αξιολογήσαμε τις παραδοχές σχετικά με το μελλοντικό έσοδο συμφωνώντας τις τιμές με τις Συμφωνίες Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας επιβεβαιώνοντας πως είναι σύμφωνες με την ισχύουσα νομοθεσία,

Κύριο Θέμα Ελέγχου	Οι διαδικασίες που ακολουθήσαμε για την αντιμετώπιση του κύριου θέματος ελέγχου
<p>τα μελλοντικά έσοδα, τις λειτουργικές δαπάνες και τα προεξοφλητικά επιτόκια.</p> <p>Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων σε εύλογη αξία για τα οποία δεν υπάρχουν παρατηρήσιμες τιμές σε ενεργή αγορά μπορείτε να ανατρέξετε στις σημειώσεις 3, 5.2, 16, 17, 18 και 19 των εταιρικών και ενοποιημένων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - επιβεβαιώσαμε πως το μοντέλο αποτίμησης συμπεριλαμβάνει συνήθεις λειτουργικές δαπάνες, και - διεξήγαμε ανεξάρτητους υπολογισμούς του κόστους ιδίων κεφαλαίων, χρησιμοποιώντας στοιχεία διαθέσιμα από εξωτερικές πηγές. <p>Από τις διαδικασίες ελέγχου που πραγματοποιήσαμε προέκυψε ότι οι εκτιμήσεις αναφορικά με την αποτίμηση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων για τα οποία δεν υπάρχει ενεργή αγορά είναι εύλογες.</p> <p>Επιπλέον εξετάσαμε τις γνωστοποιήσεις που περιλαμβάνονται στις σχετικές σημειώσεις σε σχέση με την επιμέτρηση της εύλογης αξίας για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία για τα οποία δεν υπάρχουν παρατηρήσιμες τιμές σε ενεργή αγορά.</p>
<p>Πρόβλεψη απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9</p>	
<p>Τα δάνεια και οι απαιτήσεις από πελάτες της Τράπεζας και του Ομίλου ανήλθαν κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019 σε €98 εκατ. και €90 εκατ. αντίστοιχα και η συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσής τους ανήλθε σε €5 εκατ..</p> <p>Με την εισαγωγή του ΔΠΧΑ 9 το 2018, ένα πλήθος πρόσθετων εκτιμήσεων και υποθέσεων έχουν υιοθετηθεί και απεικονιστεί στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας και του Ομίλου μεταξύ αυτών και η αναγνώριση αύξησης του πιστωτικού κινδύνου και η εφαρμογή οικονομικών σεναρίων που αφορούν στο μέλλον.</p> <p>Η Τράπεζα και ο Όμιλος σχηματίζουν για τα δάνεια και τις απαιτήσεις τους από πελάτες πρόβλεψη αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς η οποία καθορίζεται χρησιμοποιώντας μοντέλα απομείωσης που βασίζονται σε κύριες παραδοχές συμπεριλαμβανομένης της Πιθανότητας Αθέτησης (ΠΑ) και της Ζημιάς Δεδομένης της Αθέτησης (ΖΔΑ).</p>	<p>Οι διαδικασίες ελέγχου που πραγματοποιήσαμε σχετικά με την πρόβλεψη απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών περιλάμβαναν τα ακόλουθα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εξετάσαμε την πληρότητα και την ακρίβεια των δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν στα μοντέλα απομείωσης, συμφωνώντας τα στοιχεία αυτά με τα συστήματα από τα οποία προήλθαν. • Αξιολογήσαμε το εύλογο της μεθοδολογίας του μοντέλου απομείωσης που εφάρμοσε η διοίκηση και των κύριων κρίσεων που υιοθετήθηκαν στα μοντέλα για να προσδιοριστούν οι παράμετροι πιστωτικού κινδύνου για τον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς. • Εξετάσαμε την αξιολόγηση της Διοίκησης σε σχέση με τις ενδείξεις απομείωσης, τις παραμέτρους που ενέχουν αβεβαιότητα και τις παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν στην αξιολόγηση της ανακτησιμότητας των ανοιγμάτων και των ληφθεισών εξασφαλίσεων. Συνεκτιμήσαμε τις τρέχουσες οικονομικές

Κύριο Θέμα Ελέγχου	Οι διαδικασίες που ακολουθήσαμε για την αντιμετώπιση του κύριου θέματος ελέγχου
<p>Για τα δάνεια και τις απαιτήσεις τους από πελάτες που έχουν υποστεί απομείωση αξίας η πρόβλεψη απομείωσης προσδιορίζεται λαμβάνοντας υπόψη την ανακτησιμότητα των ανοιγμάτων και των ληφθεισών εξασφαλίσεων.</p> <p>Εστιάσαμε στην εν λόγω περιοχή λόγω του μεγέθους των υπολοίπων των δανείων και των απαιτήσεων από πελάτες και της υποκειμενικής φύσης του υπολογισμού της πρόβλεψης απομείωσης. Η πρόβλεψη απομείωσης αποτελεί την καλύτερη δυνατή εκτίμηση της διοίκησης τόσο για το χρόνο της αναγνώρισης, όσο και για το ποσό των ζημιών που έχουν προκύψει στα δανειακά χαρτοφυλάκια έως την ημερομηνία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.</p> <p>Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να ανατρέξετε στις σημειώσεις 2.4, 2.10, 3, 4.1 και 18 των εταιρικών και ενοποιημένων Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.</p>	<p>επιδόσεις, καθώς και τις παραδοχές που χρησιμοποιούνται ευρέως στον κλάδο.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Για ένα δείγμα δανείων, κατανοήσαμε τις τελευταίες εξελίξεις προκειμένου να διαπιστώσουμε αν υπάρχουν ενδείξεις απομείωσης και εξετάσαμε το εύλογο των κύριων παραδοχών και της πρόβλεψης απομείωσης, λαμβάνοντας υπόψη και την αξία των υφιστάμενων εξασφαλίσεων. • Για το παραπάνω δείγμα εξετάσαμε τις σχετικές συμβάσεις και λοιπά υποστηρικτικά έγγραφα ώστε να επιβεβαιώσουμε την ύπαρξη και το νόμιμο δικαίωμα στις εξασφαλίσεις. <p>Με βάση τις διαδικασίες που διενεργήσαμε, θεωρούμε ότι οι κύριες παραδοχές αναφορικά με την εκτίμηση της πρόβλεψης απομείωσης ήταν εύλογες.</p>
<p>Πληροφοριακά συστήματα</p>	
<p>Οι διαδικασίες χρηματοοικονομικής αναφοράς της Τράπεζας και του Ομίλου βασίζονται σε μεγάλο βαθμό σε πληροφορίες που παράγονται από τα πληροφοριακά συστήματα της Τράπεζας και/ ή τις αυτοματοποιημένες διαδικασίες και δικλίδες (δηλ. υπολογισμούς, συμφωνίες) που έχουν υλοποιηθεί στα συστήματα αυτά.</p> <p>Η φύση, η πολυπλοκότητα και η αυξημένη χρήση των πληροφοριακών συστημάτων, σε συνδυασμό με τον μεγάλο όγκο των συναλλαγών που τίθενται σε επεξεργασία σε καθημερινή βάση μέσω αυτών, αυξάνουν τον κίνδυνο μη αποτελεσματικής διασύνδεσης μεταξύ πληροφοριακών συστημάτων και δεδομένων, καθώς και τον κίνδυνο που σχετίζεται με τον βαθμό αξιοπιστίας της παραγόμενης χρηματοοικονομικής πληροφόρησης.</p> <p>Επιπρόσθετα, το τραπεζικό περιβάλλον υπόκειται σε εσωτερικές και εξωτερικές απειλές οι οποίες σχετίζονται με την ασφάλεια του κυβερνοχώρου.</p>	<p>Αξιολογήσαμε την ανθεκτικότητα της ασφάλειας των πληροφοριών της Τράπεζας, επισκοπώντας το σχεδιασμό των κυριότερων διαδικασιών και δικλίδων επί των πληροφοριακών συστημάτων, που σχετίζονται με τη χρηματοοικονομική αναφορά.</p> <p>Πιο συγκεκριμένα, αξιολογήσαμε τη διαχείριση των προσβάσεων, των αλλαγών που διενεργούνται στα πληροφοριακά συστήματα και των καθημερινών λειτουργιών της πληροφορικής για το επίπεδο εφαρμογής των συστημάτων που εμπίπτουν στο εύρος του ελέγχου.</p> <p>Προκειμένου να βασιστούμε στην παραγόμενη συστημική πληροφορία (δηλ. δεδομένα και αναφορές) πραγματοποιήσαμε διαδικασίες ουσιαστικής επαλήθευσης στα πλαίσια του ελέγχου μας.</p>

Άλλες Πληροφορίες

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είναι υπεύθυνα για τις Άλλες Πληροφορίες. Οι Άλλες Πληροφορίες, που περιέχονται στην προβλεπόμενη από το Ν. 3556/2007 Ετήσια Χρηματοοικονομική Έκθεση, είναι η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου (αλλά δεν περιλαμβάνουν τις εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις και την έκθεση ελέγχου επί αυτών), τις οποίες λάβαμε πριν από την ημερομηνία της παρούσας έκθεσης ελεγκτή.

Η γνώμη μας επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων δεν καλύπτει τις Άλλες Πληροφορίες και, εκτός των όσων ρητά αναφέρουμε στο παρόν τμήμα της Έκθεσής μας, δεν εκφράζουμε γνώμη ελέγχου ή άλλης διασφάλισης επί αυτών.

Σε σχέση με τον έλεγχό μας επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, η ευθύνη μας είναι να αναγνώσουμε τις Άλλες Πληροφορίες και με τον τρόπο αυτό να εξετάσουμε εάν οι Άλλες Πληροφορίες είναι ουσιωδώς ασυνεπείς με τις εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις ή τη γνώση που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχο ή αλλιώς φαίνεται να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες.

Εξετάσαμε εάν η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνει τις γνωστοποιήσεις οι οποίες απαιτούνται από τον Ν. 4548/2018.

Με βάση τις εργασίες που εκτελέσαμε κατά τον έλεγχο μας, κατά τη γνώμη μας:

- Τα πληροφοριακά στοιχεία που περιλαμβάνονται στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου της χρήσης που έληξε την 31/12/2019 αντιστοιχούν στις συνημμένες εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις,
- Η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου έχει καταρτισθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές απαιτήσεις των άρθρων 150 και 153 του Ν. 4548/2018.

Επιπλέον με βάση τη γνώση και κατανόηση που αποκτήσαμε κατά το έλεγχό μας, για την Τράπεζα και τον Όμιλο και το περιβάλλον τους, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε εάν έχουμε εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού της Συμβουλίου και στις Άλλες Πληροφορίες τις οποίες λάβαμε πριν από την ημερομηνία της παρούσας έκθεσης ελεγκτή. Δεν έχουμε να αναφέρουμε τίποτα σχετικά με το θέμα αυτό.

Ευθύνες του Διοικητικού Συμβουλίου και των υπευθύνων για τη διακυβέρνηση επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Το Διοικητικό Συμβούλιο έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις απαιτήσεις του Ν. 4548/2018, όπως και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την αξιολόγηση της ικανότητας της Τράπεζας και του Ομίλου να συνεχίσουν τις

δραστηριότητες τους, γνωστοποιώντας όπου συντρέχει τέτοια περίπτωση, τα θέματα που σχετίζονται με τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα και τη χρήση της λογιστικής βάσης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός και εάν το Διοικητικό Συμβούλιο είτε προτίθεται να ρευστοποιήσει την Τράπεζα και τον Όμιλο ή να διακόψει τις δραστηριότητες τους ή δεν έχει άλλη ρεαλιστική εναλλακτική επιλογή από το να προχωρήσει σ' αυτές τις ενέργειες.

Οι υπεύθυνοι για τη διακυβέρνηση έχουν την ευθύνη εποπτείας της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς της Τράπεζας και του Ομίλου.

Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Οι στόχοι μας είναι να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση για το κατά πόσο οι εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, στο σύνολο τους, είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος και να εκδώσουμε έκθεση ελεγκτή, η οποία περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Η εύλογη διασφάλιση συνιστά διασφάλιση υψηλού επιπέδου, αλλά δεν είναι εγγύηση ότι ο έλεγχος που διενεργείται σύμφωνα με τα ΔΠΕ, που έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, θα εντοπίζει πάντα ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν από απάτη ή από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη όταν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμένεται ότι θα επηρέαζαν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών, που λαμβάνονται με βάση αυτές τις εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Ως καθήκον του ελέγχου, σύμφωνα με τα ΔΠΕ που έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Εντοπίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους ουσιώδους σφάλματος στις εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζοντας και διενεργώντας ελεγκτικές διαδικασίες που ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και αποκτούμε ελεγκτικά τεκμήρια που είναι επαρκή και κατάλληλα για να παρέχουν βάση για την γνώμη μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι υψηλότερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, καθώς η απάτη μπορεί να εμπεριέχει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς διαβεβαιώσεις ή παράκαμψη των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου.
- Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που σχετίζονται με τον έλεγχο, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την διατύπωση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου της Τράπεζας και του Ομίλου.
- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών πολιτικών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και το εύλογο των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από το Διοικητικό Συμβούλιο.
- Αποφαινόμαστε για την καταλληλότητα της χρήσης από το Διοικητικό Συμβούλιο της λογιστικής αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν για το εάν υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα σχετικά με γεγονότα ή συνθήκες που μπορεί να υποδηλώνουν ουσιώδη αβεβαιότητα ως προς την ικανότητα της Τράπεζας και του Ομίλου να συνεχίσουν τη δραστηριότητά τους. Εάν συμπεράνουμε ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεση ελεγκτή να επιστήσουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων ή εάν αυτές οι γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς να διαφοροποιήσουμε τη γνώμη μας.

Τα συμπεράσματά μας βασίζονται σε ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτώνται μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα η Τράπεζα και ο Όμιλος να παύσουν να λειτουργούν ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.

- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, τη δομή και το περιεχόμενο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, καθώς και το κατά πόσο οι εταιρικές και ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις απεικονίζουν τις υποκείμενες συναλλαγές και τα γεγονότα με τρόπο που επιτυγχάνεται η εύλογη παρουσίαση.
- Συγκεντρώνουμε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια αναφορικά με την χρηματοοικονομική πληροφόρηση των οντοτήτων ή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων εντός του Ομίλου για την έκφραση γνώμης επί των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Είμαστε υπεύθυνοι για την καθοδήγηση, την επίβλεψη και την εκτέλεση του ελέγχου της Τράπεζας και του Ομίλου. Παραμένουμε αποκλειστικά υπεύθυνοι για την ελεγκτική μας γνώμη.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, το σχεδιαζόμενο εύρος και το χρονοδιάγραμμα του ελέγχου, καθώς και σημαντικά ευρήματα του ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων όποιων σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου εντοπίζουμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Επιπλέον, δηλώνουμε προς τους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση ότι έχουμε συμμορφωθεί με τις σχετικές απαιτήσεις δεοντολογίας περί ανεξαρτησίας και γνωστοποιούμε προς αυτούς όλες τις σχέσεις και άλλα θέματα που μπορεί εύλογα να θεωρηθεί ότι επηρεάζουν την ανεξαρτησία μας και τα σχετικά μέτρα προστασίας, όπου συντρέχει περίπτωση.

Από τα θέματα που γνωστοποιήθηκαν στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, καθορίζουμε τα θέματα εκείνα που ήταν εξέχουσας σημασίας για τον έλεγχο των εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της τρέχουσας περιόδου και ως εκ τούτου αποτελούν τα κύρια θέματα ελέγχου. Περιγράφουμε τα θέματα αυτά στην έκθεση ελεγκτή.

Έκθεση επί άλλων νομικών και κανονιστικών απαιτήσεων

1. Συμπληρωματική Έκθεση προς την Επιτροπή Ελέγχου

Η γνώμη μας επί των συνημμένων εταιρικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων είναι συνεπής με την προβλεπόμενη από το άρθρο 11 του Κανονισμού ΕΕ 537/2014 Συμπληρωματική Έκθεσή μας προς την Επιτροπή Ελέγχου της Τράπεζας.

2. Διορισμός Ελεγκτή

Διοριστήκαμε για πρώτη φορά ως Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές της Τράπεζας με την από 29/06/2012 απόφαση της ετήσιας τακτικής γενικής συνέλευσης των μετόχων. Ο διορισμός μας έχει αδιαλείπτως ανανεωθεί, καλύπτοντας μια συνολική περίοδο ελέγχου 8 ετών, με βάση τις κατ' έτος λαμβανόμενες αποφάσεις της τακτικής γενικής συνέλευσης των μετόχων.

Αθήνα, 06 Ιουλίου 2020

Ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

ΠράιςγουωτερχαουςΚούπερς
Ανώνυμη Ελεγκτική Εταιρεία
Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές
Λεωφ. Κηφισίας 268
152 32 Χαλάνδρι
ΑΜ ΣΟΕΛ 113

Νίκος Κωμοδρόμος
ΑΜ ΣΟΕΛ 39821

**III. Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις για τη χρήση που έληξε την
31 Δεκεμβρίου 2019**

**Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις
της χρήσης
1^η Ιανουαρίου – 31^η Δεκεμβρίου 2019**

Βάσει των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ	3
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ	4
ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ	5
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ	6
ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	7
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	8
ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ	9
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ	10
1. Γενικές πληροφορίες.....	11
2. Σύνοψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών	13
2.1. Πλαίσιο κατάρτισης	13
2.1.1. Συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας	13
2.1.2. Νέα Πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες	14
2.2. Αρχές ενοποίησης και μέθοδος καθαρής θέσης	17
2.3. Συναλλαγματικές μετατροπές	19
2.4. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις.....	20
2.5. Συμφωνίες Επαναγοράς	26
2.6. Ίδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα και εξοπλισμός	26
2.7. Άυλα περιουσιακά στοιχεία.....	27
2.8. Απομείωση αξίας μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	27
2.9. Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα	27
2.10. Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	27
2.11. Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις.....	31
2.12. Παροχές προς το προσωπικό	31
2.13. Προβλέψεις.....	33
2.14. Συμφηφισμός.....	33
2.15. Μισθώσεις	33
2.16. Έσοδα και έξοδα από τόκους	35
2.17. Προμήθειες και συναφή έσοδα	36
2.18. Καθαρά αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων	36
2.19. Έσοδα από μερίσματα	36
2.20. Φορολογία εισοδήματος και αναβαλλόμενη φορολογία.....	36
2.21. Μετοχικό κεφάλαιο.....	37
2.22. Διανομή μερίσματος	37
2.23. Στοιχεία μη κυκλοφορούντος ενεργητικού διακρατούμενα προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες	37
2.24. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	38
2.25. Στρογγυλοποιήσεις.....	38
3. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών.....	38
4. Διαχείριση Χρηματοοικονομικών Κινδύνων	40
4.1. Πιστωτικός Κίνδυνος	40
4.2. Κίνδυνος Αγοράς.....	55
4.3. Κίνδυνος Ρευστότητας.....	61
4.4. Κεφαλαιακή Επάρκεια	63
5. Εύλογη Αξία Χρηματοοικονομικών Στοιχείων του Ενεργητικού και Υποχρεώσεων	65
6. Καθαρά έσοδα από τόκους.....	68
7. Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες.....	69
8. Αποτελέσματα Χρηματοοικονομικών Πράξεων	70
9. Λοιπά λειτουργικά αποτελέσματα	71
10. Αμοιβές και έξοδα προσωπικού.....	71
11. Γενικά λειτουργικά έξοδα	72
12. Λοιπές προβλέψεις	72
13. Φόρος εισοδήματος.....	73
14. Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες	74
15. Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	74

16.	Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	75
17.	Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	76
18.	Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	76
19.	Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών εισοδημάτων 78	
20.	Περιουσιακά στοιχεία προς πώληση	78
21.	Συμμετοχές σε θυγατρικές και συγγενείς επιχειρήσεις	79
22.	Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα και άυλα πάγια στοιχεία	82
23.	Δικαιώματα χρήσης περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεις από μισθώσεις	83
24.	Αναβαλλόμενη Φορολογία.....	84
25.	Λογαριασμοί Περιθωρίου και Εκκαθάρισης Χρηματιστηριακών Συναλλαγών	86
26.	Εγγυήσεις εξασφάλισης επενδυτικών υπηρεσιών	86
27.	Τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις και Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	86
28.	Υποχρεώσεις προς Πιστωτικά Ιδρύματα	88
29.	Υποχρεώσεις προς πελάτες	88
30.	Υπόλοιπα πελατών σε χρηματιστηριακούς λογαριασμούς.....	89
31.	Υποχρεώσεις στο προσωπικό λόγω εξόδου από την υπηρεσία	90
32.	Λοιπές υποχρεώσεις.....	91
33.	Προβλέψεις.....	91
34.	Μετοχικό Κεφάλαιο	92
35.	Λοιπά αποθεματικά.....	92
36.	Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	93
37.	Δεσμεύσεις, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και απαιτήσεις.....	93
38.	Υπόλοιπα συνδεδεμένων μερών	95
39.	Εξωτερικοί Ελεγκτές	97
40.	Υιοθέτηση ΔΠΧΑ 16.....	97
41.	Γεγονότα μεταγενέστερα των χρηματοοικονομικών καταστάσεων	98

ΟΜΙΛΟΣ

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ

Ποσά σε Ευρώ '000

	Σημείωση	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Έσοδα από τόκους		4.754	3.884
Έξοδα από τόκους		(676)	(354)
Καθαρά έσοδα από τόκους	6	4.078	3.530
Έσοδα από δικαιώματα και προμήθειες		7.436	5.622
Έξοδα από δικαιώματα και προμήθειες		(3.230)	(2.619)
Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	7	4.206	3.003
Έσοδα από μερίσματα και άλλους τίτλους μεταβλητής απόδοσης		540	112
Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων	8	3.379	3.682
Λοιπά λειτουργικά αποτελέσματα	9	335	371
		4.254	4.165
Έσοδα από λειτουργικές δραστηριότητες		12.538	10.698
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	10	(9.750)	(8.636)
Γενικά λειτουργικά έξοδα	11	(4.510)	(4.105)
Αποσβέσεις	22	(440)	(283)
Σύνολο Εξόδων		(14.701)	(13.024)
Σύνολο αποτελεσμάτων προ Προβλέψεων και Φόρων		(2.163)	(2.326)
Προβλέψεις απομείωσης δανείων	18	(3.581)	427
Λοιπές προβλέψεις	12	1.220	(516)
Σύνολο Προβλέψεων		(2.360)	(89)
Ζημιές προ φόρων		(4.523)	(2.415)
Φόρος εισοδήματος	13	331	(1.540)
Ζημιές μετά από φόρους (α)		(4.192)	(3.955)
Λοιπά συνολικά εισοδήματα μετά απο φόρους (β)		(79)	(34)
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα χρήσης μετά από φόρους (α)+(β)		(4.271)	(3.989)

Οι επισυναπτόμενες σημειώσεις (σελ. 11 - 100) αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

ΤΡΑΠΕΖΑ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ

Ποσά σε Ευρώ '000

	Σημείωση	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Έσοδα από τόκους		4.947	3.954
Έξοδα από τόκους		(658)	(328)
Καθαρά έσοδα από τόκους	6	4.290	3.626
Έσοδα από δικαιώματα και προμήθειες		7.436	5.622
Έξοδα από δικαιώματα και προμήθειες		(3.224)	(2.615)
Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	7	4.212	3.006
Έσοδα από μερίσματα		542	197
Αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων	8	2.342	365
Λοιπά λειτουργικά αποτελέσματα	9	316	341
		3.199	903
Έσοδα από λειτουργικές δραστηριότητες		11.701	7.535
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	10	(9.750)	(8.636)
Γενικά λειτουργικά έξοδα	11	(4.334)	(3.845)
Αποσβέσεις	22	(440)	(283)
Σύνολο Εξόδων		(14.525)	(12.764)
Σύνολο αποτελεσμάτων προ Προβλέψεων και Φόρων		(2.824)	(5.228)
Προβλέψεις απομείωσης δανείων	18	(3.602)	471
Λοιπές προβλέψεις	12	943	(224)
Σύνολο Προβλέψεων		(2.659)	247
Ζημιές προ φόρων		(5.482)	(4.981)
Φόρος εισοδήματος	13	307	(751)
Ζημιές μετά από φόρους (α)		(5.175)	(5.732)
Λοιπά συνολικά εισοδήματα μετά απο φόρους (β)		(79)	(32)
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα χρήσης μετά από φόρους (α)+(β)		(5.254)	(5.764)

Οι επισυναπτόμενες σημειώσεις (σελ. 11 - 100) αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

ΟΜΙΛΟΣ

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ

Ποσά σε Ευρώ '000

	Σημείωση	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	14	27.493	57.213
Απατήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	15	85.913	11.718
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	16	63.177	64.595
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	17	102	24
Δάνεια και απατήσεις από πελάτες	18	88.710	37.990
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών εισοδημάτων	19	1.377	1.382
Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις	21	54	54
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα και άυλα πάγια στοιχεία	22	4.722	1.329
Δικαιώματα χρήσης περιουσιακών στοιχείων	23	6.168	0
Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση	24	1.906	1.484
Λογαριασμοί Περιθωρίου και Εκκαθάρισης Χρηματιστηριακών Συναλλαγών	25	10.028	6.175
Εγγυήσεις εξασφάλισης Επενδυτικών υπηρεσιών	26	11.192	10.580
Τρέχουσες φορολογικές απατήσεις	27	282	232
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	27	1.947	12.796
		303.072	205.572
Περιουσιακά στοιχεία προς πώληση	20	459	2.682
Σύνολο ενεργητικού		303.531	208.254
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ & ΊΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ			
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	28	9.449	41.932
Υποχρεώσεις προς πελάτες	29	184.501	57.941
Υπόλοιπα πελατών σε χρηματιστηριακούς λογαριασμούς	30	21.950	19.692
Παράγωγα Χρηματοοικονομικά μέσα - υποχρεώσεις	17	217	5.384
Υποχρεώσεις από μισθώσεις	23	6.190	0
Υποχρεώσεις στο προσωπικό λόγω εξόδου από την υπηρεσία	31	401	301
Λοιπές υποχρεώσεις	32	7.160	4.981
Προβλέψεις	33	792	880
		230.660	131.113
Υποχρεώσεις που συνδέονται με στοιχεία Ενεργητικού προς πώληση	20	78	76
Σύνολο υποχρεώσεων		230.737	131.189
Ίδια κεφάλαια			
Μετοχικό κεφάλαιο	34	110.427	110.427
Αποθεματικά εύλογης αξίας		19	16
Λοιπά αποθεματικά	35	18.844	18.926
Συσσωρευμένες ζημιές		(56.496)	(52.304)
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		72.794	77.065
Σύνολο υποχρεώσεων και ιδίων κεφαλαίων		303.531	208.254

Οι επισυναπτόμενες σημειώσεις (σελ. 11 - 100) αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

ΤΡΑΠΕΖΑ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ

Ποσά σε Ευρώ '000

	Σημείωση	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	14	27.493	57.213
Απατήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	15	85.907	11.699
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	16	43.973	43.900
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	17	102	24
Δάνεια και απατήσεις από πελάτες	18	96.690	45.059
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών εισοδημάτων	19	1.377	1.382
Συμμετοχές σε θυγατρικές και συγγενείς επιχειρήσεις	21	6.591	6.868
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα και άυλα πάγια στοιχεία	22	4.722	1.329
Δικαιώματα χρήσης περιουσιακών στοιχείων	23	6.168	0
Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση	24	4.011	3.703
Λογαριασμοί Περιθωρίου και Εκκαθάρισης Χρηματιστηριακών Συναλλαγών	25	10.028	6.175
Εγγυήσεις εξασφάλισης Επενδυτικών υπηρεσιών	26	11.192	10.580
Τρέχουσες φορολογικές απατήσεις	27	282	232
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	27	1.920	12.780
		300.456	200.945
Περιουσιακά στοιχεία προς πώληση	20	313	2.513
Σύνολο ενεργητικού		300.769	203.457
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ & ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΙΑ			
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	28	9.449	41.932
Υποχρεώσεις προς πελάτες	29	187.680	58.000
Υπόλοιπα πελατών σε χρηματιστηριακούς λογαριασμούς	30	21.950	19.692
Παράγωγα Χρηματοοικονομικά μέσα	17	217	5.384
Υποχρεώσεις από μισθώσεις	23	6.190	0
Υποχρεώσεις στο προσωπικό λόγω εξόδου από την υπηρεσία	31	401	301
Λοιπές υποχρεώσεις	32	7.057	4.979
Προβλέψεις	33	792	880
Σύνολο υποχρεώσεων		233.735	131.169
Ίδια κεφάλαια			
Μετοχικό κεφάλαιο	34	110.427	110.427
Αποθεματικό εύλογης αξίας		19	16
Λοιπά αποθεματικά	35	18.177	18.177
Συσσωρευμένες ζημιές		(61.589)	(56.332)
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		67.034	72.288
Σύνολο υποχρεώσεων και ιδίων κεφαλαίων		300.769	203.457

Οι επισυναπτόμενες σημειώσεις (σελ. 11 - 100) αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

ΟΜΙΛΟΣ

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Ποσά σε Ευρώ '000

Υπόλοιπα κατά την 1^η Ιανουαρίου 2018

Επίδραση του ΔΠΧΑ 9

**Υπόλοιπα κατά την 1η Ιανουαρίου 2018
προσαρμοσμένα με την επίδραση του ΔΠΧΑ 9**

Κέρδη από αποτίμηση στην εύλογη αξία Διαθέσιμων προς πώληση χρηματοοικονομικών στοιχείων

Φόρος που αναλογεί σε εισόδημα που αναγνωρίστηκε στα ίδια κεφάλαια

Καθαρά Αποτελέσματα της χρήσης 01/01-31/12/2018

Αναλογιστική ζημιά που αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα

**Υπόλοιπο των ιδίων κεφαλαίων κατά την 31^η
Δεκεμβρίου 2018**

Μετοχικό κεφάλαιο	Αποθεματικά ΔΠΠ	Λοιπά αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέον	Σύνολο
110.427	5.266	18.941	(53.177)	81.457
0	(5.231)	0	4.828	(403)
110.427	35	18.941	(48.349)	81.055
0	(24)	0	0	(24)
0	5	0	0	5
0	0	0	(3.955)	(3.955)
0	0	(15)	0	(15)
110.427	16	18.926	(52.303)	77.065

Ποσά σε Ευρώ '000

Υπόλοιπα κατά την 1^η Ιανουαρίου 2019

Κέρδη από αποτίμηση στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών εισοδημάτων

Φόρος που αναλογεί σε εισόδημα που αναγνωρίστηκε στα ίδια κεφάλαια

Καθαρά Αποτελέσματα της χρήσης 01/01-31/12/2019

Αναλογιστική ζημιά που αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα

**Υπόλοιπο των ιδίων κεφαλαίων κατά την 31^η
Δεκεμβρίου 2019**

Μετοχικό κεφάλαιο	Αποθεματικά ΔΠΠ	Λοιπά αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέον	Σύνολο
110.427	16	18.926	(52.303)	77.065
0	3	0	0	3
0	1	0	0	1
0	0	0	(4.192)	(4.192)
0	0	(82)	0	(82)
110.427	19	18.844	(56.496)	72.794

Οι επισυναπτόμενες σημειώσεις (σελ. 11 - 100) αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

ΤΡΑΠΕΖΑ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Ποσά σε Ευρώ '000

	Μετοχικό κεφάλαιο	Αποθεματικά ΔΠΠ	Λοιπά αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέον	Σύνολο
Υπόλοιπα κατά την 1^η Ιανουαρίου 2018	110.427	33	18.192	(50.132)	78.520
Επίδραση του ΔΠΧΑ 9	0	0	0	(469)	(469)
Υπόλοιπα κατά την 1η Ιανουαρίου 2018 προσαρμοσμένα με την επίδραση του ΔΠΧΑ 9	110.427	33	18.192	(50.600)	78.051
Κέρδη από αποτίμηση στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών εισοδημάτων	0	(24)	0	0	(24)
Φόρος που αναλογεί σε εισόδημα που αναγνωρίστηκε στα ίδια κεφάλαια	0	7	0	0	7
Καθαρά Αποτελέσματα της χρήσης 01/01-31/12/2018	0	0	0	(5.732)	(5.732)
Αναλογιστικό ζημιά που αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα	0	0	(15)	0	(15)
Υπόλοιπο των ιδίων κεφαλαίων κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2018	110.427	16	18.177	(56.332)	72.288

Ποσά σε Ευρώ '000

	Μετοχικό κεφάλαιο	Αποθεματικά ΔΠΠ	Λοιπά αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέον	Σύνολο
Υπόλοιπα κατά την 1^η Ιανουαρίου 2019	110.427	16	18.177	(56.332)	72.288
Κέρδη από αποτίμηση στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών εισοδημάτων	0	3	0	0	3
Καθαρά Αποτελέσματα της χρήσης 01/01-31/12/2019	0	0	0	(5.175)	(5.175)
Αναλογιστικό κέρδος που αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά έσοδα	0	0	0	(82)	(82)
Υπόλοιπο των ιδίων κεφαλαίων κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2019	110.427	19	18.177	(61.589)	67.033

Οι επισυναπτόμενες σημειώσεις (σελ. 11 - 100) αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

ΟΜΙΛΟΣ

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

Ποσά σε Εύρω '000

Σημείωση	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
<u>Λειτουργικές δραστηριότητες</u>		
Κέρδη προ φόρων	(4.523)	(2.415)
<i>Προσαρμογές στα Κέρδη για:</i>		
Αποσβέσεις	22	283
(Κέρδη)/ζημίες εύλογης αξίας χρηματοοικονομικών μέσων	(1.101)	(2.587)
(Κέρδη)/ζημίες από αποτίμηση παραγώγων	(5.246)	25
Πρόβλεψη για Παροχές σε εργαζομένους μετά την συνταξιοδότηση	31	30
Απομείωση συμμετοχών σε θυγατρικές	(138)	0
Πρόβλεψη δανείων & λοιπών επενδύσεων	18	(422)
Λοιπές προβλέψεις	(365)	620
Κέρδη/ζημίες εύλογης αξίας αντιστ/νων ΔτΠ Χρημ/κών στοιχείων	84	12
Κέρδος/ζημιά αποτίμησης επενδύσεων σε ακίνητα	0	(84)
<i>Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες πριν τη μεταβολή σε λειτουργικά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού</i>		
	(7.250)	(4.539)
Μεταβολές σε λειτουργικά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού		
Χρηματοοικονομικά στοιχεία κατεχόμενα προς εμπορία	2.431	6.666
Απατήσεις κατά πελατών	(56.274)	(7.494)
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	90	(10.247)
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	(32.483)	23.864
Υποχρεώσεις προς πελάτες	129.680	5.647
Λοιπές υποχρεώσεις	13.993	(2.283)
<i>Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες πριν τη καταβολή Φόρου Εισοδήματος</i>		
	50.187	11.614
Φόρος εισοδήματος που καταβλήθηκε	0	0
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	50.187	11.614
<u>Επενδυτικές δραστηριότητες</u>		
Συμμετοχές σε θυγατρικές	2.477	2.500
Αγορά παγίων στοιχείων ενεργητικού	(2.207)	(166)
(Αγορές)/πωλήσεις και λήξεις επενδυτικών τίτλων	(4.354)	332
Εισπράξεις Επενδύσεων διαθέσιμων προς πώληση	0	90
Εισπράξεις από πώληση ακινήτων και εξοπλισμού	0	15
Αγορά άυλων περιουσιακών στοιχείων	(1.627)	(156)
Καθαρή ταμειακή ροή από επενδυτικές δραστηριότητες	(5.711)	2.615
Καθαρή αύξηση διαθεσίμων και ισοδύναμων διαθεσίμων		
Ταμιακά διαθέσιμα και ταμιακά ισοδύναμα στην αρχή της χρήσης	44.476	14.229
	68.931	54.702
Ταμιακά διαθέσιμα και ταμιακά ισοδύναμα στο τέλος της χρήσης	113.406	68.931

Οι επισυναπτόμενες σημειώσεις (σελ. 11 - 100) αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

ΤΡΑΠΕΖΑ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ

Ποσά σε Εύρω '000

	Σημείωση	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
<u>Λειτουργικές δραστηριότητες</u>			
Κέρδη προ φόρων		(5.482)	(4.981)
<i>Προσαρμογές στα Κέρδη για:</i>			
Αποσβέσεις	22	440	283
(Κέρδη)/Ζημίες εύλογης αξίας χρηματοοικονομικών μέσων		(247)	856
(Κέρδη)/Ζημίες από αποτίμηση παραγώγων		(5.246)	25
Πρόβλεψη για Παροχές σε εργαζομένους μετά την συνταξιοδότηση	31	17	30
Πρόβλεψη δανείων & λοιπών επενδύσεων	18	3.602	(471)
Λοιπές προβλέψεις		(88)	327
Κέρδη/ζημίες από αναπροσαρμογή αξίας ακινήτων		0	(84)
<i>Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες πριν τη μεταβολή σε λειτουργικά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού</i>			
		<i>(7.003)</i>	<i>(4.016)</i>
<u>Μεταβολές σε λειτουργικά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού</u>			
Χρηματοοικονομικά στοιχεία κατεχόμενα προς εμπορία		174	5.061
Απατήσεις κατά πελατών		(55.233)	(4.038)
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού		185	(10.479)
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα		(32.483)	23.864
Υποχρεώσεις προς πελάτες		129.680	5.647
Λοιπές υποχρεώσεις		10.526	(2.807)
<i>Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες πριν τη καταβολή Φόρου Εισοδήματος</i>			
		<i>45.845</i>	<i>13.232</i>
Φόρος εισοδήματος που καταβλήθηκε		0	0
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες		45.845	13.232
<u>Επενδυτικές δραστηριότητες</u>			
Συμμετοχές σε θυγατρικές		2.477	2.500
Αγορά παγίων στοιχείων ενεργητικού		(2.207)	(166)
Εισπράξεις από πώληση ακινήτων και εξοπλισμού		0	15
Αγορά άυλων περιουσιακών στοιχείων		(1.627)	(156)
Καθαρή ταμειακή ροή από επενδυτικές δραστηριότητες		(1.357)	2.193
<u>Καθαρή αύξηση διαθεσίμων και ισοδύναμων διαθεσίμων</u>			
Ταμιακά διαθέσιμα και ταμιακά ισοδύναμα στην αρχή της χρήσης		44.488	15.425
		68.912	53.487
Ταμιακά διαθέσιμα και ταμιακά ισοδύναμα στο τέλος της χρήσης	36	113.401	68.912

Οι επισυναπτόμενες σημειώσεις (σελ. 11 - 100) αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.

1. Γενικές πληροφορίες

Η Τράπεζα **OPTIMA BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ** προέκυψε από τη μετονομασία της ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.

Η Τράπεζα παρέχει ένα ευρύ φάσμα τραπεζικών και χρηματιστηριακών υπηρεσιών καθώς και υπηρεσιών επενδυτικής τραπεζικής. Λειτουργεί υπό την εποπτεία της Τράπεζα της Ελλάδος και του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (Single Supervisory Mechanism: SSM), ενώ παράλληλα είναι μέλος του Χρηματιστηρίου Αθηνών και του Χρηματιστηρίου Αξιών της Κύπρου. Απασχολεί συνολικά 283 άτομα και έχει έδρα στο Δήμο Αμαρουσίου Αττικής (Οδός Αιγιαλείας αρ. 32).

Η Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος ιδρύθηκε το 2000 και από το 2012 πλειοψηφικός μέτοχός της ήταν η Λαϊκή Κυπριακή Τράπεζα (Cyprus Popular Bank), τα εναπομείναντα περιουσιακά στοιχεία της οποίας είχαν περάσει στην Αρχή Εξυγίανσης της Κύπρου και βρισκονταν υπό ειδική διαχείριση.

Το 2013, στο πλαίσιο του τότε σχεδίου διάσωσης των κυπριακών τραπεζών, το σύνολο των τραπεζικών εργασιών της Λαϊκής Κυπριακής Τράπεζας στην Ελλάδα μεταφέρθηκαν στην Τράπεζα Πειραιώς, αλλά η Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος εξαιρέθηκε και παρέμεινε ανεξάρτητο τραπεζικό, επενδυτικό και χρηματιστηριακό ίδρυμα και συνέχιζε να λειτουργεί ως Ελληνικό χρηματοπιστωτικό ίδρυμα με πλήρη τραπεζική άδεια.

Κατόπιν πρόσληψης συμβούλου από την Λαϊκή Τράπεζα Κύπρου, τον Μάρτιο του 2018, ξεκίνησε η διαδικασία πώλησης της Επενδυτικής Τράπεζας Ελλάδος με διαδικασία διεθνούς διαγωνισμού η οποία ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο του 2018 με την υπογραφή του SPA μεταξύ του πωλητή (Λαϊκή Τράπεζα Κύπρου) και του αγοραστή (Ireon Investments 100% θυγατρική του Ομίλου της Motor Oil Hellas). Η διαδικασία της μεταβίβασης ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο του 2019 κατόπιν λήψεων των σχετικών εγκρίσεων από τις εποπτικές αρχές.

Με την απόκτηση της από την Ireon Investments, η Επενδυτική Τράπεζα Ελλάδος Α.Ε., μετονομάστηκε τον Αύγουστο του 2019 σε Optima bank Α.Ε.

Ιστορικά, η Επενδυτική Τράπεζα είχε συσταθεί με την υπ' αριθμόν 55401/18.1.2000 πράξη της Συμβολαιογράφου Αθηνών Άννας Παναγιώτου Τσαφαρά, και είχε εγκριθεί με την υπ' αριθμόν Κ2-881/24.1.2000 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, η οποία δημοσιεύθηκε στο υπ' αριθμόν 533/26.1.2000 ΦΕΚ (Τεύχος ΑΕ & ΕΠΕ). Λειτουργούσε ως ανώνυμη τραπεζική εταιρία, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία και ειδικότερα τις διατάξεις του Ν. 4548/2018 περί ανωνύμων εταιρειών, ως αυτός ισχύει από την 1^η Ιανουαρίου 2019, καθώς επίσης και του Ν. 4601/2019 περί μετασχηματισμού εταιρειών.

Στις 29 Δεκεμβρίου 2003 αποφασίστηκε από την έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων της, η συγχώνευση της Τράπεζας με απορρόφηση της εταιρίας «MARFIN-ΕΛΛΗΝΙΚΗ Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ.», σύμφωνα με τις διατάξεις των Κ.Ν. 2190/1920, Ν. 2515/1997 και Ν. 2166/1993 και με Ισολογισμούς μετασχηματισμού της 30ης Ιουνίου 2003. Η ως άνω συγχώνευση εγκρίθηκε με την με αριθμό Κ 2/2369/27.2.2004 απόφαση της Νομαρχίας Αθηνών.

Στις 29 Ιουνίου 2006 τα Διοικητικά Συμβούλια των «ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.» και «ΕΓΝΑΤΙΑ FINANCE Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ.» αποφάσισαν την έναρξη διαδικασίας συγχωνεύσεως δια απορροφήσεως της δεύτερης από την πρώτη με ημερομηνία μετασχηματισμού την 30/06/2006.

Τα Διοικητικά Συμβούλια της Τράπεζας και της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «ΕΓΝΑΤΙΑ FINANCE ΑΝΩΝΥΜΗ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ» με διακριτικό τίτλο «ΕΓΝΑΤΙΑ FINANCE Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ.», η οποία εδρεύει στην Αθήνα, οδός Δραγατσανίου αρ. 8, έχει Αρ.Μ.Α.Ε. 23105/06/Β/90/34, (στο εξής «η Απορροφώμενη Εταιρία»), ανακοίνωσαν ότι σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 68 παρ. 2,69 - 77 του Κ.Ν. 2190/1920, του άρθρου 16 του Ν. 2515/1997, των άρθρων 1 – 5 του Ν. 2166/1993 και εν γένει της εμπορικής νομοθεσίας υπέγραψαν μεταξύ τους το από 26.03.2007 Σχέδιο Σύμβασης Συγχώνευσης, με το οποίο οι παραπάνω Εταιρίες θα συγχωνευθούν με απορρόφηση της δεύτερης από την πρώτη. Το Σχέδιο αυτό υποβλήθηκε στις διατυπώσεις δημοσιότητας των διατάξεων του Κ.Ν. 2190/1920 και καταχωρήθηκε στο Μ.Α.Ε. του Υπουργείου Ανάπτυξης, Διεύθυνση Α.Ε. και Πίστεως, την 20η Απριλίου 2007. Η ως άνω συγχώνευση εγκρίθηκε με την με αριθμό Κ2/9485/22.6.2007 απόφαση της Νομαρχίας Αθηνών.

Η Επιτροπή Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος κατά τη συνεδρίασή της με αριθμό 245/1/08.06.2007 ενέκρινε τη Συγχώνευση της Τράπεζας με απορρόφηση της εταιρείας «ΕΓΝΑΤΙΑ FINANCE Α.Χ.Ε.Π.Ε.Υ.».

Στις 6 Ιουνίου 2008 τα Διοικητικά Συμβούλια της «ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.» και της «ΛΑΪΚΗ ΑΤΤΑΛΟΣ Α.Ε.Π.Ε.Υ.» η οποία ανήκει στον όμιλο της «CYPRUS POPULAR BANK» (Λαϊκή Τράπεζα), η οποία βρισκόταν από τις 25/3/2012 σε καθεστώς εξυγίανσης, αποφάσισαν τη συγχώνευση δια απορροφήσεως της «ΛΑΪΚΗ ΑΤΤΑΛΟΣ Α.Ε.Π.Ε.Υ.» από την «ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Ε.». Ως ημερομηνία μετασηματισμού ορίστηκε η 31/12/2007. Η ως άνω συγχώνευση εγκρίθηκε με την με αριθμό Κ2/14014/28.11.2008 απόφαση της Νομαρχίας Αθηνών. Συνεπεία της συγχώνευσης και της σχέσης ανταλλαγής, το ποσοστό της «Λαϊκής Τράπεζας» στο μετοχικό κεφάλαιο της «ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Α.Ε.» αυξήθηκε από 92,04% σε 97,08%.

Η Επιτροπή Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος κατά τη συνεδρίασή της με αριθμό 270/21.10.2008 ενέκρινε τη Συγχώνευση της Τράπεζας με απορρόφηση της εταιρείας «ΛΑΪΚΗ ΑΤΤΑΛΟΣ Α.Ε.Π.Ε.Υ.».

Στις 31 Δεκεμβρίου 2019 η μετοχική σύνθεση της «Optima bank Α.Ε.» είχε ως εξής:

ΜΕΤΟΧΟΙ - ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	Αριθμός μετοχών	%
IREON INVESTMENTS LTD.	3.652.724	97,08%
CHATCHAT HOLDING LIMITED	64.024	1,70%
SAXON MARITIME INC.	21.396	0,57%
Λοιποί μέτοχοι	24.276	0,65%
ΣΥΝΟΛΟ	3.762.420	100,00%

Η διάρκεια της Τράπεζας ορίζεται σε ενενήντα εννέα (99) έτη και ο σκοπός της, σύμφωνα με το καταστατικό της, είναι η διενέργεια για λογαριασμό της ή για λογαριασμό τρίτων όλων των επιτρεπόμενων από τη νομοθεσία τραπεζικών εργασιών.

Καταστήματα που λειτουργούν στην Ελλάδα:

1. Κεντρικό: Αιγιαλείας 32, Μαρούσι
2. Θεσσαλονίκης: Μητροπόλεως 20, Θεσσαλονίκη
3. Ηρακλείου: 25^{ης} Αυγούστου 46, Ηράκλειο Κρήτης
4. Ψυχικού : Ολυμπιονικών & Ελ. Βενιζέλου 1
5. Ηλιούπολης : Α. Παπανδρέου & Γλάδστωνος 1
6. Αγίας Παρασκευής : Δ. Γούναρη 4 & Χαλανδρίου 6
7. Αμαρουσίου : Θησέως 46 & Δ. Ράλλη 2

Οι ενοποιημένες και ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις της 31/12/2019, εγκρίθηκαν από το Δ.Σ. της 30/06/2020 και υπόκεινται στην οριστική έγκριση της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων, είναι δε διαθέσιμες στο επενδυτικό κοινό στα γραφεία του Ομίλου (Οδός Αιγιαλείας αρ. 32 & Παραδείσου, Μαρούσι) και στην ιστοσελίδα του Ομίλου στο διαδίκτυο (www.optimabank.gr).

2. Σύνοψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών

2.1. Πλαίσιο κατάρτισης

Οι ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου συντάσσονται με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) και τις διερμηνείες της Επιτροπής Διερμηνειών των ΔΠΧΑ, όπως έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους, εκτός των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού (συμπεριλαμβανομένων των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων) που αποτιμώνται στην εύλογη αξία, και με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας.

Η σύνταξη των χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ απαιτεί τη χρήση ορισμένων σημαντικών λογιστικών εκτιμήσεων και την άσκηση κρίσης από τη Διοίκηση στη διαδικασία εφαρμογής των λογιστικών αρχών. Οι περιοχές που αφορούν περίπλοκες συναλλαγές και εμπεριέχουν μεγάλο βαθμό υποκειμενικότητας, ή οι υποθέσεις και εκτιμήσεις που είναι σημαντικές για τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις αναφέρονται στην Σημείωση 3.

2.1.1. Συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας

Το Διοικητικό Συμβούλιο κατέληξε ότι για τη Τράπεζα ισχύει η συνέχιση της επιχειρηματικής δραστηριότητας λαμβάνοντας υπόψη τα ακόλουθα:

- α) οι δείκτες ρευστότητας LCR και NSFR υπερβαίνουν το ελάχιστο επιτρεπτό όριο 100% όπως και
- β) οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας του ομίλου υπερβαίνουν τους ελάχιστους δείκτες κεφαλαιακών απαιτήσεων.

γ) τη σειρά μέτρων που ελήφθησαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα τον Μάρτιο 2020 για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων από την εξάπλωση του κορωνοϊού COVID-19 στις οικονομίες των κρατών μελών και στην εφαρμογή μέτρων ευελιξίας στην εφαρμογή εποπτικών μέτρων για τις Τράπεζες.

δ) την μεταβολή της μετοχικής σύνθεσης, την απόκτηση δηλαδή του πλειοψηφικού μετοχικού πακέτου από συνδεδεμένα μέρη της Motor Oil Hellas, ενός από τους μεγαλύτερους επιχειρηματικούς ομίλους της χώρας.

Μακροοικονομικό περιβάλλον

Οι αρχικές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (European Economic Forecast, Winter 2020) που ήρθαν στο φως της δημοσιότητας τον Φεβρουάριο του 2020, ανέφεραν ότι ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ στην Ελλάδα προβλέπονταν να ανέλθει σε 2,4% για το 2020 και 2,0% το 2021, στηριζόμενος στην επενδυτική δαπάνη από ότι στη δημόσια και ιδιωτική κατανάλωση. Καθοριστικής σημασίας ήταν και η διατήρηση της συμβολής των εξαγωγών υπηρεσιών (κυρίως τουρισμού) στα υψηλά επίπεδα του 2019.

Ωστόσο, στις αρχές Μαρτίου 2020, επιπλέον αβεβαιότητες θα μπορούσαν να θεωρηθούν η κλιμάκωση των γεωπολιτικών εντάσεων, η αναζωπύρωση της προσφυγικής κρίσης, η ενδεχόμενη εγχώρια μεταρρυθμιστική κόπωση και η καθυστέρηση στην υλοποίηση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και κυρίως η επιδημία του κορωνοϊού που εξαπλώθηκε γρήγορα επηρεάζοντας αρνητικά τις οικονομίες σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ο ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας εκτιμάται ότι θα επιβραδυνθεί σημαντικά το 2020, δεδομένων των επιπτώσεων της εξάπλωσης του κορωνοϊού. Οι επιπτώσεις αυτές προς το παρόν δεν μπορούν να ποσοτικοποιηθούν με ακρίβεια, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν ακόμη διαθέσιμα στοιχεία καθώς η πανδημία είναι σε εξέλιξη. Ειδικότερα, σύμφωνα με το βασικό σενάριο της Τράπεζας της Ελλάδος, ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα είναι μηδενικός το 2020, αντί 2,4% που ήταν η πιο πρόσφατη πρόβλεψη μετά την ενσωμάτωση των στοιχείων των Εθνικών Λογαριασμών για το δ' τρίμηνο του 2019 (6 Μαρτίου 2020). Η προς τα κάτω αναθεώρηση της πρόβλεψης του ρυθμού ανάπτυξης κατά επιπλέον 2,4 ποσοστιαίες μονάδες οφείλεται στην ενσωμάτωση των επιπτώσεων από την εξάπλωση του κορωνοϊού.

Με βάση τα τελευταία στοιχεία για την εξέλιξη της πανδημίας, η πιθανότερη εκδοχή είναι ότι θα υπάρξει σημαντική αρνητική επίπτωση στην οικονομία τα δύο πρώτα τρίμηνα του 2020, η οποία θα αντισταθμιστεί μερικώς τα δύο τελευταία τρίμηνα. Η επιβράδυνση του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης θα προέλθει κυρίως από διαταραχές στην πλευρά της ζήτησης, με μείωση της εξωτερικής ζήτησης αγαθών και υπηρεσιών και της εγχώριας ζήτησης, αφού πλήττονται ιδιαίτερος τομείς όπως οι μεταφορές, ο τουρισμός, το εμπόριο, η εστίαση και η ψυχαγωγία.

Κανείς σήμερα μπορεί να προβλέψει με ακρίβεια την εξέλιξη της πανδημίας, ενώ οι επιπτώσεις της στις εθνικές οικονομίες θα εξαρτηθούν και από τα εθνικά και διεθνή δημοσιονομικά και νομισματικά μέτρα που λαμβάνονται.

2.1.2. Νέα Πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες

Συγκεκριμένα νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες έχουν εκδοθεί, τα οποία είναι υποχρεωτικά για λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την 1.1.2019 ή μεταγενέστερα. Η εκτίμηση του Ομίλου σχετικά με την

επίδραση από την εφαρμογή αυτών των νέων προτύπων, τροποποιήσεων και διερμηνειών παρατίθεται παρακάτω.

Πρότυπα και Διερμηνείες υποχρεωτικά για την τρέχουσα οικονομική χρήση

ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις»

Το ΔΠΧΑ 16 εκδόθηκε τον Ιανουάριο του 2016 και αντικαθιστά το ΔΛΠ 17. Σκοπός του προτύπου είναι να εξασφαλίσει ότι οι μισθωτές και οι εκμισθωτές παρέχουν χρήσιμη πληροφόρηση που παρουσιάζει εύλογα την ουσία των συναλλαγών που αφορούν μισθώσεις. Το ΔΠΧΑ 16 εισάγει ένα ενιαίο μοντέλο για το λογιστικό χειρισμό από την πλευρά του μισθωτή, το οποίο απαιτεί ο μισθωτής να αναγνωρίζει περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις για όλες τις συμβάσεις μισθώσεων με διάρκεια άνω των 12 μηνών, εκτός εάν το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο είναι μη σημαντικής αξίας. Σχετικά με το λογιστικό χειρισμό από την πλευρά του εκμισθωτή, το ΔΠΧΑ 16 ενσωματώνει ουσιαστικά τις απαιτήσεις του ΔΛΠ 17. Επομένως, ο εκμισθωτής συνεχίζει να κατηγοριοποιεί τις συμβάσεις μισθώσεων σε λειτουργικές και χρηματοδοτικές μισθώσεις, και να ακολουθεί διαφορετικό λογιστικό χειρισμό για κάθε τύπο σύμβασης. Η επίδραση του προτύπου στον Όμιλο και την Τράπεζα παρουσιάζεται στη σημείωση 40.

ΔΠΧΑ 9 (Τροποποιήσεις) «Δικαιώματα πρόωρης αποπληρωμής με καταβολή αρνητικής ποινής εξόφλησης»

Οι τροποποιήσεις παρέχουν στις εταιρείες την δυνατότητα, εφόσον πληρούν μία συγκεκριμένη συνθήκη, να επιμετρούν χρηματοοικονομικά στοιχεία με δικαίωμα πρόωρης αποπληρωμής και καταβολή αρνητικής ποινής εξόφλησης (negative compensation) στο αναπόσβεστο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων αντί στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Η τροποποίηση δεν είχε σημαντική επίπτωση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Τράπεζας.

ΔΛΠ 28 (Τροποποιήσεις) «Μακροπρόθεσμες συμμετοχές σε συγγενείς και κοινοπραξίες»

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι οι οντότητες πρέπει να λογιστικοποιούν τις μακροπρόθεσμες συμμετοχές τους σε μία συγγενή εταιρεία ή κοινοπραξία - στις οποίες δεν εφαρμόζεται η μέθοδος της καθαρής θέσης - με βάση το ΔΠΧΑ 9. Η τροποποίηση δεν είχε σημαντική επίπτωση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Τράπεζας.

Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Α 23 «Αβεβαιότητα σχετικά με τον χειρισμό θεμάτων φορολογίας εισοδήματος»

Η Διερμηνεία παρέχει επεξηγήσεις ως προς την αναγνώριση και επιμέτρηση του τρέχοντος και αναβαλλόμενου φόρου εισοδήματος όταν υπάρχει αβεβαιότητα σχετικά με την φορολογική αντιμετώπιση κάποιων στοιχείων. Το Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Α 23 έχει εφαρμογή σε όλες τις πτυχές της λογιστικοποίησης του φόρου εισοδήματος όταν υπάρχει τέτοια αβεβαιότητα, συμπεριλαμβανομένου του φορολογητέου κέρδους/ζημιάς, της φορολογικής βάσης των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, τα φορολογικά κέρδη και φορολογικές ζημιές και τους φορολογικούς συντελεστές. Η Διερμηνεία δεν είχε σημαντική επίπτωση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Τράπεζας.

ΔΛΠ 19 (Τροποποιήσεις) «Τροποποίηση προγράμματος, περικοπή ή διακανονισμός»

Οι τροποποιήσεις καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο οι οντότητες πρέπει να προσδιορίζουν τα συνταξιοδοτικά έξοδα όταν λαμβάνουν χώρα αλλαγές σε συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορισμένων παροχών. Η τροποποίηση δεν είχε σημαντική επίπτωση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και της Τράπεζας.

Ετήσιες βελτιώσεις σε ΔΠΧΑ (Κύκλος 2015 – 2017)

Οι τροποποιήσεις που παρατίθενται παρακάτω περιλαμβάνουν αλλαγές σε τέσσερα ΔΠΧΑ.

ΔΠΧΑ 3 «Συνενώσεις επιχειρήσεων»

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πως μία οντότητα επαναμετρά το ποσοστό που κατείχε προηγουμένως σε μία από κοινού ελεγχόμενη δραστηριότητα όταν αποκτά τον έλεγχο της επιχείρησης αυτής.

ΔΠΧΑ 11 «Από κοινού συμφωνίες»

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πως μία οντότητα δεν επαναμετρά το ποσοστό που κατείχε προηγουμένως σε μία από κοινού ελεγχόμενη δραστηριότητα όταν αποκτά από κοινού έλεγχο στην επιχείρηση αυτή.

ΔΛΠ 12 «Φόροι εισοδήματος»

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πως μία οντότητα λογιστικοποιεί όλες τις επιπτώσεις στο φόρο εισοδήματος από πληρωμές μερισμάτων με τον ίδιο τρόπο.

ΔΛΠ 23 «Κόστος δανεισμού»

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πως μία οντότητα χειρίζεται ως μέρος του γενικού δανεισμού οποιοδήποτε δάνειο αναλήφθηκε ειδικά για την ανάπτυξη ενός περιουσιακού στοιχείου όταν το στοιχείο αυτό είναι έτοιμο για τη χρήση την οποία προορίζεται ή την πώλησή του.

Οι ανωτέρω τροποποιήσεις δεν είχαν σημαντική επίπτωση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

Πρότυπα και Διερμηνείες υποχρεωτικά για μεταγενέστερες περιόδους

ΔΠΧΑ 3 (Τροποποιήσεις) «Ορισμός συνένωσης επιχειρήσεων» (εφαρμόζεται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2020)

Ο νέος ορισμός εστιάζει στην έννοια της απόδοσης μιας επιχείρησης με τη μορφή παροχής αγαθών και υπηρεσιών στους πελάτες σε αντίθεση με τον προηγούμενο ορισμό ο οποίος εστίαζε στις αποδόσεις με τη μορφή μερισμάτων, χαμηλότερου κόστους ή άλλου οικονομικού οφέλους σε επενδυτές και λοιπά μέρη. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΔΛΠ 1 και ΔΛΠ 8 (Τροποποιήσεις) «Ορισμός του ουσιώδους» (εφαρμόζονται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2020)

Οι τροποποιήσεις αποσαφηνίζουν τον ορισμό του ουσιώδους και πώς πρέπει να χρησιμοποιείται, συμπληρώνοντας τον ορισμό με οδηγίες οι οποίες παρέχονταν έως τώρα σε άλλα σημεία των ΔΠΧΑ. Επιπλέον, έχουν βελτιωθεί οι διευκρινίσεις που συνοδεύουν τον ορισμό. Τέλος, οι τροποποιήσεις διασφαλίζουν ότι ο ορισμός του ουσιώδους εφαρμόζεται με συνέπεια σε όλα τα ΔΠΧΑ.

ΔΠΧΑ 9, ΔΛΠ 39 και ΔΠΧΑ 7 (Τροποποιήσεις) «Αναμόρφωση επιτοκίων αναφοράς» (εφαρμόζονται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2020)

Οι τροποποιήσεις αλλάζουν ορισμένες απαιτήσεις σχετικά με τη λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου ώστε να παρέχουν διευκόλυνση σχετικά με τις πιθανές επιπτώσεις της αβεβαιότητας που θα προκαλέσει η αλλαγή των επιτοκίων αναφοράς. Επιπλέον, οι τροποποιήσεις απαιτούν από τις εταιρείες να παρέχουν πρόσθετες πληροφορίες στους επενδυτές σχετικά με τις σχέσεις αντιστάθμισής τους, οι οποίες επηρεάζονται άμεσα από αυτές τις αβεβαιότητες.

ΔΛΠ 1 (Τροποποίηση) «Ταξινόμηση υποχρεώσεων ως βραχυπρόθεσμες ή μακροπρόθεσμες» (εφαρμόζονται στις ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2022)

Η τροποποίηση διευκρινίζει ότι οι υποχρεώσεις ταξινομούνται ως βραχυπρόθεσμες ή μακροπρόθεσμες βάσει των δικαιωμάτων που είναι σε ισχύ στη λήξη της περιόδου αναφοράς. Η ταξινόμηση δεν επηρεάζεται από τις προσδοκίες της οντότητας ή από γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς. Επιπλέον, η τροποποίηση αποσαφηνίζει τη σημασία του όρου «διακανονισμός» μιας υποχρέωσης του ΔΛΠ 1. Η τροποποίηση δεν έχει υιοθετηθεί ακόμη από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

2.2. Αρχές ενοποίησης και μέθοδος καθαρής θέσης

(i) Θυγατρικές

Θυγατρικές είναι όλες οι οντότητες (συμπεριλαμβανομένων των μη ενοποιούμενων οικονομικών οντοτήτων - structured entities) οι οποίες ελέγχονται από τον Όμιλο. Ο Όμιλος ελέγχει μια οντότητα όταν ο Όμιλος εκτίθεται ή έχει δικαιώματα σε μεταβλητά έσοδα από τη συμμετοχή του στην οντότητα και έχει την ικανότητα να επηρεάζει τα έσοδα αυτά μέσω της δυνατότητάς του να επηρεάσει τις δραστηριότητες της οντότητας. Οι θυγατρικές ενοποιούνται πλήρως από την ημερομηνία κατά την οποία ο έλεγχος μεταφέρεται στον Όμιλο. Η ενοποίηση παύει από την ημερομηνία κατά την οποία παύει ο έλεγχος.

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί τη μέθοδο απόκτησης για να λογιστικοποιήσει όλες τις επιχειρηματικές συνενώσεις, ανεξάρτητα από το αν οι συμμετοχικοί τίτλοι ή άλλα περιουσιακά στοιχεία αποκτώνται. Το τίμημα εξαγοράς μιας θυγατρικής αποτελείται από:

- την εύλογη αξία των στοιχείων ενεργητικού που μεταβιβάζονται
- τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται από τον αποκτώντα προς τους προηγούμενους ιδιοκτήτες
- τα συμμετοχικά δικαιώματα που έχει εκδώσει ο Όμιλος,
- την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων ή υποχρεώσεων που προκύπτουν από συμφωνίες ενδεχόμενων ανταλλαγμάτων, και

- την εύλογη αξία τυχόν συμμετοχών στη θυγατρική που προϋπήρχαν της εξαγοράς.

Τα αποκτηθέντα αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις και ενδεχόμενες υποχρεώσεις που έχουν αναληφθεί σε μια συνένωση επιχειρήσεων αρχικά επιμετρώνται, με ελάχιστες εξαιρέσεις, στην εύλογη αξία τους κατά την ημερομηνία κτήσης. Ανά περίπτωση εξαγοράς, ο Όμιλος αναγνωρίζει τυχόν μη ελέγχουσα συμμετοχή στη θυγατρική είτε στην εύλογη αξία είτε στην αξία του μεριδίου της μη ελέγχουσας συμμετοχής στην καθαρή θέση της θυγατρικής που αποκτήθηκε.

Τα έξοδα που σχετίζονται με την εξαγορά καταχωρούνται στα αποτελέσματα.

Το υπερβάλλον ποσό μεταξύ του αθροίσματος

- του τιμήματος εξαγοράς
- του ποσού που αναγνωρίστηκε ως μη ελέγχουσες συμμετοχές και
- της εύλογης αξίας τυχόν μεριδίου του Ομίλου στη θυγατρική που προϋπήρχε της εξαγοράς, και

της εύλογης αξίας της καθαρής θέσης της θυγατρικής που αποκτήθηκε αναγνωρίζεται ως υπεραξία. Αν τα ποσά αυτά είναι μικρότερα από την εύλογη αξία της καθαρής θέσης της θυγατρικής που αποκτήθηκε, η διαφορά αναγνωρίζεται απευθείας στα αποτελέσματα ως κέρδος από αγορά ευκαιρίας.

Διεταιρικές συναλλαγές, υπόλοιπα και μη πραγματοποιηθέντα κέρδη από συναλλαγές μεταξύ των εταιρειών του Ομίλου απαλείφονται. Οι μη πραγματοποιηθείσες ζημιές επίσης απαλείφονται εκτός εάν η συναλλαγή περιέχει ενδείξεις απομείωσης του μεταβιβασθέντος περιουσιακού στοιχείου. Οι λογιστικές πολιτικές που διέπουν τις θυγατρικές έχουν τροποποιηθεί όπου κρίθηκε αναγκαίο ώστε να εναρμονιστούν με τις πολιτικές που εφαρμόζονται από τον Όμιλο.

(ii) Συγγενείς

Συγγενείς είναι οι επιχειρήσεις στις οποίες ο Όμιλος ασκεί σημαντική επιρροή όχι όμως έλεγχο είτε σε μεμονωμένη βάση είτε από κοινού. Αυτό γενικά ισχύει όταν ο Όμιλος κατέχει μεταξύ 20% και 50% των δικαιωμάτων ψήφου. Οι επενδύσεις σε συγγενείς λογιστικοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης (βλέπε (iv) παρακάτω) και αρχικά αναγνωρίζονται στο κόστος κτήσεως.

(iii) Μέθοδος καθαρής θέσης

Σύμφωνα με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, οι συμμετοχές σε μια επιχείρηση αναγνωρίζονται αρχικά στο κόστος κτήσης και στη συνέχεια αυξάνονται ή μειώνονται για να αναγνωρισθεί στα αποτελέσματα το μερίδιο του Ομίλου στα κέρδη ή τις ζημιές που πραγματοποιούνται μετά την εξαγορά καθώς και να αναγνωρισθεί στα λοιπά συνολικά εισοδήματα το μερίδιο του Ομίλου στις μεταβολές του λοιπού συνολικού εισοδήματος της επιχείρησης. Τα εισπραχθέντα ή εισπρακτέα μερίσματα από συγγενείς και κοινοπραξίες αναγνωρίζονται σε μείωση της λογιστικής αξίας της επένδυσης.

Σε περίπτωση που το μερίδιο του Ομίλου επί των ζημιών μιας επένδυσης που λογιστικοποιείται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης ισούται με ή υπερβαίνει την αξία της επένδυσης στην επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένων

τυχόν άλλων μη εξασφαλισμένων μακροπρόθεσμων απαιτήσεων, ο Όμιλος δεν αναγνωρίζει επιπλέον ζημιές, εκτός εάν έχουν γίνει πληρωμές ή έχουν αναληφθεί επιπρόσθετες υποχρεώσεις για λογαριασμό της επένδυσης.

Μη πραγματοποιηθέντα κέρδη από συναλλαγές μεταξύ του Ομίλου και συγγενών επιχειρήσεων απαλείφονται κατά το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου σε αυτές τις επιχειρήσεις. Οι μη πραγματοποιηθείσες ζημιές επίσης απαλείφονται εκτός εάν η συναλλαγή παρέχει ενδείξεις απομείωσης του μεταβιβασθέντος περιουσιακού στοιχείου. Οι λογιστικές αρχές που διέπουν τις επενδύσεις που λογιστικοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης έχουν τροποποιηθεί όπου κρίθηκε αναγκαίο ώστε να εναρμονιστούν με εκείνες που έχουν υιοθετηθεί από τον Όμιλο.

Η λογιστική αξία των επενδύσεων που λογιστικοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης εξετάζεται για απομείωση σύμφωνα με την πολιτική που περιγράφεται στην ενότητα 2.8 κατωτέρω.

(iv) Μεταβολές σε ποσοστά συμμετοχής

Ο Όμιλος χειρίζεται τις συναλλαγές με τις μη ελέγχουσες συμμετοχές που δεν συνεπάγονται απώλεια ελέγχου με τον ίδιο τρόπο που χειρίζεται τις συναλλαγές με τους κύριους μετόχους του Ομίλου. Μια μεταβολή στα ποσοστά συμμετοχής συνεπάγεται προσαρμογή της λογιστικής αξίας των ελεγχουσών και μη ελεγχουσών συμμετοχών ώστε να αντανακλάται ο συσχετισμός των συμμετοχών στη θυγατρική. Τυχόν διαφορά μεταξύ του ποσού κατά το οποίο προσαρμόζονται οι μη ελέγχουσες συμμετοχές και τυχόν τιμήματος που καταβλήθηκε ή εισπράχθηκε αναγνωρίζεται σε ξεχωριστό λογαριασμό αποθεματικού εντός της καθαρής θέσης που αναλογεί στους ιδιοκτήτες του Ομίλου.

Όταν ο Όμιλος παύει να ενοποιεί ή να ενσωματώνει με τη μέθοδο της καθαρής θέσης μια επένδυση λόγω απώλειας ελέγχου, είτε σε μεμονωμένη βάση είτε από κοινού, ή σημαντικής επιρροής, τυχόν εναπομένον ποσοστό συμμετοχής επιμετράται εκ νέου στην εύλογη αξία του, ενώ τυχόν διαφορές που προκύπτουν αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα. Το περιουσιακό στοιχείο αναγνωρίζεται ως συγγενής επιχείρηση, κοινοπραξία ή χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού στην εύλογη αυτή αξία. Επιπροσθέτως, σχετικά ποσά που είχαν προηγουμένως καταχωρηθεί στα λοιπά συνολικά εισοδήματα λογιστικοποιούνται με τον ίδιο τρόπο που θα λογιστικοποιούνταν σε περίπτωση πώλησης των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων. Αυτό σημαίνει ότι ποσά που είχαν προηγουμένως αναγνωρισθεί στα λοιπά συνολικά εισοδήματα ενδέχεται να αναταξινομηθούν στα αποτελέσματα.

Σε περίπτωση μείωσης του ποσοστού συμμετοχής σε συγγενή επιχείρηση όπου, όμως, ο Όμιλος συνεχίζει να ασκεί σημαντική επιρροή ή έλεγχο από κοινού, μόνο μια αναλογία των ποσών που είχαν προηγουμένως καταχωρηθεί στα λοιπά συνολικά εισοδήματα θα αναταξινομηθεί στα αποτελέσματα.

Η Εταιρεία καταχωρεί τις επενδύσεις σε θυγατρικές και συγγενείς στις ατομικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις στο κόστος κτήσης μείον τυχόν απομείωση.

2.3. Συναλλαγματικές μετατροπές

(i) Λειτουργικό νόμισμα και νόμισμα παρουσίασης

Τα στοιχεία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων του Ομίλου επιμετρώνται βάσει του νομίσματος του πρωτεύοντος οικονομικού περιβάλλοντος, στο οποίο ο Όμιλος λειτουργεί («λειτουργικό νόμισμα»). Οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ, που είναι το λειτουργικό νόμισμα και το νόμισμα παρουσίασης του Ομίλου.

(ii) Συναλλαγές και υπόλοιπα

Οι συναλλαγές σε ξένα νομίσματα μετατρέπονται στο λειτουργικό νόμισμα με βάση τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ίσχυαν τις ημερομηνίες διενέργειας των εκάστοτε συναλλαγών. Τα εκφρασμένα σε ξένο νόμισμα νομισματικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεις, μετατρέπονται σε ευρώ με βάση τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ίσχυαν κατά την ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Οι προκύπτουσες συναλλαγματικές διαφορές καταχωρούνται στα αποτελέσματα. Τα κέρδη και οι ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές αναγνωρίζονται σε καθαρή βάση στα αποτελέσματα στη γραμμή αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων (Σημείωση 8).

Τα μη νομισματικά στοιχεία που αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται χρησιμοποιώντας τις συναλλαγματικές ισοτιμίες κατά την ημερομηνία προσδιορισμού της εύλογης αξίας. Οι συναλλαγματικές διαφορές από στοιχεία ενεργητικού και παθητικού που αποτιμώνται στην εύλογη αξία καταχωρούνται ως μέρος του κέρδους ή της ζημιάς εύλογης αξίας.

2.4. Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις

Μέθοδοι επιμέτρησης

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος είναι:

- Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες
- Απαιτήσεις από χρηματοοικονομικά ιδρύματα
- Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες
- Λοιπές απαιτήσεις που περιλαμβάνονται στα «Λοιπά στοιχεία ενεργητικού»

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος είναι:

- Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα
- Υποχρεώσεις προς πελάτες
- Υπόλοιπα πελατών σε χρηματιστηριακούς λογαριασμούς
- Λοιπές υποχρεώσεις που περιλαμβάνονται στις «Λοιπές Υποχρεώσεις»

Αποσβεσμένο κόστος και πραγματικό επιτόκιο

Το αποσβεσμένο κόστος είναι το ποσό στο οποίο επιμετράται το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή η χρηματοοικονομική υποχρέωση κατά την αρχική αναγνώριση, μείον τις αποπληρωμές κεφαλαίου, συν ή μείον

τη σωρευμένη απόσβεση με χρήση της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου τυχόν διαφορών ανάμεσα στο εν λόγω αρχικό ποσό και το ποσό στη λήξη και, για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, αναπροσαρμοσμένο με τυχόν προβλέψεις ζημίας.

Το πραγματικό επιτόκιο είναι το επιτόκιο που προεξοφλεί με ακρίβεια μελλοντικές χρηματικές καταβολές ή εισπράξεις για την αναμενόμενη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης στην προ απομειώσεων λογιστική αξία ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή στο αποσβεσμένο κόστος μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης. Κατά τον υπολογισμό του πραγματικού επιτοκίου, δεν λαμβάνονται υπόψη οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές ενώ περιλαμβάνονται όλες οι αμοιβές που καταβλήθηκαν ή λήφθηκαν μεταξύ των συμβαλλομένων και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πραγματικού επιτοκίου, το κόστος συναλλαγών και κάθε επαύξηση ή έκπτωση.

Όταν ο Όμιλος αναθεωρεί τις εκτιμήσεις καταβολών και εισπράξεων, η λογιστική αξία των σχετικών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων αναπροσαρμόζεται έτσι ώστε να αντανakλά τις πραγματικές και αναθεωρημένες εκτιμώμενες συμβατικές ταμειακές ροές χρησιμοποιώντας ως επιτόκιο προεξόφλησης το αρχικό πραγματικό επιτόκιο του χρηματοοικονομικού μέσου. Η προσαρμογή αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα ως έσοδο ή έξοδο.

Αρχική αναγνώριση

Η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή μια χρηματοοικονομική υποχρέωση στην κατάσταση οικονομικής θέσης της όταν, και μόνον όταν, η οικονομική οντότητα καθίσταται συμβαλλόμενος του χρηματοοικονομικού μέσου. Συνήθεις αγορές και πωλήσεις επενδύσεων αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία που διεξάγεται η συναλλαγή που είναι η ημερομηνία κατά την οποία ο Όμιλος δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει το περιουσιακό στοιχείο. Τα δάνεια και οι απαιτήσεις αναγνωρίζονται τη στιγμή της εκταμίευσης.

Κατά την αρχική αναγνώριση, ο Όμιλος επιμετρά ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο σε εύλογη αξία πλέον, στην περίπτωση χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου που δεν επιμετράται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, το κόστος συναλλαγών που αποδίδεται άμεσα στην απόκτηση του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου. Τα κόστη συναλλαγών των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επιμετρώνται σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων καταχωρούνται απευθείας στα αποτελέσματα.

Όταν η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων διαφέρει από την τιμή συναλλαγής, ο Όμιλος αναγνωρίζει τη διαφορά ως εξής:

α) εάν η εύλογη αυτή αξία αποδεικνύεται από επίσημη χρηματιστηριακή τιμή σε ενεργό αγορά για πανομοιότυπο περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση (ήτοι εισροή 1ου επιπέδου) ή βάσει τεχνικής αποτίμησης που χρησιμοποιεί μόνο δεδομένα από παρατηρήσιμες αγορές, η διαφορά αναγνωρίζεται ως κέρδος ή ζημία

β) σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, η διαφορά μετατίθεται και αναγνωρίζεται ως κέρδος ή ζημία μόνο στο μέτρο που αυτή προκύπτει από αλλαγή σε παράγοντα (συμπεριλαμβανομένου του χρόνου) τον οποίο οι συμμετέχοντες στην αγορά θα λάμβαναν υπόψη κατά την αποτίμηση του περιουσιακού στοιχείου ή της υποχρέωσης.

2.4.1 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

(i) Ταξινόμηση και μεταγενέστερη επιμέτρηση

Επενδύσεις σε χρεωστικούς τίτλους

Οι επενδύσεις σε χρεωστικούς τίτλους αφορούν τους τίτλους οι οποίοι εμπίπτουν στον ορισμό της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης από την πλευρά του εκδότη, όπως δάνεια, κρατικά και εταιρικά ομόλογα.

Η ταξινόμηση και μεταγενέστερη επιμέτρηση των επενδύσεων σε χρεωστικούς τίτλους εξαρτάται από:

- (i) το επιχειρηματικό μοντέλο του Ομίλου για τη διαχείρισή τους, και
- (ii) τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ταμειακών ροών τους.

Βάσει των ανωτέρω παραγόντων, ο Όμιλος ταξινομεί τις επενδύσεις σε χρεωστικούς τίτλους σε μία από τις ακόλουθες τρεις κατηγορίες επιμέτρησης:

- Αποσβεσμένο κόστος: Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού επιμετρώνται στο αποσβεσμένο κόστος, εάν κατέχονται ως μέρος ενός επιχειρηματικού μοντέλου του οποίου ο στόχος είναι η διακράτηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού προκειμένου να εισπράττονται οι συμβατικές ταμειακές ροές τους και οι συμβατικές αυτές ταμειακές ροές αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων (solely payments of principle and interest – SPPI), και εάν αυτά δεν έχουν προσδιορισθεί αμετάκλητα κατά την αρχική αναγνώριση ως επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Τα έσοδα από τόκους, τα πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημιές από τη παύση αναγνώρισης και οι μεταβολές στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές από στοιχεία του ενεργητικού ταξινομημένα στο αποσβέσιμο κόστος, περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.
- Εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εισοδημάτων: Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων, εάν κατέχονται ως μέρος ενός επιχειρηματικού μοντέλου του οποίου ο στόχος είναι τόσο η είσπραξη των συμβατικών ταμειακών ροών όσο και η πώληση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού και οι συμβατικές αυτές ταμειακές ροές αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων. Μετά την αρχική αναγνώριση, επιμετρώνται εκ νέου στην εύλογη αξία τους μέσω των λοιπών συνολικών εισοδημάτων, εκτός από τα έσοδα από τόκους, τα συναφή κέρδη ή ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές και τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές, τα οποία αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Τα συσσωρευμένα κέρδη και ζημιές που είχαν αναγνωριστεί προηγουμένως στα λοιπά συνολικά εισοδήματα μεταφέρονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, όταν το χρεωστικό μέσο παύει να αναγνωρίζεται.

- Εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων: Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που δεν καλύπτουν τα κριτήρια ταξινόμησης ως επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος ή σε εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εισοδημάτων επιμετρώνται σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Επιπλέον, ο Όμιλος δύναται κατά την αρχική αναγνώριση να προσδιορίσει ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού ως επιμετρώμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, εάν αυτό εξαλείφει ή μειώνει σημαντικά μια λογιστική αναντιστοιχία. Μετά την αρχική αναγνώριση, κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν λόγω μεταβολών στην εύλογη αξία περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9, δεν ισχύει ο διαχωρισμός ενός ενσωματωμένου παραγώγου από το κύριο συμβόλαιό του όταν το κύριο συμβόλαιο αποτελεί χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού το οποίο υπόκειται στο πεδίο εφαρμογής του προτύπου. Αντ' αυτού, η αξιολόγηση σε ό,τι αφορά την ταξινόμηση του υβριδικού χρηματοοικονομικού μέσου γίνεται στο σύνολο αυτού.

Ο Όμιλος ανακατατάσσει χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία όταν, και μόνον όταν, τροποποιεί το επιχειρηματικό μοντέλο που εφαρμόζει για τη διαχείριση των εν λόγω χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων. Η ανακατανομή λαμβάνει χώρα από την έναρξη της πρώτης περιόδου αναφοράς που έπεται της αλλαγής. Τέτοιες αλλαγές δεν αναμένεται να είναι συχνές.

Επενδύσεις σε συμμετοχικούς τίτλους

Οι επενδύσεις σε συμμετοχικούς τίτλους αφορούν τους τίτλους οι οποίοι εμπίπτουν στον ορισμό της συμμετοχής από την πλευρά του εκδότη, δηλαδή δεν εμπεριέχουν κάποια συμβατική υποχρέωση πληρωμής και αποδεικνύουν ένα δικαίωμα στο υπόλοιπο που απομένει, εάν, από τα περιουσιακά στοιχεία του εκδότη αφαιρεθούν οι υποχρεώσεις του.

Ο Όμιλος επιμετρά όλους τους συμμετοχικούς τίτλους στην εύλογη αξία. Όταν ο Όμιλος επιλέγει να αναγνωρίζει τυχόν κέρδη/ζημιές από την επιμέτρηση σε εύλογη αξία των συμμετοχικών τίτλων στα λοιπά συνολικά εισοδήματα, τυχόν κέρδη ή ζημιές δεν αναταξινομούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων μετά την παύση αναγνώρισης της επένδυσης. Τα μερίσματα αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στα λοιπά έσοδα όταν ο Όμιλος εδραιώνει το δικαίωμα είσπραξης.

Οι μεταβολές στην εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που επιμετρώνται σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στα αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων όπως προκύπτουν. Οι ζημιές απομείωσης (και τυχόν αντιλογισμός ζημιών απομείωσης) από συμμετοχικούς τίτλους που αποτιμώνται σε εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών εισοδημάτων δεν παρουσιάζονται ξεχωριστά από τις υπόλοιπες μεταβολές στην εύλογη αξία.

Στη σημείωση 5 παρέχονται πληροφορίες για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων.

(ii) Απομείωση

Ο Όμιλος εκτιμά τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που σχετίζονται με τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία επιμετρούμενα σε αποσβεσμένο κόστος, τις επιμετρούμενες σε εύλογη αξία μέσω λοιπών συνολικών

εισοδημάτων επενδύσεις σε χρεωστικούς τίτλους, τα συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης και τις δανειακές δεσμεύσεις, καθώς και τα μη ανακλητά αχρησιμοποίητα πιστωτικά όρια λαμβάνοντας υπόψιν προβλέψεις των μελλοντικών οικονομικών συνθηκών. Ο Όμιλος αναγνωρίζει ζημιά απομείωσης σε κάθε περίοδο αναφοράς. Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών αντικατοπτρίζει:

- ένα αμερόληπτα καθορισμένο και σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων ποσό το οποίο καθορίζεται μέσω της αξιολόγησης μιας σειράς πιθανών εκβάσεων,
- τη διαχρονική αξία του χρήματος, και
- λογικές και βάσιμες πληροφορίες οι οποίες είναι διαθέσιμες κατά την ημερομηνία αναφοράς χωρίς αδικαιολόγητο κόστος ή προσπάθεια και αφορούν παρελθόντα γεγονότα, τρέχουσες συνθήκες και προβλέψεις των μελλοντικών οικονομικών συνθηκών.

Η λογιστική πολιτική του Ομίλου όσον αφορά την απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων γνωστοποιείται αναλυτικά στη σημείωση 2.10.

(iii) Τροποποιήσεις δανείων

Ο Όμιλος δύναται να τροποποιήσει τις συμβατικές ροές δανείων σε πελάτες είτε ως παραχώρηση ευνοϊκότερων όρων σε πελάτη που αντιμετωπίζει ή πρόκειται να αντιμετωπίσει οικονομικές δυσχέρειες ή λόγω διαφόρων παραγόντων όπως μεταβολές στις συνθήκες της αγοράς, ανταγωνισμού ή διατήρησης του πελάτη.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις, ο Όμιλος αξιολογεί εάν οι νέοι όροι είναι ουσιωδώς διαφορετικοί από τους αρχικούς όρους της σύμβασης.

Όταν η τροποποίηση ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου έχει ως αποτέλεσμα την παύση αναγνώρισης του υφιστάμενου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου και την επακόλουθη αναγνώριση του τροποποιημένου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, το τροποποιημένο περιουσιακό στοιχείο θεωρείται «νέο» χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο και αναγνωρίζεται στην εύλογη αξία με επαναπροσδιορισμό του πραγματικού επιτοκίου. Αντιστοίχως, η ημερομηνία της τροποποίησης αντιμετωπίζεται ως η ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης του συγκεκριμένου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου για την εφαρμογή των απαιτήσεων απομείωσης στο τροποποιημένο χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο.

Όταν οι συμβατικές ταμειακές ροές δεν μεταβάλλονται ουσιωδώς, η επαναδιαπραγμάτευση ή τροποποίηση δεν έχει ως αποτέλεσμα την παύση αναγνώρισης του εν λόγω χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, και ο Όμιλος υπολογίζει εκ νέου την προ αποσβέσεων λογιστική αξία βάσει των νέων ροών αναγνωρίζοντας στα αποτελέσματα κέρδος ή ζημιά τροποποίησης. Η νέα λογιστική αξία προ αποσβέσεων υπολογίζεται προεξοφλώντας τις τροποποιημένες ταμειακές ροές με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου (ή με το πραγματικό επιτόκιο προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο, όταν πρόκειται για χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία απομειωμένης πιστωτικής αξίας που έχουν αγορασθεί ή δημιουργηθεί).

(iv) Παύση αναγνώρισης εκτός αυτής που προκύπτει λόγω τροποποίησης

Ο Όμιλος παύει να αναγνωρίζει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο όταν και μόνον όταν:

α) εκπνεύσουν τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου, ή

β) μεταβιβάσει το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο και η μεταβίβαση πληροί τους όρους για παύση της αναγνώρισης.

Όταν ο Όμιλος διατηρεί τα συμβατικά δικαιώματα επί των ταμειακών ροών ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου (το «αρχικό περιουσιακό στοιχείο»), αλλά αναλαμβάνει μια συμβατική δέσμευση να καταβάλει τις εν λόγω ταμειακές ροές σε μία ή περισσότερες οικονομικές οντότητες (οι «παρεπόμενοι παραλήπτες»), ο Όμιλος αντιμετωπίζει τη συναλλαγή ως μεταβίβαση χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου όταν, και μόνον όταν, πληρούνται και οι τρεις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) ο Όμιλος δεν έχει δέσμευση να καταβάλει τα ποσά στους παρεπόμενους παραλήπτες εκτός εάν εισπράξει ισότιμα ποσά από το αρχικό περιουσιακό στοιχείο,

β) οι όροι της σύμβασης μεταβίβασης απαγορεύουν την πώληση ή να ενεχυρίαση,

γ) ο Όμιλος έχει δέσμευση να εμβάσει κάθε ταμειακή ροή που εισπράττει για λογαριασμό των παρεπόμενων παραληπτών χωρίς ουσιαστική καθυστέρηση.

(v) Διαγραφές

Ο Όμιλος διαγράφει χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, εν όλω ή εν μέρει, όταν έχει εξαντλήσει όλες τις προσπάθειες ανάκτησης και έχει καταλήξει ότι δεν υπάρχει εύλογη προσδοκία ανάκτησης. Οι διαγραφές και οι μερικές διαγραφές αντιπροσωπεύουν γεγονότα παύσης αναγνώρισης ή μερικής παύσης αναγνώρισης. Με τη διαγραφή μειώνεται το ποσό της απαίτησης και η σχηματισθείσα πρόβλεψη για πιστωτικές ζημιές. Υπόλοιπα τα οποία είχαν διαγραφεί και ανακτήθηκαν σε μεταγενέστερο στάδιο μειώνουν το ύψος της ζημιάς απομείωσης στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.4.2 Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

(i) Ταξινόμηση και μεταγενέστερη επιμέτρηση

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις του Ομίλου αφορούν κυρίως υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα και οι υποχρεώσεις προς πελάτες. Ο Όμιλος κατατάσσει όλες τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις ως μεταγενέστερα επιμετρούμενες στο αποσβεσμένο κόστος, με εξαίρεση:

- Παράγωγα (βλέπε σημείωση 2.24)
- Συμβόλαια χρηματοοικονομικής εγγύησης (βλέπε σημείωση 2.11).

(ii) Παύση αναγνώρισης

Μια χρηματοοικονομική υποχρέωση παύει να αναγνωρίζεται όταν εξοφλείται, ακυρώνεται ή λήγει.

2.5. Συμφωνίες Επαναγοράς

Ο Όμιλος προβαίνει σε αγορές (πωλήσεις) χρεογράφων βάσει συμφωνιών επαναπώλησης (επαναγοράς) σε συγκεκριμένη ημερομηνία στο μέλλον σε σταθερή τιμή. Τα χρεόγραφα που αγοράζονται με την προϋπόθεση να επαναπωληθούν στο μέλλον (reverse repos) δεν αναγνωρίζονται ως επενδύσεις. Τα ποσά που πληρώνονται για την αγορά αναγνωρίζονται ως οφειλές σε τράπεζες ή πελάτες. Οι απαιτήσεις εμφανίζονται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης έχοντας ενέχυρο τον τίτλο. Οι επενδύσεις που πωλούνται βάσει συμφωνιών επαναγοράς (repos) συνεχίζουν να αναγνωρίζονται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης, δεδομένου ότι ο Όμιλος διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη από αυτά, και αποτιμώνται ανάλογα με την ταξινόμησή τους. Οι εισπράξεις από την πώληση των επενδύσεων εμφανίζονται ως υποχρεώσεις σε τράπεζες ή πελάτες.

Η διαφορά μεταξύ του τιμήματος της πώλησης και της αξίας επαναγοράς αναγνωρίζεται ως τόκος κατά τη διάρκεια της περιόδου της συμφωνίας επαναγοράς ή επαναπώλησης, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

2.6. Ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα και εξοπλισμός

Τα ενσώματα πάγια αναγνωρίζονται στο κόστος κτήσης μείον τις συσσωρευμένες αποσβέσεις και τις τυχόν απομειώσεις. Το κόστος κτήσης περιλαμβάνει όλες τις δαπάνες που συνδέονται άμεσα με την απόκτηση των στοιχείων.

Τα οικόπεδα δεν αποσβένονται.

Οι αποσβέσεις των υπόλοιπων κατηγοριών ενσώματων παγίων υπολογίζονται με τη μέθοδο της σταθερής απόσβεσης για την κατανομή του κόστους τους μείον τις υπολειμματικές τους αξίες στη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους. Η ωφέλιμη ζωή έχει προσδιοριστεί ως εξής:

- Κτίρια και εγκαταστάσεις 30 – 50 έτη
- Εξοπλισμός και έπιπλα 4 – 7 έτη
- Αυτοκίνητα 9 – 10 έτη

Οι βελτιώσεις σε μισθωμένα ακίνητα αποσβένονται στο μικρότερο χρονικό διάστημα μεταξύ της ωφέλιμης ζωής της βελτίωσης και της διάρκειας μίσθωσης του μισθωμένου ακινήτου.

Η υπολειμματική αξία και η ωφέλιμη ζωή των ενσώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων επανεξετάζονται και αναπροσαρμόζονται, εφόσον κριθεί απαραίτητο, στο τέλος κάθε περιόδου αναφοράς.

Η λογιστική αξία ενός περιουσιακού στοιχείου απομειώνεται στην ανακτήσιμη αξία του όταν η λογιστική του αξία υπερβαίνει την εκτιμώμενη ανακτήσιμη αξία του (σημείωση 2.8)

Τα κέρδη και οι ζημιές από πωλήσεις προσδιορίζονται συγκρίνοντας το έσοδο με τη λογιστική αξία και περιλαμβάνονται στα αποτελέσματα.

2.7. Άυλα περιουσιακά στοιχεία

Οι ασώματες ακινητοποιήσεις περιλαμβάνουν τα αποκτηθέντα λογισμικά προγράμματα και αναγνωρίζονται στο κόστος κτήσης μείον τις συσσωρευμένες αποσβέσεις και τυχόν απομειώσεις. Αποσβένονται με τη σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους που εκτιμάται ότι ανέρχεται σε 1 έως 5 έτη.

2.8. Απομείωση αξίας μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία τα οποία αποσβένονται ελέγχονται για σκοπούς απομείωσης όταν γεγονότα ή αλλαγές στις συνθήκες υποδηλώνουν ότι η λογιστική αξία μπορεί να μην είναι ανακτήσιμη. Όταν η λογιστική αξία κάποιου περιουσιακού στοιχείου υπερβαίνει το ανακτήσιμο ποσό του, η αντίστοιχη ζημιά απομείωσής του καταχωρείται στα αποτελέσματα. Η ανακτήσιμη αξία προσδιορίζεται ως η μεγαλύτερη αξία μεταξύ της εύλογης αξίας μείον έξοδα πώλησης και της αξίας χρήσεως. Για τους σκοπούς προσδιορισμού της απομείωσης, τα περιουσιακά στοιχεία ομαδοποιούνται στο χαμηλότερο επίπεδο για το οποίο οι ταμειακές ροές δύναται να προσδιοριστούν ξεχωριστά (μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών). Οι απομειώσεις που έχουν αναγνωριστεί σε προηγούμενες περιόδους σε μη χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία εξετάζονται σε κάθε ημερομηνία αναφοράς για τυχόν αναστροφή.

2.9. Ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα

Το ταμείο και τα ταμειακά ισοδύναμα περιλαμβάνουν χρηματικά στοιχεία ενεργητικού με ημερομηνία λήξης μικρότερη των τριών μηνών από την ημερομηνία απόκτησης, όπως μετρητά, χρηματικά διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα και απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων, οι οποίες μπορούν να μετατραπούν άμεσα σε συγκεκριμένα ποσά ταμειακών διαθεσίμων και οι οποίες υπόκεινται σε ασήμαντο κίνδυνο μεταβολής της αξίας τους. Το ταμείο και ταμειακά ισοδύναμα απεικονίζονται στο αποσβεσμένο κόστος.

2.10. Απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

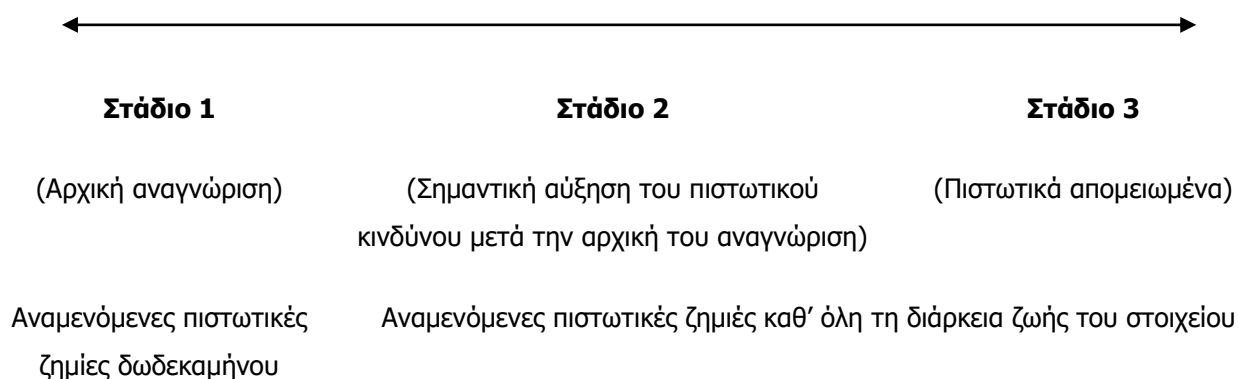
Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αναγνωρίζονται χρησιμοποιώντας μια προσέγγιση τριών σταδίων που βασίζεται στην έκταση της υποβάθμισης της πιστοληπτικής ικανότητας σε σχέση με την αρχική αναγνώριση του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου και συνοψίζεται ως εξής:

- Ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο που δεν είναι πιστωτικά απομειωμένο κατά την αρχική αναγνώριση ταξινομείται στο «Στάδιο 1» και ο πιστωτικός του κίνδυνος παρακολουθείται διαρκώς από τον Όμιλο.
- Εάν επέλθει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική του αναγνώριση του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου αλλά δε θεωρείται ότι βρίσκεται σε κατάσταση αθέτησης, μεταφέρεται στο «Στάδιο 2».
- Εάν το χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο είναι πιστωτικά απομειωμένο, τότε μεταφέρεται στο «Στάδιο 3».

- Για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στο «Στάδιο 1», οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αντιπροσωπεύουν ένα μέρος των ζημιών που θα αναγνωρίζονταν καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του περιουσιακού στοιχείου, οι οποίες προκύπτουν από γεγονότα αθέτησης που είναι πιθανά εντός των επόμενων 12 μηνών μετά την ημερομηνία αναφοράς.
- Για τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία στο «Στάδιο 2» και «Στάδιο 3», οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αντιπροσωπεύουν τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια των περιουσιακών στοιχείων.
- Θεμελιώδης αρχή για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βάσει του ΔΠΧΑ 9 αποτελεί η επιμέτρηση λαμβάνοντας υπόψη πληροφορίες σχετικά με λογικές και βάσιμες προβλέψεις μελλοντικών γεγονότων και μακροοικονομικών συνθηκών.

Το παρακάτω διάγραμμα συνοψίζει τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9 όσον αφορά την απομείωση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων (εκτός των αγορασμένων ή κατά την αρχική τους αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων):

Μεταβολή του πιστωτικού κινδύνου σε σχέση με την αρχική αναγνώριση

Οι βασικές εκτιμήσεις που έχει υιοθετήσει ο Όμιλος για την εφαρμογή των απαιτήσεων του προτύπου παρουσιάζονται κατωτέρω:

A) Σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου

Ο Όμιλος εξετάζει εάν ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο έχει υποστεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου όταν ικανοποιούνται ένα ή περισσότερα από τα παρακάτω ποσοτικά, ποιοτικά και «backstop» κριτήρια.

Η αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου (Significant Increase in Credit Risk) είναι ουσιώδης για τον εντοπισμό του σημείου μετάβασης του υπολογισμού των προβλέψεων από την 12μηννη περίοδο στο σύνολο της διάρκειας ζωής του δανείου. Η αξιολόγηση αυτή πραγματοποιείται ανά 3μηνο, τόσο σε επίπεδο χαρτοφυλακίου όσο και σε επίπεδο ανοίγματος. Εφόσον επέλθει σημαντική αύξηση του πιστωτικού

κινδύνου, η Τράπεζα αναγνωρίζει ποσό πρόβλεψης ζημίας ίσο με το ποσό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του δεδομένου χρηματοοικονομικού μέσου.

Για τη διενέργεια της αξιολόγησης αυτής η Τράπεζα συγκρίνει τον κίνδυνο αθέτησης στο χρηματοοικονομικό μέσο κατά την ημερομηνία αναφοράς, με τον αντίστοιχο κίνδυνο αθέτησης κατά την ημερομηνία αρχικής αναγνώρισης.

Η κατανομή των χρηματοοικονομικών μέσων στα stages βασίζεται στα κάτωθι κριτήρια:

- Κατά την αρχική αναγνώριση το σύνολο των μέσων κατατάσσονται στο Stage 1 και οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές υπολογίζονται για 12 μήνες.
- Εάν κατά την ημερομηνία αναφοράς έχει παρουσιαστεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου έναντι της αρχικής αναγνώρισης, τότε το μέσο ταξινομείται σε Stage 2 και υπολογίζονται οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του μέσου.
- Στο Stage 3 ταξινομούνται τα μέσα που έχουν χαρακτηριστεί μη εξυπηρετούμενα, και οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές υπολογίζονται καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του μέσου. Η πιθανότητα αθέτησης της υποχρέωσης (PD) για τα στοιχεία που ταξινομούνται στο Stage 3 ορίζεται σε 100%.

Τα ποιοτικά και ποσοτικά κριτήρια βάσει των οποίων η Τράπεζα αξιολογεί εάν συντρέχει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου ενός ανοίγματος είναι τα εξής:

- Σημαντική αύξηση της πιθανότητας αθέτησης της υποχρέωσης (PD) ενός χρηματοοικονομικού μέσου,
- Σημαντική μεταβολή της αξίας των εξασφαλίσεων,
- Ύπαρξη σημαντικών καθυστερήσεων αποπληρωμής,
- Ύπαρξη ρύθμισης / αναδιάρθρωσης οφειλών,
- Άλλοι λόγοι π.χ. πτώχευση πιστούχου, σημαντικές δυσμενείς εξελίξεις στον κλάδο δραστηριοποίησης του πιστούχου κλπ

Ως τελικό κριτήριο (Backstop), ορίζεται η καθυστέρηση 30 ημερών και άνω.

Β) Ορισμός αθέτησης και πιστωτικά απομειωμένων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Σύμφωνα με την Πιστοδοτική Πολιτική, την Πολιτική Προβλέψεων της Τράπεζας, και σε εφαρμογή του ορισμού αθέτησης της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Αρχής (EBA), ένα χρηματοοικονομικό μέσο θεωρείται ως απομειωμένο και ταξινομείται σε Stage 3, όταν χαρακτηρίζεται Μη εξυπηρετούμενο (NPE). Ειδικότερα ως «Αθέτηση Υποχρέωσης» πιστούχου ορίζεται η επέλευση ενός ή/και των δύο ακόλουθων γεγονότων:

1. Η Τράπεζα θεωρεί ότι ο πιστούχος είναι ευλόγως πιθανό να μην εκπληρώσει στο σύνολό τους τις υποχρεώσεις πληρωμών προς την Τράπεζα ή προς τον Όμιλο (Unlikely to Pay) ή/και
2. Ο Πιστούχος έχει εμφανίσει ουσιαστική καθυστέρηση άνω των 90 ημερών στην αποπληρωμή κάποιας εκ των υποχρεώσεών του προς την Τράπεζα ή οποιαδήποτε εταιρία του Ομίλου.

Γ) Επιμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές επιμετρώνται είτε στη βάση της πιθανότητας να επέλθουν γεγονότα αθέτησης εντός των επόμενων 12 μηνών είτε καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου αναλόγως του εάν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου και εάν τα στοιχεία θεωρούνται πιστωτικά απομειωμένα. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές προσδιορίζονται ως το προεξοφλημένο γινόμενο της πιθανότητας αθέτησης ("Probability of default" ή "PD"), της έκθεσης κατά την αθέτηση ("Exposure at default" ή "EAD") και της ζημίας ως ποσοστό του χρηματοδοτικού ανοίγματος δεδομένης της αθέτησης ("loss given default" ή "LGD")

- Η πιθανότητα αθέτησης ("PD") αντιπροσωπεύει την πιθανότητα αθέτησης (βάσει του παραπάνω ορισμού) της υποχρέωσης που εκτιμάται με βάση τις επικρατούσες οικονομικές συνθήκες κατά την ημερομηνία αναφοράς, προσαρμοσμένη ώστε να λαμβάνει υπόψη τις εκτιμήσεις των μελλοντικών οικονομικών συνθηκών που ενδέχεται να επηρεάσουν τον κίνδυνο αθέτησης, σε δεδομένο χρονικό ορίζοντα.
- Η έκθεση κατά την αθέτηση υποχρέωσης ("EAD") είναι μια εκτίμηση χρηματοδοτικού ανοίγματος σε μια μελλοντική ημερομηνία αθέτησης, λαμβάνοντας υπόψη τις αναμενόμενες μεταβολές του ανοίγματος μετά την ημερομηνία αναφοράς, συμπεριλαμβανομένων των αποπληρωμών κεφαλαίου και τόκων και των αναμενόμενων εκταμιεύσεων δανειακών δεσμεύσεων. Το EAD περιλαμβάνει τόσο τα ανοίγματα εντός όσο και εκτός ισολογισμού. Η εντός ισολογισμού έκθεση αντιστοιχεί στο συνολικό ποσό που έχει αναληφθεί και είναι απαιτητό προς πληρωμή, το οποίο περιλαμβάνει το οφειλόμενο κεφάλαιο, τους δεδουλευμένους τόκους και τα ληξιπρόθεσμα ποσά. Η εκτός ισολογισμού έκθεση αντιπροσωπεύει την πίστωση που είναι διαθέσιμη προς ανάληψη, επιπροσθέτως της έκθεσης εντός ισολογισμού.
- Η ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης ("LGD") εκφράζει την έκταση της ζημίας που ο Όμιλος αναμένει για ανοίγματα τα οποία είναι σε κατάσταση αθέτησης και ορίζεται ως η διαφορά μεταξύ των συμβατικών ταμειακών ροών κι εκείνων που ο Όμιλος προσδοκά να εισπράξει συμπεριλαμβανομένων των ποσών από τη ρευστοποίηση εξασφαλίσεων. Το LGD, το οποίο εκφράζεται συνήθως ως ποσοστό του EAD, διαφέρει σύμφωνα με τον τύπο του αντισυμβαλλόμενου, τον τύπο και την προτεραιότητα της απαίτησης, την ύπαρξη εξασφαλίσεων και άλλων πιστωτικών ενισχύσεων.

Η Τράπεζα, σύμφωνα με την Πολιτική Προβλέψεων και τη μεθοδολογία υπολογισμού της αναμενόμενης ζημίας βάσει του προτύπου IFRS 9, όσον αφορά τις επιχειρηματικές χορηγήσεις, αξιολογεί και υπολογίζει την αναμενόμενη ζημία ατομικά ανά πιστωτικό άνοιγμα.

Για τα ανοίγματα που είναι ταξινομημένα Stage 1, η εκτίμηση της αναμενόμενης ζημίας εκτιμάται για τους επόμενους 12 μήνες. Για τα ανοίγματα που είναι ταξινομημένα σε Stage 2, εκτίμηση της αναμενόμενης ζημίας βασίζεται στη διάρκεια ζωής του ανοίγματος και για τα ανοίγματα με ταξινόμηση Stage 3, η αναμενόμενη ζημία υπολογίζεται σε 100% του υπολειπόμενου κινδύνου.

Όσον αφορά τον υπολογισμό της αναμενόμενης ζημίας επί των υπολοίπων χορηγήσεων λιανικής τραπεζικής, η Τράπεζα εφαρμόζει τη συλλογική αξιολόγηση ανά Stage, με διαφορετική πιθανότητα αθέτησης ανά stage. Για τα ανοίγματα με ταξινόμηση Stage 3, η αναμενόμενη ζημία υπολογίζεται σε 100% του υπολειπόμενου κινδύνου.

Δ) Πληροφόρηση για μελλοντικά στοιχεία (forward looking information)

Κατά την εκτίμηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου καθώς και τον προσδιορισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών λαμβάνονται υπόψη πληροφορίες σχετικά με λογικές και βάσιμες προβλέψεις μελλοντικών γεγονότων και μακροοικονομικών συνθηκών. Η εκτίμηση και η εφαρμογή πληροφοριών αναφορικά με το μέλλον απαιτεί σημαντική κρίση.

Η Τράπεζα κατά την ατομική αξιολόγηση, και σε εφαρμογή της μεθοδολογίας υπολογισμού της πιθανότητας αθέτησης βάσει του προτύπου IFRS 9, ενσωματώνει και προσαρμόζει τα σχετικά αποτελέσματα λαμβάνοντας υπόψη και μακροοικονομικά σενάρια.

Ε) Κριτήρια για την ομαδοποίηση των ανοιγμάτων με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά του πιστωτικού κινδύνου

Η Τράπεζα εφαρμόζει την ομαδοποίηση των ανοιγμάτων μόνο στα ανοίγματα της λιανικής τραπεζικής.

2.11. Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις

Οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις αποτελούν συμβόλαια, με τα οποία ο εκδότης δεσμεύεται να αποζημιώσει τον κάτοχο του συμβολαίου για τη ζημιά που αυτός υφίσταται, σε περίπτωση που κάποιος καθορισμένος οφειλέτης αδυνατεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με τους όρους ενός χρεωστικού χρηματοπιστωτικού μέσου.

Οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις αναγνωρίζονται ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις αρχικά στην εύλογη αξία. Μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισης, οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις επιμετρώνται στην υψηλότερη αξία μεταξύ:

- (i) του ποσού της πρόβλεψης απομείωσης βάσει του μοντέλου των μελλοντικών πιστωτικών ζημιών του ΔΠΧΑ 9, και
- (ii) της αξίας που αναγνωρίστηκε αρχικά μείον το συσσωρευμένο ποσό της προμήθειας που αναγνωρίστηκε ως έσοδο βάσει του ΔΠΧΑ 15, όπου υφίσταται.

Οι υποχρεώσεις από συμβάσεις χρηματοοικονομικών εγγυήσεων εμφανίζονται στις λοιπές υποχρεώσεις.

2.12. Παροχές προς το προσωπικό

(i) Βραχυπρόθεσμες παροχές

Οι υποχρεώσεις για μισθούς και ημερομίσθια που αναμένεται να διακανονιστούν πλήρως εντός 12 μηνών από τη λήξη της περιόδου κατά την οποία οι εργαζόμενοι παρέχουν την σχετική υπηρεσία αναγνωρίζονται για τις υπηρεσίες των εργαζομένων μέχρι το τέλος της περιόδου αναφοράς και επιμετρώνται στα ποσά που αναμένεται

να πληρωθούν κατά τον διακανονισμό των υποχρεώσεων. Οι υποχρεώσεις παρουσιάζονται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης στις λοιπές υποχρεώσεις.

(ii) Υποχρεώσεις μετά την έξοδο από την υπηρεσία

Οι υποχρεώσεις του Ομίλου για μετά την έξοδο από την υπηρεσία αφορούν τόσο προγράμματα καθορισμένων εισφορών όσο και προγράμματα καθορισμένων παροχών.

Η υποχρέωση που αναγνωρίζεται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης για τα προγράμματα καθορισμένων παροχών είναι η παρούσα αξία της υποχρέωσης για την καθορισμένη παροχή κατά την ημερομηνία ισολογισμού. Η υποχρέωση καθορισμένων παροχών υπολογίζεται ετησίως από ανεξάρτητο αναλογιστή με τη χρήση της μεθόδου της προβεβλημένης πιστωτικής μονάδας.

Η παρούσα αξία της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών υπολογίζεται με προεξόφληση των εκτιμώμενων μελλοντικών εκροών χρησιμοποιώντας ως συντελεστή προεξόφλησης επιτόκια εταιρικών ομολόγων υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης στο νόμισμα στο οποίο θα εξοφληθούν οι υποχρεώσεις και με όρους όμοιους με τους όρους των σχετικών υποχρεώσεων.

Το χρηματοοικονομικό κόστος υπολογίζεται εφαρμόζοντας το προεξοφλητικό επιτόκιο στο υπόλοιπο της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών. Το κόστος αυτό συμπεριλαμβάνεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στις παροχές σε εργαζομένους.

Τα κέρδη και οι ζημιές από εμπειρικές αναπροσαρμογές και μεταβολές των αναλογιστικών παραδοχών αναγνωρίζονται στην περίοδο στην οποία πραγματοποιούνται απευθείας στα λοιπά συνολικά εισοδήματα. Περιλαμβάνονται στα λοιπά αποθεματικά στην κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης.

Οι μεταβολές στην παρούσα αξία της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών που προκύπτουν από τροποποιήσεις ή περικοπές του προγράμματος αναγνωρίζονται αμέσως στα αποτελέσματα ως κόστος προϋπηρεσίας

Όσον αφορά τα προγράμματα καθορισμένων εισφορών, ο Όμιλος καταβάλλει εισφορές σε δημόσια ή ιδιωτικά συνταξιοδοτικά ασφαλιστικά προγράμματα σε υποχρεωτική, συμβατική ή προαιρετική βάση. Πέρα από την καταβολή των εισφορών ο Όμιλος δεν έχει περαιτέρω υποχρεώσεις. Οι εισφορές αναγνωρίζονται ως δαπάνες προσωπικού όποτε καθίστανται πληρωτέες. Εισφορές που προπληρώνονται αναγνωρίζονται σαν στοιχείο του ενεργητικού εφόσον υπάρχει δυνατότητα επιστροφής των χρημάτων ή συμψηφισμού με μελλοντικές πληρωμές.

(iii) Παροχές τερματισμού της απασχόλησης

Οι παροχές τερματισμού της απασχόλησης καθίστανται πληρωτέες όταν ο Όμιλος τερματίζει την απασχόληση πριν την κανονική ημερομηνία συνταξιοδότησης ή όταν ο εργαζόμενος δέχεται την εθελούσια αποχώρηση με αντάλλαγμα αυτές τις παροχές. Ο Όμιλος αναγνωρίζει αυτές τις παροχές τη νωρίτερη από τις ακόλουθες ημερομηνίες: α) όταν ο Όμιλος δεν μπορεί πλέον να αποσύρει την προσφορά των παροχών αυτών και β) όταν ο Όμιλος αναγνωρίζει κόστος αναδιάρθρωσης που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΛΠ 37 και συμπεριλαμβάνει καταβολή παροχών τερματισμού της απασχόλησης. Στην περίπτωση μίας προσφοράς που γίνεται για να ενθαρρύνει την εθελούσια αποχώρηση, οι παροχές τερματισμού υπολογίζονται με βάση τον αριθμό

των εργαζομένων που αναμένεται να αποδεχτούν την προσφορά. Παροχές τερματισμού της απασχόλησης που θα καταστούν πληρωτέες μετά από 12 μήνες από τη λήξη της περιόδου αναφοράς προεξοφλούνται στην παρούσα αξία τους

2.13. Προβλέψεις

Οι προβλέψεις αναγνωρίζονται όταν υπάρχει μία παρούσα νομική ή τεκμαιρόμενη δέσμευση ως αποτέλεσμα παρελθοντικών γεγονότων, είναι πιθανή η εκροή πόρων για τον διακανονισμό της δέσμευσης και το ποσό μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα

2.14. Συμφηφισμός

Ο συμφηφισμός χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού με υποχρεώσεις και η απεικόνιση του καθαρού ποσού στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης επιτρέπεται μόνο εφόσον υπάρχει νόμιμο δικαίωμα για συμφηφισμό των καταχωρημένων ποσών και υπάρχει πρόθεση είτε για διακανονισμό του καθαρού ποσού που προκύπτει από τον συμφηφισμό ή για ταυτόχρονο διακανονισμό του συνολικού ποσού τόσο του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου όσο και της υποχρέωσης.

2.15. Μισθώσεις

Όπως γνωστοποιείται παραπάνω, στη σημείωση 2.1.1, ο Όμιλος υιοθέτησε το ΔΠΧΑ 16 την 1.1.2019. Η επίδραση της υιοθέτησης του νέου προτύπου παρουσιάζεται στη σημείωση 40

(α) Ο Όμιλος ως εκμισθωτής

Οι συμβάσεις μίσθωσης στις οποίες ο Όμιλος είναι εκμισθωτής αφορούν κατά κύριο λόγο εκμισθώσεις κτιρίων και γραφείων και κατατάσσονται ως λειτουργικές μισθώσεις. Τα έσοδα από συμβάσεις λειτουργικής μίσθωσης (καθαρά από τυχόν κίνητρα που δόθηκαν στους μισθωτές) αναγνωρίζονται με τη σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της περιόδου της μίσθωσης.

(β) Ο Όμιλος ως μισθωτής

Οι συμβάσεις του Ομίλου αφορούν μισθώσεις κτιρίων και γραφείων, καθώς επίσης και μισθώσεις μακροχρόνιας μίσθωσης αυτοκινήτων και μηχανημάτων.

Μέχρι και την χρήση του 2018, οι μισθώσεις διακρίνονταν σε λειτουργικές και χρηματοδοτικές όπως αναλύεται παρακάτω. Από την 1η Ιανουαρίου 2019, οι μισθώσεις αναγνωρίζονται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης ως δικαιώματα χρήσης περιουσιακών στοιχείων του ενεργητικού, και υποχρεώσεις από μισθώσεις του παθητικού, την ημερομηνία που το μισθωμένο πάγιο καθίσταται διαθέσιμο για χρήση.

Τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τη μίσθωση αρχικά αποτιμώνται βάσει της παρούσας αξίας. Οι υποχρεώσεις μισθώσεων περιλαμβάνουν την καθαρή παρούσα αξία των ακόλουθων μισθωμάτων:

- τα σταθερά μισθώματα (συμπεριλαμβανομένου και των «κατ' ουσίαν» σταθερών πληρωμών),

- τα μεταβλητά μισθώματα, που εξαρτώνται από έναν δείκτη ή ένα επιτόκιο, τα οποία αρχικά επιμετρώνται με χρήση του δείκτη ή του επιτοκίου κατά την ημερομηνία έναρξης της μισθωτικής περιόδου,
- τα ποσά που αναμένονται να καταβληθούν βάσει εγγυημένων υπολειμματικών αξιών,
- την τιμή εξάσκησης του δικαιώματος αγοράς, εάν είναι μάλλον βέβαιο ότι ο Όμιλος θα εξασκήσει αυτό το δικαίωμα, και
- την καταβολή ποινής για καταγγελία της μίσθωσης, εάν η διάρκεια της μίσθωσης αποτυπώνει την άσκηση δικαιώματος του Ομίλου για καταγγελία της μίσθωσης.

Στην επιμέτρηση της υποχρέωσης μίσθωσης περιλαμβάνονται ακόμη οι καταβολές μισθωμάτων κατά την περίοδο της επέκτασης της μίσθωσης, εάν είναι μάλλον βέβαιο ότι ο Όμιλος θα εξασκήσει το δικαίωμα επέκτασης.

Οι πληρωμές μισθωμάτων προεξοφλούνται με το τεκμαρτό επιτόκιο της μίσθωσης ή, εάν αυτό το επιτόκιο δεν μπορεί να προσδιορισθεί από τη σύμβαση, με το διαφορικό επιτόκιο δανεισμού του μισθωτή ("incremental borrowing rate"), δηλαδή το επιτόκιο με το οποίο θα επιβαρυνόταν ο μισθωτής για να δανειστεί το απαραίτητο κεφάλαιο, ώστε να αποκτήσει ένα στοιχείο παρόμοιας αξίας με το μισθωμένο στοιχείο ενεργητικού, για παρόμοια χρονική περίοδο, με παρόμοιες εξασφαλίσεις και σε παρόμοιο οικονομικό περιβάλλον.

Ο Όμιλος εκτίθεται σε μελλοντικές πιθανές αυξήσεις των μεταβλητών μισθωμάτων, που εξαρτώνται από έναν δείκτη ή ένα επιτόκιο, οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στην υποχρέωση μίσθωσης παρά μόνο όταν πραγματοποιηθούν. Κατά την πραγματοποίηση αυτών των παραπάνω μεταβολών, η υποχρέωση μίσθωσης επαναπροσδιορίζεται και προσαρμόζεται με αντίστοιχη προσαρμογή του δικαιώματος χρήσης περιουσιακού στοιχείου.

Κάθε καταβολή μισθώματος κατανέμεται μεταξύ της υποχρέωσης μίσθωσης και του χρηματοοικονομικού κόστους. Οι τόκοι επί της υποχρέωσης από τη μίσθωση για κάθε περίοδο της διάρκειας της μίσθωσης ισούνται με το ποσό που προκύπτει από την εφαρμογή ενός σταθερού περιοδικού επιτοκίου επί του ανεξόφλητου υπολοίπου της υποχρέωσης από τη μίσθωση.

Μετά την αρχική τους επιμέτρηση, οι υποχρεώσεις μίσθωσης αυξάνονται από το χρηματοοικονομικό κόστος τους και μειώνονται από την πληρωμή των μισθωμάτων. Η υποχρέωση μίσθωσης επανεπιμετράται για να αποτυπώσει τυχόν επανεκτιμήσεις ή τροποποιήσεις της μίσθωσης.

Το κόστος του περιουσιακού στοιχείου με δικαίωμα χρήσης αποτελείται από:

- το ποσό της αρχικής επιμέτρησης της υποχρέωσης μίσθωσης
- τυχόν μισθώματα που καταβλήθηκαν κατά την ημερομηνία έναρξης της μισθωτικής περιόδου ή πριν από αυτήν, μείον οποιαδήποτε κίνητρα μίσθωσης έχουν εισπραχθεί, και
- τυχόν αρχικές άμεσες δαπάνες με τις οποίες επιβαρύνθηκε ο μισθωτής.

Τα δικαιώματα χρήσης περιουσιακών στοιχείων επιμετρώνται σε κόστος και αποσβένονται στη μικρότερη περίοδο μεταξύ της ωφέλιμης ζωής του στοιχείου και της διάρκειας μίσθωσης με τη σταθερή μέθοδο.

Ο Όμιλος επέλεξε να χρησιμοποιεί τις εξαιρέσεις αναγνώρισης του προτύπου στις βραχυπρόθεσμες μισθώσεις, δηλαδή μισθώσεις με διάρκεια μικρότερη των 12 μηνών που δεν περιλαμβάνουν δικαίωμα εξαγοράς, καθώς και στις μισθώσεις στις οποίες το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο έχει χαμηλή αξία. Για τις παραπάνω μισθώσεις, ο Όμιλος αναγνωρίζει τα μισθώματα στα αποτελέσματα χρήσης ως έξοδα με τη σταθερή μέθοδο σε όλη τη διάρκεια της μίσθωσης.

Λογιστικές πολιτικές που εφαρμόζονταν έως τις 31.12.2018

Ο Όμιλος ως Μισθωτής: Συμφωνίες μισθώσεων όπου ο εκμισθωτής μεταβιβάζει το δικαίωμα χρήσης ενός στοιχείου του ενεργητικού για μια συμφωνημένη χρονική περίοδο, χωρίς ωστόσο να μεταβιβάζει και τους κινδύνους και ανταμοιβές της ιδιοκτησίας του παγίου στοιχείου, ταξινομούνται ως λειτουργικές μισθώσεις. Οι πληρωμές που γίνονται για λειτουργικές μισθώσεις (καθαρές από τυχόν κίνητρα που προσφέρθηκαν από τον εκμισθωτή) αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα χρήσης αναλογικά κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

Ο Όμιλος ως εκμισθωτής: Πάγια που εκμισθώνονται με λειτουργικές μισθώσεις περιλαμβάνονται στις ενσώματες ακινητοποιήσεις της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης. Αποσβένονται κατά τη διάρκεια της αναμενόμενης ωφέλιμης διάρκειας ζωής τους σε βάση συνεπή με παρόμοιες ιδιόκτητες ενσώματες ακινητοποιήσεις. Το έσοδο του ενοικίου (καθαρό από τυχόν κίνητρα που δόθηκαν στους μισθωτές) αναγνωρίζεται με τη σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της περιόδου της μίσθωσης.

2.16. Έσοδα και έξοδα από τόκους

Τα έσοδα και έξοδα από τόκους περιλαμβάνουν τα τοκομερίδια από χρεόγραφα του επενδυτικού χαρτοφυλακίου και χαρτοφυλακίου συναλλαγών, τους τόκους των δανείων και των τοποθετήσεων και την απόσβεση ποσών υπέρ ή υπό το άρτιο (premium/ discount) των χρεογράφων.

Τα έσοδα και τα έξοδα από τόκους καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης σε δεδουλευμένη βάση χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου ή το αντίστοιχο κυμαινόμενο επιτόκιο. Η μέθοδος του πραγματικού επιτοκίου είναι μέθοδος υπολογισμού του αναπόσβεστου κόστους ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ή της υποχρέωσης και της κατανομής των εσόδων ή των εξόδων από τόκους καθ' όλη την περίοδο αναφοράς. Πραγματικό επιτόκιο είναι εκείνο το οποίο προεξοφλεί ακριβώς τις εκτιμώμενες μελλοντικές πληρωμές ή εισπράξεις καθ' όλη την προσδοκώμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου, ή σε μικρότερη περίοδο όπου κρίνεται απαραίτητο, ώστε η αξία προεξόφλησης να ισούται με τη λογιστική του αξία συμπεριλαμβανομένων τυχόν εξόδων από την συναλλαγή.

Ειδικότερα, όσον αφορά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, για τον υπολογισμό του πραγματικού επιτοκίου, ο Όμιλος υπολογίζει τις ταμειακές ροές λαμβάνοντας υπόψη όλους τους συμβατικούς όρους του χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου εξαιρώντας τις αναμενόμενες ζημιές από πιστωτικό κίνδυνο.

2.17. Προμήθειες και συναφή έσοδα

Οι προμήθειες και τα συναφή έσοδα περιλαμβάνουν κυρίως προμήθειες από χρηματιστηριακές συναλλαγές, προμήθειες από την επενδυτική τραπεζική και προμήθειες από εμπορικές και λοιπές συναλλαγές.

Οι προμήθειες και τα συναφή έσοδα καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης κατά τη διάρκεια της περιόδου στην οποία παρασχέθηκαν οι σχετικές με αυτά υπηρεσίες εκτός αν αποτελούν συστατικό στοιχείο του πραγματικού επιτοκίου.

2.18. Καθαρά αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων

Τα καθαρά αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων περιλαμβάνουν τα κέρδη και τις ζημιές που προκύπτουν από εκποιήσεις και μεταβολές στην εύλογη αξία των προς εμπορία χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων.

2.19. Έσοδα από μερίσματα

Τα έσοδα από μερίσματα καταχωρούνται στη κατάσταση αποτελεσμάτων κατά την ημερομηνία που κατοχυρώνεται το δικαίωμα για την είσπραξη του μερίσματος.

2.20. Φορολογία εισοδήματος και αναβαλλόμενη φορολογία

Φόρος εισοδήματος της περιόδου είναι ο φόρος που υπολογίζεται επί του φορολογητέου εισοδήματος της τρέχουσας περιόδου με βάση τον φορολογικό συντελεστή που ισχύει σε κάθε χώρα, προσαρμοσμένος με τυχόν αλλαγές στις αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις που οφείλονται σε προσωρινές διαφορές και αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές. Ο φόρος της χρήσης περιλαμβάνει και τυχόν διαφορές φορολογικού ελέγχου προηγούμενων χρήσεων, οι οποίες αφορούν σε πρόσθετους φόρους εισοδήματος και προσαυξήσεις που καταλογίζονται από τις φορολογικές αρχές λόγω του επαναπροσδιορισμού του φορολογητέου εισοδήματος του Ομίλου στο πλαίσιο τακτικού ή έκτακτου φορολογικού ελέγχου.

Η υποχρέωση που προκύπτει από την τρέχουσα φορολογία εισοδήματος υπολογίζεται βάσει της νομοθεσίας που ισχύει ή που ουσιαστικά ισχύει κατά τη λήξη της κλειόμενης χρήσης στις χώρες στις οποίες δραστηριοποιούνται και παράγουν φορολογητέο εισόδημα η Τράπεζα και οι θυγατρικές και συγγενείς του Ομίλου. Η Διοίκηση αξιολογεί περιοδικά τις θέσεις στις φορολογικές δηλώσεις σχετικά με καταστάσεις όπου η φορολογική νομοθεσία υπόκειται σε ερμηνεία. Επίσης, σχηματίζει προβλέψεις, όπου είναι απαραίτητο, σε σχέση με τα ποσά που αναμένονται να πληρωθούν στις φορολογικές αρχές.

Ο αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος προσδιορίζεται με τη μέθοδο της υποχρέωσης που προκύπτει από τις προσωρινές διαφορές μεταξύ της φορολογικής βάσης και της λογιστικής αξίας των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων στις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Ωστόσο, οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις δεν αναγνωρίζονται εάν προκύπτουν κατά την αρχική αναγνώριση υπεραξίας. Αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος επίσης δε λογίζεται εάν προκύπτει από την αρχική αναγνώριση στοιχείου ενεργητικού ή παθητικού σε συναλλαγή, εκτός επιχειρηματικής συνένωσης, η οποία όταν έγινε η συναλλαγή δεν επηρέασε ούτε το λογιστικό ούτε το φορολογικό κέρδος ή ζημιά. Ο αναβαλλόμενος φόρος προσδιορίζεται με βάση τους φορολογικούς συντελεστές που αναμένεται να ισχύουν στη χρήση κατά την οποία θα διακανονιστεί η απαίτηση

ή η υποχρέωση, λαμβάνοντας υπόψη τους φορολογικούς συντελεστές (και φορολογικούς νόμους) που έχουν τεθεί σε ισχύ ή ουσιαστικά ισχύουν στη λήξη της κλειόμενης χρήσης.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται κατά την έκταση στην οποία θα υπάρξει μελλοντικό φορολογητέο κέρδος για την χρησιμοποίηση της προσωρινής διαφοράς που δημιουργεί την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση.

Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις δεν αναγνωρίζονται για προσωρινές διαφορές μεταξύ της λογιστικής αξίας και της φορολογικής βάσης επενδύσεων σε επιχειρήσεις στο εξωτερικό όπου η Τράπεζα ελέγχει την αναστροφή των προσωρινών διαφορών και είναι πιθανό ότι οι προσωρινές διαφορές δεν θα αναστραφούν στο προβλεπτό μέλλον.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται όταν υπάρχει νομικά εκτελεστό δικαίωμα να συμψηφιστούν οι τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις και όταν οι αναβαλλόμενοι φόροι εισοδήματος αφορούν στην ίδια φορολογική αρχή. Οι τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται όταν υπάρχει νομικά εκτελεστό δικαίωμα συμψηφισμού και η πρόθεση να γίνει διακανονισμός σε καθαρή βάση ή να γίνει απόκτηση του περιουσιακού στοιχείου και διακανονισμός της υποχρέωσης ταυτόχρονα.

Η τρέχουσα και αναβαλλόμενη φορολογία αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα εκτός εάν αφορά στοιχεία που αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα ή απευθείας στην καθαρή θέση. Σε αυτή την περίπτωση, ο φόρος επίσης αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά εισοδήματα ή απευθείας στην καθαρή θέση, αντίστοιχα.

2.21. Μετοχικό κεφάλαιο

Το μετοχικό κεφάλαιο περιλαμβάνει τις κοινές μετοχές της Τράπεζας. Οι κοινές μετοχές ταξινομούνται στα ίδια κεφάλαια. Επιπρόσθετα έξοδα που απαιτούνται για την έκδοση μετοχών εμφανίζονται μετά την αφαίρεση του σχετικού φόρου εισοδήματος, σε μείωση του προϊόντος της έκδοσης.

2.22. Διανομή μερίσματος

Η διανομή μερίσματος στους μετόχους της Εταιρείας αναγνωρίζεται ως υποχρέωση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου την περίοδο κατά την οποία η διανομή εγκρίνεται από την Γενική Συνέλευση των μετόχων.

2.23. Στοιχεία μη κυκλοφορούντος ενεργητικού διακρατούμενα προς πώληση και διακοπείσες δραστηριότητες

Ο Όμιλος ταξινομεί ένα μακροπρόθεσμο περιουσιακό στοιχείο ή μια ομάδα περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων σαν στοιχεία που διακρατούνται προς πώληση, αν η αξία τους αναμένεται να ανακτηθεί κατά κύριο λόγο μέσω διάθεσης των στοιχείων και όχι μέσω της χρήσης τους και η πώληση θεωρείται εξαιρετικά πιθανή. Επιμετρώνται στην χαμηλότερη αξία μεταξύ της λογιστικής και της εύλογης αξίας τους μειωμένης κατά τα άμεσα έξοδα διάθεσης, εκτός από τα περιουσιακά στοιχεία όπως οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις

και τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία, που εξαιρούνται ρητά από τις απαιτήσεις επιμέτρησης του προτύπου.

Οι προκύπτουσες ζημιές απομείωσης καταχωρούνται στα αποτελέσματα χρήσεως. Όποια πιθανή αύξηση της εύλογης αξίας σε μεταγενέστερη αποτίμηση καταχωρείται στα αποτελέσματα χρήσεως αλλά όχι για ποσό μεγαλύτερο της αρχικά καταχωρηθείσας ζημίας απομείωσης. Κέρδη ή ζημιές που δεν είχαν αναγνωρισθεί κατά την ημερομηνία της πώλησης του μακροπρόθεσμου περιουσιακού στοιχείου (ή της ομάδας περιουσιακών στοιχείων) αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία της αποαναγνώρισης.

Από την ημέρα κατά την οποία ένα μακροπρόθεσμο (αποσβενόμενο) περιουσιακό στοιχείο (ή τα μακροπρόθεσμα περιουσιακά στοιχεία που περιλαμβάνονται σε μια ομάδα περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων) ταξινομείται σαν κατεχόμενο προς πώληση, δεν λογίζονται αποσβέσεις επί των εν λόγω μακροπρόθεσμων περιουσιακών στοιχείων.

Τα μακροπρόθεσμα περιουσιακά στοιχεία και οι ομάδες περιουσιακών στοιχείων που ταξινομούνται ως διακρατούμενα προς πώληση εμφανίζονται ξεχωριστά στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης. Οι υποχρεώσεις που συνδέονται με τις ομάδες περιουσιακών στοιχείων που ταξινομούνται ως διακρατούμενα προς πώληση εμφανίζονται ξεχωριστά από τις άλλες υποχρεώσεις στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης.

2.24. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα, περιλαμβάνουν κυρίως συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures), συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης (options) και συμβόλαια Ανταλλαγής Νομισμάτων (Fx Swaps).

Τα παράγωγα, αναγνωρίζονται αρχικά στον κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία σύναψης του συμβολαίου, και ακολούθως επιμετρώνται στην εύλογη αξία τους. Όταν η εύλογη αξία είναι θετική, τα παράγωγα περιλαμβάνονται στο ενεργητικό, ενώ όταν η εύλογη αξία είναι αρνητική περιλαμβάνονται στις υποχρεώσεις.

Η εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων προσδιορίζεται με βάση τις χρηματιστηριακές τιμές, λαμβάνοντας υπόψη πρόσφατες συναλλαγές στην αγορά, ή χρησιμοποιώντας κατάλληλες άλλες τεχνικές επιμέτρησης (βλέπε σημείωση 5).

Ο Όμιλος δεν εφαρμόζει λογιστική αντιστάθμισης. Κατά συνέπεια το σύνολο των παραγώγων που κατέχονται είναι για εμπορικούς σκοπούς και αναγνωρίζονται και επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων.

2.25. Στρογγυλοποιήσεις

Διαφορές που παρουσιάζονται μεταξύ των ποσών στις οικονομικές καταστάσεις και των αντίστοιχων ποσών στις σημειώσεις οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις.

3. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών

Κατά την εφαρμογή των λογιστικών αρχών του Ομίλου, η Διοίκηση προβαίνει σε εκτιμήσεις και παραδοχές που ενδέχεται να επηρεάσουν τα ποσά των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων που παρουσιάζονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Οι εκτιμήσεις και οι παραδοχές επανεξετάζονται σε κάθε ημερομηνία σύνταξης

των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και βασίζονται σε ιστορικά στοιχεία και άλλους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των εκτιμήσεων για μελλοντικά γεγονότα, οι οποίες, με βάση τις παρούσες συνθήκες, θεωρούνται λογικές. Οι εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών αφορούν κυρίως τους παρακάτω τομείς:

A. Πρόβλεψη απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών

Ο Όμιλος σε κάθε ημερομηνία σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων εξετάζει αν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις ότι τα δάνεια και οι απαιτήσεις από πελάτες έχουν υποστεί απομείωση αξίας. Εάν υπάρχουν τέτοιες ενδείξεις, υπολογίζεται το ανακτήσιμο ποσό της απαίτησης και αναγνωρίζεται αντίστοιχη πρόβλεψη απομείωσης (εκτιμώμενο ως μη ανακτήσιμο ποσό).

Η πρόβλεψη απομείωσης βασίζεται στις εκτιμήσεις της Διοίκησης για την ανακτησιμότητα των ανοιγμάτων και των ληφθεισών εξασφαλίσεων. Η Διοίκηση κάνει εκτιμήσεις για την οικονομική κατάσταση του αντισυμβαλλόμενου, τον πιστωτικό του κίνδυνο, την ανακτησιμότητα τυχόν εξασφαλίσεων και εγγυήσεων καθώς και για τον προσδιορισμό του χρονικού σημείου που θα αναγνωριστεί η απομείωση.

Επιπρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τις προβλέψεις απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών περιλαμβάνονται στις σημειώσεις 2.4, 2.10, 5.1 και 18.

B. Ανακτησιμότητα αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων

Ο Όμιλος αναγνωρίζει αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις στο βαθμό που εκτιμά ότι θα υπάρξουν μελλοντικά φορολογικά οφέλη.

Η αναγνώριση των ανωτέρω αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων απαιτεί την διενέργεια εκτιμήσεων σχετικά με τη μελλοντική χρηματοοικονομική απόδοση των εταιριών του Ομίλου στις οποίες, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις, έχουν αναγνωριστεί. Ειδικότερα, ο προσδιορισμός των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων που μπορούν να αναγνωριστούν, απαιτεί τη διενέργεια σημαντικών εκτιμήσεων για το χρόνο επίτευξης και το ύψος των μελλοντικών φορολογητέων κερδών.

Περαιτέρω πληροφορίες σε σχέση με την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση του Ομίλου περιλαμβάνονται στη σημείωση 24.

Γ. Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων για τα οποία δεν υπάρχουν παρατηρήσιμες τιμές σε ενεργή αγορά, προσδιορίζεται χρησιμοποιώντας μοντέλα αποτίμησης.

Η μεθοδολογία αποτίμησης που χρησιμοποιείται περιλαμβάνει μεθόδους προεξόφλησης χρηματοροών που βασίζονται κυρίως σε παρατηρήσιμα δεδομένα, όπου αυτά είναι διαθέσιμα. Η εύλογη αξία των επενδύσεων σε αμοιβαία κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών κλειστού τύπου (ΑΚΕΣ) εξαρτάται από βασικές παραδοχές οι οποίες συμπεριλαμβάνουν τα μελλοντικά έσοδα, τις λειτουργικές δαπάνες και τα προεξοφλητικά επιτόκια. Τα ΑΚΕΣ επενδύουν σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (Αιολικά και Φ/Β πάρκα).

Επιπρόσθετες πληροφορίες σχετικά με την εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων περιλαμβάνονται στις σημειώσεις 5, 16, 17, 18 και 19.

Δ. Απομείωση θυγατρικών

Η Τράπεζα εξετάζει για απομείωση την αξία των επενδύσεων της σε θυγατρικές εταιρείες, συγκρίνοντας το ανακτήσιμο ποσό της κάθε επένδυσης (την υψηλότερη αξία μεταξύ της αξίας λόγω χρήσης και της εύλογης αξίας μείον τα κόστη της πώλησης) με τη λογιστική της αξία.

Η Διοίκηση προβαίνει σε εκτιμήσεις για τον καθορισμό του ανακτήσιμου ποσού των επενδύσεων σε θυγατρικές εταιρείες των οποίων η εύλογη αξία προσδιορίζεται από την εύλογη αξία των επενδύσεων που κατέχουν οι εταιρείες αυτές σε αμοιβαία κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών κλειστού τύπου (ΑΚΕΣ).

Η εύλογη αξία των ΑΚΕΣ για τα οποία δεν υπάρχουν παρατηρήσιμες τιμές σε ενεργή αγορά, (Επίπεδο 3) προσδιορίζεται χρησιμοποιώντας μοντέλα αποτίμησης (προεξόφλησης ταμειακών ρών) και εξαρτάται από βασικές παραδοχές οι οποίες συμπεριλαμβάνουν τα μελλοντικά έσοδα, τις λειτουργικές δαπάνες και τα προεξοφλητικά επιτόκια. Τα ΑΚΕΣ επενδύουν σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (Αιολικά και Φ/Β πάρκα).

Επιπρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τις επενδύσεις της Τράπεζας σε θυγατρικές περιλαμβάνονται στη σημείωση 21.

4. Διαχείριση Χρηματοοικονομικών Κινδύνων

Όπως κάθε άλλος χρηματοοικονομικός οργανισμός, Ο Όμιλος εκτίθεται σε κινδύνους. Αυτοί παρακολουθούνται συνεχώς με διάφορους τρόπους ώστε να αποφεύγεται η συσσώρευση υπέρμετρων κινδύνων. Η φύση των κινδύνων αυτών καθώς και οι τρόποι διαχείρισης τους εξηγούνται πιο κάτω. Επιπλέον παρατίθεται οικονομική πληροφόρηση για την περιγραφή της έκτασης και της φύσης των χρηματοοικονομικών κινδύνων που αντιμετωπίζει ο Όμιλος με αντίστοιχη συγκριτική πληροφόρηση για την προηγούμενη χρήση.

4.1. Πιστωτικός Κίνδυνος

Πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος οικονομικής ζημίας λόγω ενδεχόμενης αδυναμίας ή απροθυμίας του αντισυμβαλλόμενου να εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις με συνέπεια την απώλεια κεφαλαίων και κέρδους. Η διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου επικεντρώνεται στη διασφάλιση μιας πειθαρχημένης κουλτούρας, διαφάνειας και λελογισμένης ανάληψης κινδύνων, βασισμένη σε αναγνωρισμένες διεθνείς πρακτικές.

Διαχείριση Πιστωτικού Κινδύνου

Οι μεθοδολογίες διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου προσαρμόζονται ώστε να αντανακλούν το εκάστοτε οικονομικό περιβάλλον. Οι διάφορες μέθοδοι που χρησιμοποιούνται αναθεωρούνται ετησίως ή οποτεδήποτε κριθεί απαραίτητο και προσαρμόζονται ανάλογα με τη στρατηγική του Ομίλου και με τους βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους του Ομίλου.

Οι διάφορες αναλύσεις τομέων και υποτομέων της οικονομίας, σε συνδυασμό με οικονομικές προβλέψεις, παρέχουν τις κατευθυντήριες γραμμές για τον προσδιορισμό της πιστωτικής πολιτικής.

Έχοντας ως γνώμονα την ελαχιστοποίηση του πιστωτικού κινδύνου, και λαμβάνοντας υπόψη την πιστοληπτική ικανότητα του πιστούχου, τις προσφερόμενες εξασφαλίσεις και εγγυήσεις που μειώνουν την έκθεση του Ομίλου στον πιστωτικό κίνδυνο, το είδος και τη διάρκεια της πιστωτικής διευκόλυνσης, καθορίζονται χρηματοδοτικά όρια ανά πιστούχο. Όσον αφορά την ανάλυση της πιστοληπτικής ικανότητας κάθε πιστούχου, αυτή πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη τον κίνδυνο της χώρας αλλά και τον τομέα της οικονομίας στον οποίο δραστηριοποιείται, καθώς και ποιοτικά και ποσοτικά του χαρακτηριστικά.

Παράλληλα, έχουν θεσπιστεί εγκριτικά όρια πιστωτικών διευκολύνσεων και έχουν ορισθεί καθήκοντα κατά την διαδικασία δανειοδότησης για διασφάλιση της αντικειμενικότητας, ανεξαρτησίας και ελέγχου των νέων και υφιστάμενων δανειοδοτήσεων.

Κατά την εγκριτική διαδικασία, εξετάζεται ο συνολικός πιστωτικός κίνδυνος για κάθε αντισυμβαλλόμενο ή ομάδα αντισυμβαλλομένων οι οποίοι σχετίζονται μεταξύ τους και συναθροίζονται τα πιστωτικά όρια που έχουν εγκριθεί από διαφορετικές εταιρείες του Ομίλου.

Η παρακολούθηση της πιστοληπτικής ικανότητας των αντισυμβαλλομένων και των πιστωτικών ανοιγμάτων, σε συνδυασμό με τα αντίστοιχα εγκεκριμένα όρια, γίνεται σε συστηματική βάση. Παράλληλα, οποιαδήποτε

συγκέντρωση αναλύεται και παρακολουθείται σε συνεχή βάση, με στόχο τον περιορισμό ενδεχόμενων μεγάλων ανοιγμάτων και επικίνδυνων συγκεντρώσεων. Συγκέντρωση πιστωτικού κινδύνου μπορεί να δημιουργηθεί σε επίπεδο τομέα οικονομίας, αντισυμβαλλόμενο ή ομάδα αντισυμβαλλομένων, χώρα, νόμισμα και είδος εξασφάλισης.

Η εξισορρόπηση της σχέσης κέρδους-κινδύνου είναι ζωτικής σημασίας για τη συνεχιζόμενη κερδοφορία του Ομίλου. Η σχέση αυτή αναλύεται σε επίπεδο πελάτη και προϊόντος μέσω ανάλυσης επιμέτρησης επικερδότητας και καθορισμού τιμολόγησης, με σκοπό να συνδυάζει τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο με την αναμενόμενη κερδοφορία.

Παράλληλα, στα πλαίσια της πολιτικής διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου, αξιολογείται η επίδραση που θα έχουν ακραία αλλά εφικτά σενάρια στην ποιότητα του δανειοδοτικού χαρτοφυλακίου και στα διαθέσιμα κεφάλαια μέσω της διενέργειας προσομοιώσεων καταστάσεων κρίσης (stress testing).

Συστήματα εσωτερικής διαβάθμισης

Οι μέθοδοι αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας διαφοροποιούνται ανάλογα με το είδος του αντισυμβαλλομένου στις ακόλουθες κατηγορίες: κεντρικές κυβερνήσεις (για αγορά και διακράτηση ομολόγων), χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, μεγάλες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις και φυσικά πρόσωπα.

Όσον αφορά την αξιολόγηση κυβερνήσεων και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, αυτή αναλύεται στη συνέχεια, κάτω από τους υπότιτλους «Κίνδυνος αντισυμβαλλομένων τραπεζών» και «Κίνδυνος χώρας».

Τα φυσικά πρόσωπα αξιολογούνται βάσει έρευνας στο σύστημα ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ που απεικονίζει το ιστορικό συναλλακτικής συμπεριφοράς του πελάτη και εισοδηματικών κριτηρίων. Ειδικά για τη χορήγηση πιστωτικής κάρτας, οι πελάτες αξιολογούνται με βάση το σύστημα scoring/Rating το οποίο στηρίζεται τόσο σε δημογραφικούς παράγοντες όσο και σε αντικειμενικά οικονομικά στοιχεία (π.χ. εισόδημα, περιουσιακά στοιχεία).

Για την αξιολόγηση των μεγάλων και μικρομεσαίων επιχειρήσεων χρησιμοποιείται ένα σύστημα ταξινόμησης του κινδύνου. Η πρώτη διάσταση αφορά την ταξινόμηση της πιστοληπτικής ικανότητας του πιστούχου σε δέκα βαθμίδες με βάση ποιοτικά και ποσοτικά κριτήρια, καθορίζοντας την πιθανότητα αθέτησης των υποχρεώσεών του. Η βαρύτητα των επιμέρους κριτηρίων ποικίλλει ανάλογα με τα τη φύση και το μέγεθος των δραστηριοτήτων του πιστούχου.

Ως δεύτερη διάσταση αξιολόγησης του κινδύνου της συναλλαγής χρησιμοποιείται η αξιολόγηση ποιότητας και επάρκειας εξασφαλίσεων, καθορίζοντας την αναμενόμενη ζημιά σε περίπτωση αθέτησης.

Ο βαθμός πιστοληπτικής ικανότητας του πελάτη χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με τον βαθμό της επάρκειας των εξασφαλίσεων (δηλαδή τον ανεξασφάλιστο κίνδυνο) κατά τη διαδικασία έγκρισης πιστωτικών διευκολύνσεων και τον καθορισμό των αντίστοιχων ορίων. Ειδικότερα, η διαβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας σε επίπεδο επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου παρακολουθείται συστηματικά για τον εσωτερικό υπολογισμό πιθανοτήτων αθέτησης υποχρέωσης αλλά και για την έγκαιρη διάγνωση δυσμενών μετατοπίσεων στις διάφορες βαθμίδες της ποιότητας/κινδύνου του χαρτοφυλακίου, με σκοπό την ανάπτυξη κατάλληλων στρατηγικών προς αντιστάθμιση των αναλαμβανόμενων κινδύνων.

Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο πριν από δοθείσες εξασφαλίσεις και άλλες πιστωτικές αναβαθμίσεις

Ο πιο κάτω πίνακας παρουσιάζει τη μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο που προκύπτει από χρηματοοικονομικά μέσα που παρουσιάζονται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης του Ομίλου και της Τράπεζας, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι εξασφαλίσεις ή άλλες πιστωτικές αναβαθμίσεις που έχουν ληφθεί. Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που παρουσιάζονται στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης, η έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο ισούται με τη λογιστική τους αξία.

Όμιλος

Ποσά σε Ευρώ '000	Μέγιστη Έκθεση	
	2019	2018
Έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο από στοιχεία του ισολογισμού:		
Απατήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	85.913	11.718
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	63.177	64.595
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα – απατήσεις	102	24
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)		
Δάνεια σε ιδιώτες	11.550	8.022
Δάνεια σε επιχειρήσεις:		
Μεγάλες επιχειρήσεις και οργανισμοί	29.899	8.707
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	43.300	17.518
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων:		
Χρεόγραφα χαρτοφυλακίου επενδύσεων:		
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών εισοδημάτων	1.377	1.382
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	23.167	29.551
Σύνολο Στοιχείων Ισολογισμού	262.447	145.259
Έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο από στοιχεία εκτός ισολογισμού:		
Εγγυητικές επιστολές	7.487	3.040
Σύνολο	269.934	148.299

Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000	Μέγιστη Έκθεση	
	2019	2018
Έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο από στοιχεία του ισολογισμού:		
Απατήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων	85.907	11.699
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	43.973	43.900
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα – απατήσεις	102	24
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)		
Δάνεια σε ιδιώτες	11.550	8.022
Δάνεια σε επιχειρήσεις:		
Μεγάλες επιχειρήσεις και οργανισμοί	29.899	8.707
Μικρομεσαίες επιχειρήσεις	51.279	24.588
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων:		
Χρεόγραφα χαρτοφυλακίου επενδύσεων:		
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών εσοδημάτων	1.377	1.382
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	23.140	29.534
Σύνολο Στοιχείων Ισολογισμού	251.189	131.599
Έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο από στοιχεία εκτός ισολογισμού:		
Εγγυητικές επιστολές	7.487	3.040
Σύνολο	258.676	134.639

Δάνεια και απαιτήσεις

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν την ποιότητα των δανείων και απαιτήσεων του Ομίλου και της Τράπεζας.

Όμιλος

Δάνεια και Απαιτήσεις κατά Πελατών και προβλέψεις απομείωσης ανά Σταδιο IFRS 9

Ποσά σε Ευρώ '000 31/12/2019	Σταδιο 1		Στάδιο 2		Σταδιο 3		Σύνολο		Καθαρή αξία δανείων και απαιτήσεις πελατών
	Δάνεια & απαιτήσεις πελατών χωρίς σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση		Δάνεια & απαιτήσεις πελατών με σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση		Δάνεια & απαιτήσεις πελατών απομειωμένης πιστωτικής αξίας		Δάνεια και απαιτήσεις πελατών		
	Δάνεια & Απαιτήσεις πελατων	Απομειώσεις	Δάνεια & Απαιτήσεις πελατων	Απομειώσεις	Δάνεια & Απαιτήσεις πελατων	Απομειώσεις	Δάνεια & Απαιτήσεις πελατων	Απομειώσεις	
Ιδιώτες									
Καταναλωτικά	1.482	76	0	0	42	42	1.524	118	1.406
Margin/Brokerage	10.144	0	0	0	283	283	10.427	283	10.144
Επιχειρηματικά									
Small Business	32.721	2.084	458	0	1.256	1.256	34.435	3.340	31.095
SMEs	12.863	771	0	0	0	0	12.863	771	12.092
Corporate	23.580	354	0	0	0	0	23.580	354	23.226
Margin Corporate/SMEs	6.938	0	0	0	0	0	6.938	0	6.938
Σύνολο	87.728	3.285	458	0	1.581	1.581	89.767	4.867	84.901
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο									
Δανειακές Δεσμεύσεις	6.587	120	900	32	0	0	7.487	152	7.335
Σύνολο	6.587	120	900	32	0	0	7.487	152	7.335

Δάνεια και Απαιτήσεις κατά Πελατών και προβλέψεις απομείωσης ανά Σταδιο IFRS 9

Ποσά σε Ευρώ '000 1/1/2019	Σταδιο 1		Στάδιο 2		Σταδιο 3		Σύνολο		Καθαρή αξία δανείων και απαιτήσεις πελατών
	Δάνεια & απαιτήσεις πελατών χωρίς σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση		Δάνεια & απαιτήσεις πελατών με σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση		Δάνεια & απαιτήσεις πελατών απομειωμένης πιστωτικής αξίας		Δάνεια και απαιτήσεις πελατών		
	Δάνεια & Απαιτήσεις πελατων	Απομειώσεις	Δάνεια & Απαιτήσεις πελατων	Απομειώσεις	Δάνεια & Απαιτήσεις πελατων	Απομειώσεις	Δάνεια & Απαιτήσεις πελατων	Απομειώσεις	
Ιδιώτες									
Καταναλωτικά	1.101	44	0	0	19	19	1.120	63	1.057
Margin/Brokerage	6.967	0	0	0	306	306	7.272	306	6.967
Επιχειρηματικά									
Small Business	8.455	93	0	0	1.256	788	9.710	880	8.830
SMEs	8.834	105	0	0	0	0	8.834	105	8.729
Corporate	8.036	63	0	0	0	0	8.036	63	7.973
Margin Corporate/SMEs	734	0	0	0	0	0	734	0	734
Σύνολο	34.126	305	0	0	1.580	1.112	35.706	1.417	34.289
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο									
Δανειακές Δεσμεύσεις	2.140	9	900	32	0	0	3.040	40	3.000
Σύνολο	2.140	9	900	32	0	0	3.040	40	3.000

Δάνεια και Απαιτήσεις κατά Πελατών την 31/12/2019 με βάση την ποιότητά τους (απομειώσεις σύμφωνα με το IFRS 9)

Ποσά σε Ευρώ '000	Δάνεια και απαιτήσεις πελατών				Συνολική αξία προ απομείωσης	Συσσωρευμένες προβλέψεις απόμειωσης		Συνολική καθαρή αξία μετά την απομείωση	Αξία Εξασφαλίσεων
	Χωρίς Καθυστερηση	Με καθυστέρηση	Ατομική Αξιολόγηση	Συλλογική Αξιολόγηση		Ατομική Αξιολόγηση	Συλλογική Αξιολόγηση		
31/12/2019									
Ιδιώτες									
Καταναλωτικά	1.475	50	42	1.482	1.524	42	76	1.406	1.845
Margin/Brokerage	10.144	283	283	10.144	10.427	283	0	10.144	28.335
Επιχειρηματικά									
Small Business	32.645	1.790	1.256	33.179	34.435	1.256	2.084	31.095	15.795
SMEs	11.083	1.780	0	12.863	12.863	0	771	12.092	21.890
Corporate	23.580	0	0	23.580	23.580	0	354	23.226	9.463
Margin Corporate/SMEs	6.938	0	0	6.938	6.938	0	0	6.938	21.647
Σύνολο	85.864	3.903	1.581	88.186	89.767	1.581	3.285	84.901	98.974
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο									
Δανειακές Δεσμεύσεις	6.587	900	0	7.487	7.487	0	152	7.335	2.968
Σύνολο	6.587	900	0	7.487	7.487	0	152	7.335	2.968

Δάνεια και Απαιτήσεις κατά Πελατών την 31/12/2018 με βάση την ποιότητά τους (απομειώσεις σύμφωνα με το IAS 39)

Ποσά σε Ευρώ '000	Δάνεια και απαιτήσεις πελατών				Συνολική αξία προ απομείωσης	Συσσωρευμένες προβλέψεις απόμειωσης		Συνολική καθαρή αξία μετά την απομείωση	Αξία Εξασφαλίσεων
	Χωρίς Καθυστερηση	Με καθυστέρηση	Ατομική Αξιολόγηση	Συλλογική Αξιολόγηση		Ατομική Αξιολόγηση	Συλλογική Αξιολόγηση		
31/12/2018									
Ιδιώτες									
Καταναλωτικά	1.107	12	19	1.101	1.120	19	44	1.057	591
Margin/Brokerage	6.967	306	306	6.967	7.272	306	0	6.967	19.954
Επιχειρηματικά									
Small Business	8.454	1.256	1.256	8.454	9.710	788	93	8.830	6.930
SMEs	8.020	815	0	8.834	8.834	0	105	8.729	515
Corporate	8.036	0	0	8.036	8.036	0	63	7.973	0
Margin Corporate/SMEs	734	0	0	734	734	0	0	734	688
Σύνολο	33.318	2.388	1.580	34.126	35.706	1.112	305	34.289	28.679
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο									
Δανειακές Δεσμεύσεις	2.140	900	0	3.040	3.040	0	40	3.000	518
Σύνολο	2.140	900	0	3.040	3.040	0	40	3.000	518

Στα υπόλοιπα δεν συμπεριλαμβάνεται το ποσό των € 3.962 χιλ. της 31/12/2019 και των € 3.741 χιλ. της 31/12/2018 του δανείου της BUSSINESS ENERGY.

Ποσά σε Ευρώ '000

Δάνεια και Απαιτήσεις κατά Πελατών την 31/12/2019 και προβλέψεις απομείωσης ανά στάδιο IFRS 9

	Καταναλωτικά Δάνεια			Margin/ Brokerage Retail		
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3
Ενήμερα	1.475	0	0	10.144	0	0
Από 1 έως 30 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Από 31 έως 60 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Από 61 έως 90 ημέρες	7	0	0	0	0	0
Αβέβαιης Είσπραξης	0	0	0	0	0	0
Από 91 έως 180 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Από 181 έως 360 ημέρες	0	0	13	0	0	0
Από 361 έως 720 ημέρες	0	0	19	0	0	0
Άνω των 720 ημερών	0	0	9	0	0	283
Καταγγεμένα	0	0	2	0	0	0
Σύνολο	1.482	0	42	10.144	0	283
Απομειώσεις	76	0	42	0	0	283
Καθαρή Αξία	1.406	0	0	10.144	0	0
Εξασφαλίσεις	1.845	0	0	28.335	0	0

Ποσά σε Ευρώ '000

Δάνεια και Απαιτήσεις κατά Πελατών την 31/12/2019 και προβλέψεις απομείωσης ανά στάδιο IFRS 9

	Επιχειρηματικά Δάνεια			Margin Corporate/SMEs		
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3
Ενήμερα	67.308	0	0	6.938	0	0
Από 1 έως 30 ημέρες	1.856	458	0	0	0	0
Από 31 έως 60 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Από 61 έως 90 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Αβέβαιης Είσπραξης	0	0	0	0	0	0
Από 91 έως 180 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Από 181 έως 360 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Από 361 έως 720 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Άνω των 720 ημερών	0	0	0	0	0	0
Καταγγεμένα	0	0	1.256	0	0	0
Σύνολο	69.164	458	1.256	6.938	0	0
Απομειώσεις	3.210	0	1.256	0	0	0
Καθαρή Αξία	65.954	458	0	6.938	0	0
Εξασφαλίσεις	42.068	5.080	0	21.647	0	0

Ποσά σε Ευρώ '000

Δάνεια και Απατήσεις κατά Πελατών την 31/12/2018 και προβλέψεις απομείωσης ανά στάδιο IFRS 9

	Καταναλωτικά Δάνεια			Margin/ Brokerage Retail		
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3
Ενήμερα	1.099	0	0	6.967	0	0
Από 1 έως 30 ημέρες	2	0	0	0	0	0
Από 31 έως 60 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Από 61 έως 90 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Αβέβαιης Είσπραξης	0	0	0	0	0	0
Από 91 έως 180 ημέρες	0	0	10	0	0	0
Από 181 έως 360 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Από 361 έως 720 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Άνω των 720 ημερών	0	0	9	0	0	306
Καταγγελμένα	0	0	0	0	0	0
Σύνολο	1.101	0	19	6.967	0	306
Απομειώσεις	44	0	19	0	0	306
Καθαρή Αξία	1.057	0	0	6.967	0	0
Εξασφαλίσεις	591	0	0	19.954	0	0

Ποσά σε Ευρώ '000

Δάνεια και Απατήσεις κατά Πελατών την 31/12/2018 και προβλέψεις απομείωσης ανά στάδιο IFRS 9

	Επιχειρηματικά Δάνεια			Margin Corporate/SMEs		
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3
Ενήμερα	24.510	0	0	734	0	0
Από 1 έως 30 ημέρες	815	0	0	0	0	0
Από 31 έως 60 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Από 61 έως 90 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Αβέβαιης Είσπραξης	0	0	0	0	0	0
Από 91 έως 180 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Από 181 έως 360 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Από 361 έως 720 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Άνω των 720 ημερών	0	0	0	0	0	0
Καταγγελμένα	0	0	1.256	0	0	0
Σύνολο	25.325	0	1.256	734	0	0
Απομειώσεις	304	0	788	0	0	0
Καθαρή Αξία	25.021	0	468	734	0	0
Εξασφαλίσεις	6.109	0	1.336	688	0	0

Ποσά σε Ευρώ '000

Ανάλυση των ληφθεισών εξασφαλίσεων και εγγυήσεων

	Εξασφαλίσεις επί ακίνητης περιουσίας	Χρημ/κες εξασφαλίσεις	Εγγυήσεις Δημοσίου	Λοιπές Εξασφαλίσεις	Σύνολο εξασφαλίσεων
31/12/2019					
Ιδιώτες	1.234	611	0	28.335	30.179
Επιχειρηματικά	35.965	1.042	0	31.788	68.794
Σύνολο	37.199	1.653	0	60.122	98.974
31/12/2018					
Ιδιώτες	0	591	0	19.954	20.546
Επιχειρηματικά	5.040	300	0	2.794	8.134
Σύνολο	5.040	891	0	22.748	28.679

Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος : Ανοίγματα και στάθμισή τους σύμφωνα με τον Κανονισμό 575/2013

Ποσά σε Ευρώ '000

Ανοίγματα	31/12/2019				31/12/2018			
	Συνολικό ποσό	Απομείωση	Ποσό μετά τις απομειώσεις	Σταθμισμένο ποσό	Συνολικό ποσό	Απομείωση	Ποσό μετά τις απομειώσεις	Σταθμισμένο ποσό
Κεντρικές κυβερνήσεις ή κεντρικές τράπεζες	27.242	0	27.242	1.187	57.731	0	57.731	2.367
Περιφερειακές κυβερνήσεις ή τοπικές αρχές	0	0	0	0	0	0	0	0
Οντότητες δημόσιου τομέα	4.793	0	4.793	4.793	4.792	0	4.792	4.792
Πολυμερείς τράπεζες ανάπτυξης	0	0	0	0	0	0	0	0
Διεθνείς οργανισμοί	0	0	0	0	0	0	0	0
Πιστωτικά ιδρύματα	88.211	0	88.211	25.862	13.829	0	13.829	4.095
Επιχειρήσεις	119.210	2.895	116.315	68.676	36.198	15	36.183	27.029
Λιανκή τραπεζική	27.100	68	27.032	884	18.615	2	18.613	976
Εξασφαλισμένα με ακίνητη περιουσία	11.104	129	10.975	5.382	4.219	0	4.219	2.004
Σε αθέτηση	1.581	1.581	0	0	1.580	1.103	477	711
Με υψηλό κίνδυνο	19.205	0	19.205	28.807	20.695	0	20.695	31.043
Καλυμμένες ομολογίες	0	0	0	0	0	0	0	0
Βραχυπρόθεσμης πιστοληπτικής αξιολόγησης	0	0	0	0	0	0	0	0
Οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων	0	0	0	0	0	0	0	0
Μετοχές	472	0	472	552	443	0	443	523
Λοιπά	27.966	0	27.966	17.101	14.575	0	14.575	7.927
Σύνολο	326.884	4.673	322.211	153.244	172.677	1.120	171.557	81.467

Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος : Κατηγοριοποίηση με βάση το είδος ανοίγματος

Ποσά σε Ευρώ '000

Ανοίγματα	31/12/2019				31/12/2018			
	Συνολικό ποσό	Απομείωση	Ποσό μετά τις απομειώσεις	Σταθμισμένο ποσό	Συνολικό ποσό	Απομείωση	Ποσό μετά τις απομειώσεις	Σταθμισμένο ποσό
Εντός Ισολογισμού	259.665	4.536	255.129	141.628	149.797	1.118	148.679	78.268
Εκτός Ισολογισμού	62.386	137	62.249	8.102	20.207	2	20.205	1.735
Κίνδυνος ανταμβαλλομένου	4.833	0	4.833	3.514	2.673	0	2.673	1.464
Σύνολο	326.884	4.673	322.211	153.244	172.677	1.120	171.557	81.467

Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος : Κατηγοριοποίηση στοιχείων εκτός ισολογισμού

Ποσά σε Ευρώ '000

Ανοίγματα	31/12/2019				31/12/2018			
	Συνολικό ποσό	Απομείωση	Ποσό μετά τις απομειώσεις	Σταθμισμένο ποσό	Συνολικό ποσό	Απομείωση	Ποσό μετά τις απομειώσεις	Σταθμισμένο ποσό
Εγγυητικές επιστολές μηδενικού κινδύνου	0	0	0	0	0	0	0	0
Εγγυητικές επιστολές μέτρου κινδύνου	3.389	43	3.346	1.948	1.948	2	1.946	1.946
Εγγυητικές επιστολές υψηλού κινδύνου	4.098	12	4.086	1.092	1.092	0	1.092	1.092
Εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις και πιστωτικά όρια *	54.899	82	54.817	17.167	17.167	0	17.167	17.167
Σύνολο	62.386	137	62.249	8.102	20.207	2	20.205	1.735

* 31 Δεκ.2018 - Οι εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις και εγκεκριμένα πιστωτικά όρια, αφορούν όρια που μπορούν να ακυρωθούν άνευ όρων ανά πάσα στιγμή χωρίς προειδοποίηση εξαιρουμένου ποσού 270 χιλ.

* 31 Δεκ.2019 - Εγκεκριμένα πιστωτικά όρια που μπορούν να ακυρωθούν άνευ όρων **38.080** χιλ. (στάθμιση 0%)

* 31 Δεκ.2019 - Εγκεκριμένα όρια Ε/Ε **14.789** χιλ. (στάθμιση 20%)

* 31 Δεκ.2019 - Εγκεκριμένα όρια Πιστωτικών καρτών & δανείων Τακτικής λήξης **2.030** χιλ.

Τράπεζα

Δάνεια και Απατήσεις κατά Πελατών και προβλέψεις απομείωσης ανά Σταδιο IFRS 9

Ποσά σε Ευρώ '000	Σταδιο 1		Σταδιο 2		Σταδιο 3		Σύνολο		Καθαρή αξία δανείων και απατήσεις πελατών
	Δάνεια & απατήσεις πελατών χωρίς σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση		Δάνεια & απατήσεις πελατών με σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση		Δάνεια & απατήσεις πελατών απομειωμένης πιστωτικής αξίας		Δάνεια και απατήσεις πελατών		
	Δάνεια & Απατήσεις πελατών	Απομειώσεις	Δάνεια & Απατήσεις πελατών	Απομειώσεις	Δάνεια & Απατήσεις πελατών	Απομειώσεις	Δάνεια & Απατήσεις πελατών	Απομειώσεις	
31/12/2019									
Ιδιώτες									
Καταναλωτικά	1.482	76	0	0	42	42	1.524	118	1.406
Margin/Brokerage	10.144	0	0	0	283	283	10.427	283	10.144
Επιχειρηματικά									
Small Business	40.781	2.165	458	0	1.256	1.256	42.495	3.421	39.074
SMEs	12.863	771	0	0	0	0	12.863	771	12.092
Corporate	23.580	354	0	0	0	0	23.580	354	23.226
Margin Corporate/SMEs	6.938	0	0	0	0	0	6.938	0	6.938
Σύνολο	95.788	3.366	458	0	1.581	1.581	97.827	4.947	92.880
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο									
Δανειακές Δεσμεύσεις	6.587	120	900	32	0	0	7.487	152	7.335
Σύνολο	6.587	120	900	32	0	0	7.487	152	7.335

Δάνεια και Απατήσεις κατά Πελατών και προβλέψεις απομείωσης ανά Σταδιο IFRS 9

Ποσά σε Ευρώ '000	Σταδιο 1		Σταδιο 2		Σταδιο 3		Σύνολο		Καθαρή αξία δανείων και απατήσεις πελατών
	Δάνεια & απατήσεις πελατών χωρίς σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση		Δάνεια & απατήσεις πελατών με σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική αναγνώριση		Δάνεια & απατήσεις πελατών απομειωμένης πιστωτικής αξίας		Δάνεια και απατήσεις πελατών		
	Δάνεια & Απατήσεις πελατών	Απομειώσεις	Δάνεια & Απατήσεις πελατών	Απομειώσεις	Δάνεια & Απατήσεις πελατών	Απομειώσεις	Δάνεια & Απατήσεις πελατών	Απομειώσεις	
1/1/2019									
Ιδιώτες									
Καταναλωτικά	1.101	44	0	0	19	19	1.120	63	1.057
Margin/Brokerage	6.967	0	0	0	306	306	7.272	306	6.967
Επιχειρηματικά									
Small Business	15.567	136	0	0	1.256	788	16.823	924	15.899
SMEs	8.834	105	0	0	0	0	8.834	105	8.729
Corporate	8.036	63	0	0	0	0	8.036	63	7.973
Margin Corporate/SMEs	734	0	0	0	0	0	734	0	734
Σύνολο	41.239	348	0	0	1.580	1.112	42.819	1.460	41.359
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο									
Δανειακές Δεσμεύσεις	2.140	9	900	32	0	0	3.040	40	3.000
Σύνολο	2.140	9	900	32	0	0	3.040	40	3.000

Δάνεια και Απατήσεις κατά Πελατών την 31/12/2019 με βάση την ποιότητά τους (απομειώσεις σύμφωνα με το IFRS 9)

Ποσά σε Ευρώ '000 31/12/2019	Δάνεια και απατήσεις πελατών				Συνολική αξία προ απομείωση	Συσσωρευμένες προβλέψεις απόμειωσης		Συνολική καθαρή αξία μετά την απομείωση	Αξία Εξασφαλίσεων
	Χωρίς Καθυστερήση	Με καθυστερήση	Ατομική Αξιολόγηση	Συλλογική Αξιολόγηση		Ατομική Αξιολόγηση	Συλλογική Αξιολόγηση		
Ιδιώτες									
Καταναλωτικά	1.475	50	42	1.482	1.524	42	76	1.406	1.845
Margin/Brokerage	10.144	283	283	10.144	10.427	283	0	10.144	28.335
Επιχειρηματικά									
Small Business	32.645	9.850	1.256	41.239	42.495	1.256	2.165	39.074	15.795
SMEs	11.083	1.780	0	12.863	12.863	0	771	12.092	21.890
Corporate	23.580	0	0	23.580	23.580	0	354	23.226	9.463
Margin Corporate/SMEs	6.938	0	0	6.938	6.938	0	0	6.938	21.647
Σύνολο	85.864	11.963	1.581	96.246	97.827	1.581	3.366	92.880	98.974
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο									
Δανειακές Δεσμεύσεις	6.587	900	0	7.487	7.487	0	152	7.335	2.968
Σύνολο	6.587	900	0	7.487	7.487	0	152	7.335	2.968

Δάνεια και Απατήσεις κατά Πελατών την 31/12/2018 με βάση την ποιότητά τους (απομειώσεις σύμφωνα με το IAS 39)

Ποσά σε Ευρώ '000 31/12/2018	Δάνεια και απατήσεις πελατών				Συνολική αξία προ απομείωση	Συσσωρευμένες προβλέψεις απόμειωσης		Συνολική καθαρή αξία μετά την απομείωση	Αξία Εξασφαλίσεων
	Χωρίς Καθυστερήση	Με καθυστερήση	Ατομική Αξιολόγηση	Συλλογική Αξιολόγηση		Ατομική Αξιολόγηση	Συλλογική Αξιολόγηση		
Ιδιώτες									
Καταναλωτικά	1.107	12	19	1.101	1.120	19	44	1.057	591
Margin/Brokerage	6.967	306	306	6.967	7.272	306	0	6.967	19.954
Επιχειρηματικά									
Small Business	15.567	1.256	1.256	15.567	16.823	788	136	15.899	9.339
SMEs	8.020	815	0	8.834	8.834	0	105	8.729	515
Corporate	8.036	0	0	8.036	8.036	0	63	7.973	0
Margin Corporate/SMEs	734	0	0	734	734	0	0	734	688
Σύνολο	40.431	2.388	1.580	41.239	42.819	1.112	348	41.359	31.088
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο									
Δανειακές Δεσμεύσεις	2.140	900	0	3.040	3.040	0	40	3.000	518
Σύνολο	2.140	900	0	3.040	3.040	0	40	3.000	518

Στα υπόλοιπα δεν συμπεριλαμβάνεται το ποσό των € 3.962 χιλ. της 31/12/2019 και των € 3.741 χιλ. της 31/12/2018 του δανείου της BUSSINESS ENERGY.

Ποσά σε Ευρώ '000

Δάνεια και Απαιτήσεις κατά Πελατών την 31/12/2019 και προβλέψεις απομείωσης ανά στάδιο IFRS 9

	Καταναλωτικά Δάνεια			Margin/ Brokerage Retail		
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3
Ενήμερα	1.475	0	0	10.144	0	0
Από 1 έως 30 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Από 31 έως 60 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Από 61 έως 90 ημέρες	7	0	0	0	0	0
Αβέβαιης Είσπραξης	0	0	0	0	0	0
Από 91 έως 180 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Από 181 έως 360 ημέρες	0	0	13	0	0	0
Από 361 έως 720 ημέρες	0	0	19	0	0	0
Άνω των 720 ημερών	0	0	9	0	0	283
Καταγεγλυμένα	0	0	2	0	0	0
Σύνολο	1.482	0	42	10.144	0	283
Απομειώσεις	76	0	42	0	0	283
Καθαρή Αξία	1.406	0	0	10.144	0	0
Εξασφαλίσεις	1.845	0	0	28.335	0	0

Ποσά σε Ευρώ '000

Δάνεια και Απαιτήσεις κατά Πελατών την 31/12/2019 και προβλέψεις απομείωσης ανά στάδιο IFRS 9

	Επιχειρηματικά Δάνεια			Margin Corporate/SMEs		
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3
Ενήμερα	67.308	0	0	6.938	0	0
Από 1 έως 30 ημέρες	9.916	458	0	0	0	0
Από 31 έως 60 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Από 61 έως 90 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Αβέβαιης Είσπραξης	0	0	0	0	0	0
Από 91 έως 180 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Από 181 έως 360 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Από 361 έως 720 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Άνω των 720 ημερών	0	0	0	0	0	0
Καταγεγλυμένα	0	0	1.256	0	0	0
Σύνολο	77.223	458	1.256	6.938	0	0
Απομειώσεις	3.290	0	1.256	0	0	0
Καθαρή Αξία	73.933	458	0	6.938	0	0
Εξασφαλίσεις	42.068	5.080	0	21.647	0	0

Ποσά σε Ευρώ '000

Δάνεια και Απαιτήσεις κατά Πελατών την 31/12/2018 και προβλέψεις απομείωσης ανά στάδιο IFRS 9

	Καταναλωτικά Δάνεια			Margin/ Brokerage Retail		
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3
Ενήμερα	1.099	0	0	6.967	0	0
Από 1 έως 30 ημέρες	2	0	0	0	0	0
Από 31 έως 60 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Από 61 έως 90 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Αβέβαιης Είσπραξης	0	0	0	0	0	0
Από 91 έως 180 ημέρες	0	0	10	0	0	0
Από 181 έως 360 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Από 361 έως 720 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Άνω των 720 ημερών	0	0	9	0	0	306
Καταγεγλυμένα	0	0	0	0	0	0
Σύνολο	1.101	0	19	6.967	0	306
Απομειώσεις	44	0	19	0	0	306
Καθαρή Αξία	1.057	0	0	6.967	0	0
Εξασφαλίσεις	591	0	0	19.954	0	0

Ποσά σε Ευρώ '000

Δάνεια και Απαιτήσεις κατά Πελατών την 31/12/2018 και προβλέψεις απομείωσης ανά στάδιο IFRS 9

	Επιχειρηματικά Δάνεια			Margin Corporate/SMEs		
	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3	Στάδιο 1	Στάδιο 2	Στάδιο 3
Ενήμερα	31.623	0	0	734	0	0
Από 1 έως 30 ημέρες	815	0	0	0	0	0
Από 31 έως 60 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Από 61 έως 90 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Αβέβαιης Είσπραξης	0	0	0	0	0	0
Από 91 έως 180 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Από 181 έως 360 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Από 361 έως 720 ημέρες	0	0	0	0	0	0
Άνω των 720 ημερών	0	0	0	0	0	0
Καταγεγλυμένα	0	0	1.256	0	0	0
Σύνολο	32.437	0	1.256	734	0	0
Απομειώσεις	304	0	788	0	0	0
Καθαρή Αξία	32.133	0	468	734	0	0
Εξασφαλίσεις	8.518	0	1.336	688	0	0

Ποσά σε Ευρώ '000

Ανάλυση των ληφθεισών εξασφαλίσεων και εγγυήσεων

	Εξασφαλίσεις επί ακίνητης περιουσίας	Χρημ/κες εξασφαλίσεις	Εγγυήσεις Δημοσίου	Λοιπές Εξασφαλίσεις	Σύνολο εξασφαλίσεων
31/12/2019					
Ιδιώτες	1.234	611	0	28.335	30.179
Επιχειρηματικά	35.965	1.042	0	31.788	68.794
Σύνολο	37.199	1.653	0	60.122	98.974
31/12/2018					
Ιδιώτες	0	591	0	19.954	20.546
Επιχειρηματικά	5.040	300	0	5.202	10.542
Σύνολο	5.040	891	0	25.157	31.088

Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος : Ανοίγματα και στάθμισή τους σύμφωνα με τον Κανονισμό 575/2013

Ποσά σε Ευρώ '000

Ανοίγματα	31/12/2019				31/12/2018			
	Συνολικό ποσό	Απομείωση	Ποσό μετά τις απομειώσεις	Σταθμισμένο ποσό	Συνολικό ποσό	Απομείωση	Ποσό μετά τις απομειώσεις	Σταθμισμένο ποσό
Κεντρικές κυβερνήσεις ή κεντρικές τράπεζες	29.402	0	29.402	6.587	59.370	0	59.370	6.464
Περιφερειακές κυβερνήσεις ή τοπικές αρχές	0	0	0	0	0	0	0	0
Οντότητες δημόσιου τομέα	4.793	0	4.793	4.793	4.792	0	4.792	4.792
Πολυμερείς τράπεζες ανάπτυξης	0	0	0	0	0	0	0	0
Διεθνείς οργανισμοί	0	0	0	0	0	0	0	0
Πιστωτικά ιδρύματα	87.860	0	87.860	25.792	13.414	0	13.414	4.012
Επιχειρήσεις	127.269	2.926	124.343	76.703	43.971	17	43.954	34.140
Λιανκή τραπεζική	27.100	67	27.033	885	18.615	2	18.613	976
Εξασφαλισμένα με ακίνητη περιουσία	11.104	127	10.977	5.383	4.219	0	4.219	2.004
Σε σθένση	1.581	1.581	0	0	1.580	1.103	477	711
Με υψηλό κίνδυνο	0	0	0	0	0	0	0	0
Καλυμμένες ομολογίες	0	0	0	0	0	0	0	0
Βραχυπρόθεσμης πιστοληπτικής αξιολόγησης	0	0	0	0	0	0	0	0
Οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων	0	0	0	0	0	0	0	0
Μετοχές	6.863	0	6.863	16.529	7.521	0	7.521	18.219
Λοιπά	27.826	0	27.826	16.961	14.530	0	14.530	7.881
Σύνολο	323.798	4.701	319.097	153.633	168.012	1.122	166.890	79.199

Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος : Κατηγοριοποίηση με βάση το είδος ανοίγματος

Ποσά σε Ευρώ '000

Ανοίγματα	31/12/2019				31/12/2018			
	Συνολικό ποσό	Απομείωση	Ποσό μετά τις απομειώσεις	Σταθμισμένο ποσό	Συνολικό ποσό	Απομείωση	Ποσό μετά τις απομειώσεις	Σταθμισμένο ποσό
Εντός Ισολογισμού	256.579	4.566	252.013	142.016	144.472	1.120	143.352	76.000
Εκτός Ισολογισμού	62.386	135	62.251	8.103	20.867	2	20.865	1.735
Κίνδυνος αντισυμβαλλομένου	4.833	0	4.833	3.514	2.673	0	2.673	1.464
Σύνολο	323.798	4.701	319.097	153.633	168.012	1.122	166.890	79.199

Συνολικός πιστωτικός κίνδυνος : Κατηγοριοποίηση στοιχείων εκτός ισολογισμού

Ποσά σε Ευρώ '000

Ανοίγματα	31/12/2019				31/12/2018			
	Συνολικό ποσό	Απομείωση	Ποσό μετά τις απομειώσεις	Σταθμισμένο ποσό	Συνολικό ποσό	Απομείωση	Ποσό μετά τις απομειώσεις	Σταθμισμένο ποσό
Εγγυητικές επιστολές μηδενικού κινδύνου	0	0	0	0	0	0	0	0
Εγγυητικές επιστολές μέτριου κινδύνου	3.389	42	3.347	1.948	1.948	2	1.946	1.946
Εγγυητικές επιστολές υψηλού κινδύνου	4.098	12	4.086	1.092	1.092	0	1.092	1.092
Εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις και πιστωτικά όρια *	54.899	81	54.818	17.827	17.827	0	17.827	17.827
Σύνολο	62.386	135	62.251	8.103	20.867	2	20.865	1.735

* 31 Δεκ.2018 - Οι εγκεκριμένες δανειακές συμβάσεις και εγκεκριμένα πιστωτικά όρια, αφορούν όρια που μπορούν να ακυρωθούν άνευ όρων ανά πάσα στιγμή χωρίς προειδοποίηση εξαιρουμένου ποσού 270 χιλ.

* 31 Δεκ.2019 - Εγκεκριμένα πιστωτικά όρια που μπορούν να ακυρωθούν άνευ όρων **38.080** χιλ. (στάθμιση 0%)

* 31 Δεκ.2019 - Εγκεκριμένα όρια E/E **14.789** χιλ. (στάθμιση 20%)

* 31 Δεκ.2019 - Εγκεκριμένα όρια Πιστωτικών καρτών & δανείων Τακτής λήξης **2.030** χιλ.

Κίνδυνος αντισυμβαλλόμενων τραπεζών

Ο Όμιλος διατρέχει τον κίνδυνο της απώλειας κεφαλαίων εξαιτίας της πιθανής μη έγκαιρης αποπληρωμής προς αυτόν των υφιστάμενων και ενδεχόμενων υποχρεώσεων των αντισυμβαλλόμενων τραπεζών. Διαμέσου των καθημερινών του εργασιών, ο Όμιλος συναλλάσσεται με άλλες τράπεζες και χρηματοδοτικούς οργανισμούς. Διεξάγοντας αυτές τις συναλλαγές ο Όμιλος διατρέχει τον κίνδυνο να απωλέσει κεφάλαια λόγω της πιθανής μη έγκαιρης αποπληρωμής προς τον Όμιλο των υφιστάμενων και ενδεχόμενων υποχρεώσεων των αντισυμβαλλόμενων τραπεζών.

Τα όρια αντισυμβαλλόμενων τραπεζών αντανακλούν το επίπεδο του κινδύνου που είναι αποδεκτός και μετέπειτα κατανέμονται στις διάφορες Υπηρεσίες Ξένου Συναλλάγματος και Διαθεσίμων ή και σε άλλες υπηρεσίες που υπάρχει αυτός ο κίνδυνος ανάλογα με τις ανάγκες και τον όγκο εργασιών της κάθε υπηρεσίας. Σε γενικές γραμμές τα μέγιστα όρια καθορίζονται από μοντέλα αξιολόγησης τραπεζών καθώς και από τις οδηγίες των εποπτικών αρχών.

Το όριο που δίνεται σε κάθε αντισυμβαλλόμενο χωρίζεται σε υπό-όρια καλύπτοντας τις τοποθετήσεις, τις επενδύσεις, την αγορά ξένου συναλλάγματος όπως επίσης και καθημερινό όριο εκκαθάρισης. Οι πραγματικές θέσεις ελέγχονται έναντι των ορίων καθημερινά.

Κίνδυνος χώρας

Ο Όμιλος διατρέχει τον κίνδυνο να απωλέσει κεφάλαια εξαιτίας των πιθανών πολιτικών, οικονομικών και άλλων γεγονότων σε μια συγκεκριμένη χώρα όπου τα κεφάλαια ή ρευστά διαθέσιμα του Ομίλου έχουν τοποθετηθεί ή επενδυθεί με διάφορες τοπικές τράπεζες και χρηματοοικονομικούς οργανισμούς.

Όλες οι χώρες αξιολογούνται ανάλογα με το μέγεθος, τα οικονομικά δεδομένα και προοπτικές της χώρας και τον βαθμό πιστοληπτικής ικανότητας από τους διεθνείς οργανισμούς αξιολόγησης (Moody's, Standard & Poor's). Οι

πραγματικές θέσεις ανά χώρα ελέγχονται έναντι των ορίων τους καθημερινά. Η αναθεώρηση των ορίων γίνεται τουλάχιστον μια φορά το χρόνο με τις χώρες που έχουν μικρότερο μέγεθος και χαμηλότερο δείκτη φερεγγυότητας να υπόκεινται σε μεγαλύτερη και συχνότερη ανάλυση και αξιολόγηση, όπου κρίνεται σκόπιμο.

4.2. Κίνδυνος Αγοράς

Ως κίνδυνος αγοράς ορίζεται η πιθανότητα πραγματοποίησης ζημίας στα διάφορα χαρτοφυλάκια συναλλαγών λόγω μεταβολής των αποδόσεων των τιμών των προϊόντων που συμπεριλαμβάνονται στα εν λόγω χαρτοφυλάκια. Τέτοια χαρτοφυλάκια, είναι τα χαρτοφυλάκια των μετοχών και χρηματιστηριακών δεικτών, των επιτοκίων, των εμπορευμάτων, των νομισμάτων κλπ.

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται κυρίως, στο χώρο των χρηματιστηριακών συναλλαγών και ως εκ τούτου, το βασικό χαρτοφυλάκιο του, που ενέχει κίνδυνο αγοράς, είναι αυτό των μετοχών και παραγώγων επί μετοχών και δεικτών (Equities/Equity and Index Derivatives Book) εισηγμένων, κυρίως, στο Ελληνικό Χρημαστήριο.

Η Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων Ομίλου (ΕΔΚΟ), εγκρίνει τις διαδικασίες διαχείρισης του Κινδύνου αγοράς και έχει καθορίσει τα σχετικά όρια ανάληψης του εν λόγω κινδύνου ανά προϊόν και χαρτοφυλάκιο. Τα εν λόγω όρια παρακολουθούνται και ελέγχονται συστηματικά και αναθεωρούνται τουλάχιστον μια φορά το χρόνο, μεταβάλλονται δε, αν απαιτείται, ανάλογα με τη στρατηγική του Ομίλου και τις επικρατούσες συνθήκες αγοράς.

Με βάση την Πολιτική και Διαδικασία Αξιολόγησης Πιστωτικού Κινδύνου Θεσμικών Αντισυμβαλλομένων την ευθύνη της έγκρισης των σχετικών ορίων για τον κίνδυνο αντισυμβαλλομένου, εκδότη και χώρας έχει η Εκτελεστική Επιτροπή ή το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας (ανάλογα με το ύψος του ορίου) μετά από εισήγηση της αρμόδιας μονάδας χειρισμού της σχέσης, βασισμένη σε εσωτερικές ή/ και εξωτερικές οικονομικές αναλύσεις.

Η ΔΔΚ προχωρά στη μέτρηση, έλεγχο και παρακολούθηση του κινδύνου Αγοράς, σε ημερήσια βάση, και πραγματοποιεί μετρήσεις για την εκτίμηση των εν λόγω κινδύνων για όλα τα επί μέρους χαρτοφυλάκια.

(i) Κίνδυνος αγοράς εμπορικών και διαθέσιμων προς πώληση χαρτοφυλακίων

Οι μετρήσεις του κινδύνου αγοράς εκτελούνται με διάφορες μεθοδολογίες και τεχνικές μέτρησης, όπως είναι η μέτρηση της «Αξίας σε Κίνδυνο» (Value At Risk - VaR). Η μέτρηση της Αξίας σε Κίνδυνο προσδιορίζει τη μέγιστη δυνητική ζημιά ενός χαρτοφυλακίου για χρονικό ορίζοντα μιας ημέρας με επίπεδο εμπιστοσύνης (Confidence Level) 99% με τη μέθοδο διακύμανσης συνδιακύμανσης (variance-covariance). Οι μετρήσεις καλύπτουν όλα τα εμπορικά και διαθέσιμα προς πώληση χαρτοφυλάκια των εταιριών του Ομίλου.

Ο κίνδυνος αγοράς για τον Όμιλο και την Τράπεζα, σε όρους VaR, των εν λόγω θέσεων, κατά την 31η Δεκεμβρίου 2019, ανερχόταν στο ποσό των Ευρώ 183,26 χιλ., όπως αναλύεται στον παρακάτω πίνακα.

Όμιλος

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Συναλλαγματικός Κίνδυνος	6,50	2,25
Κίνδυνος Εμποκίου Χαρτοφυλακίου Ομολόγων	181,37	182,73
Κίνδυνος Αγοράς Χαρτοφυλακίου Χρηματιστηριακών Προϊόντων	13,09	16,37
Μείωση λόγω συσχέτισης	-17,70	-16,97
Σύνολο (Net Market Risk)	183,26	184,38

Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Συναλλαγματικός Κίνδυνος	6,50	2,25
Κίνδυνος Εμποκίου Χαρτοφυλακίου Ομολόγων	181,37	170,74
Κίνδυνος Αγοράς Χαρτοφυλακίου Χρηματιστηριακών Προϊόντων	13,09	11,58
Μείωση λόγω συσχέτισης	-17,70	-13,81
Σύνολο (Net Market Risk)	183,26	170,76

Πέραν των παραπάνω μετρήσεων, ο κίνδυνος αγοράς των χαρτοφυλακίων παρακολουθείται από μία σειρά πρόσθετων ορίων, όπως του μεγίστου ορίου ανοικτής θέσης για κάθε προϊόν και ορίων stop-loss για κάθε χαρτοφυλάκιο.

Τέλος σε τακτά χρονικά διαστήματα, και οπωσδήποτε στο τέλος εκάστου εξαμήνου, πραγματοποιούνται για τον κίνδυνο αγοράς μετρήσεις διαφόρων σεναρίων προσομοίωσης σε καταστάσεις κρίσης για τον κίνδυνο αγοράς με σκοπό αφ' ενός την αποτελεσματικότερη διαχείριση του εν λόγω κινδύνου και αφ' ετέρου την ενημέρωση της Διοίκησης και των εποπτικών αρχών.

(ii) Κίνδυνος Επιτοκίων

Ο κίνδυνος επιτοκίων είναι ο κίνδυνος που διατρέχει ο Όμιλος να μειωθεί η αξία των χρηματοοικονομικών μέσων και των καθαρών εσόδων από τόκους εξαιτίας δυσμενών μεταβολών στα επιτόκια αγοράς. Ο κίνδυνος επιτοκίων προκύπτει λόγω του ετεροχρονισμού στην αναπροσαρμογή των επιτοκίων ή της λήξης των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, εντός και εκτός κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης.

Χρησιμοποιείται κυρίως η μεθοδολογία του Static Repricing Gap προκειμένου να εκτιμηθεί η έκθεση στον κίνδυνο επιτοκίων στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών και στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο. Η μεθοδολογία του Static Repricing Gap χρησιμοποιείται για να εκτιμηθεί ο βαθμός ευαισθησίας όλων των τρεχουσών απαιτήσεων και υποχρεώσεων του Ομίλου (στοιχεία εντός και εκτός κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης).

Με τη συγκεκριμένη μεθοδολογία γίνεται κατανομή των επιτοκιακά ευαίσθητων στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού σε χρονικές ζώνες ληκτότητας για κάθε νόμισμα ανάλογα με την εναπομένουσα διάρκεια μέχρι τη λήξη τους για τα στοιχεία σταθερού επιτοκίου ή την επόμενη περίοδο επανατιμολόγησης για τα στοιχεία κυμαινόμενου επιτοκίου και υπολογίζεται το επιτοκιακό άνοιγμα, η διαφορά των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού για κάθε περίοδο.

Οι ακόλουθοι πίνακες παρουσιάζουν την έκθεση του Ομίλου και της Τράπεζας στον κίνδυνο επιτοκίων. Στους πίνακες παρουσιάζονται σε λογιστική αξία τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις του Ομίλου και της Τράπεζας κατηγοριοποιημένα με βάση την ημερομηνία αναπροσαρμογής του επιτοκίου για τα στοιχεία κυμαινόμενου επιτοκίου ή την ημερομηνία λήξης για τα στοιχεία σταθερού επιτοκίου.

Όμιλος

Ποσά σε Ευρώ '000	Έως 1 μήνα	1-3 μήνες	3-12 μήνες	1-2 έτη	2-5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Άτοκα	Σύνολο
Κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2019								
Ενεργητικό								
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	0	0	0	0	0	0	27.493	27.493
Απατήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	14.763	69.000	0	0	0	0	2.150	85.913
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	0	0	52.861	0	0	0	10.316	63.177
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	23.114	1.522	27.171	8.589	10.834	17.480	0	88.710
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών εισοδημάτων	0	959	0	0	0	0	418	1.377
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	8.738	11.192	0	0	0	0	16.930	36.860
Σύνολο ενεργητικού	46.615	82.673	80.033	8.589	10.834	17.480	57.308	303.531
Παθητικό								
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	9.449	0	0	0	0	0	0	9.449
Υποχρεώσεις προς πελάτες	75.309	58.279	50.913	0	0	0	0	184.501
Λοιπές υποχρεώσεις	0	0	0	0	0	0	35.995	35.995
Προβλέψεις	0	0	0	0	0	0	792	792
Σύνολο Παθητικού	84.758	58.279	50.913	0	0	0	36.787	230.737
Συνολικό Άνοιγμα Επιτοκιακού κινδύνου	(38.143)	24.394	29.120	8.589	10.834	17.480	20.521	72.794
Κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2018								
Σύνολο ενεργητικού	50.909	9.014	64.707	0	0	0	83.625	208.254
Σύνολο παθητικού	95.590	3.593	690	0	0	0	31.317	131.189
Συνολικό Άνοιγμα Επιτοκιακού κινδύνου	(44.681)	5.421	64.017	0	0	0	52.308	77.065

Για τα δάνεια τα οποία αφορούν την IBG ΑΕΠΕΥ και την ΑΚΤΙΒ ΑΕΠΕΥ έχει ληφθεί πρόβλεψη στο σύνολο του ποσού τους και έχει σταματήσει η περίοδος τοκισμού τους.

Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000	Έως 1 μήνα	1-3 μήνες	3-12 μήνες	1-2 έτη	2-5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Άτοκα	Σύνολο
Κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2019								
Ενεργητικό								
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	0	0	0	0	0	0	27.493	27.493
Απατήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	14.757	69.000	0	0	0	0	2.150	85.907
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	0	0	33.656	0	0	0	10.316	43.973
Δάνεια και προκαταβολές σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	23.114	1.522	35.151	8.589	10.834	17.480	0	96.690
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών εισοδημάτων	0	959	0	0	0	0	418	1.377
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	8.738	11.192	0	0	0	0	25.399	45.329
Σύνολο ενεργητικού	46.609	82.673	68.807	8.589	10.834	17.480	65.777	300.769
Παθητικό								
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	9.449	0	0	0	0	0	0	9.449
Υποχρεώσεις προς πελάτες	78.487	58.279	50.913	0	0	0	0	187.680
Λοιπές υποχρεώσεις	0	0	0	0	0	0	35.814	35.814
Προβλέψεις	0	0	0	0	0	0	792	792
Σύνολο Παθητικού	87.936	58.279	50.913	0	0	0	36.607	233.735
Συνολικό Άνοιγμα Επιτοκιακού κινδύνου	(41.327)	24.394	17.894	8.589	10.834	17.480	29.170	67.034
Κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2018								
Σύνολο ενεργητικού	57.960	9.014	44.012	0	0	0	92.472	203.457
Σύνολο παθητικού	95.649	3.593	690	0	0	0	31.238	131.169
Συνολικό Άνοιγμα Επιτοκιακού κινδύνου	(37.689)	5.421	43.322	0	0	0	61.234	72.288

Επιπλέον, ο Όμιλος και η Τράπεζα, ως μέγεθος εκτίμησης του επιτοκιακού κινδύνου, υπολογίζουν την αρνητική επίπτωση στο ετήσιο επιτοκιακό αποτέλεσμα με βάση τις "Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την διαχείριση του κινδύνου επιτοκίου από δραστηριότητες εκτός χαρτοφυλακίου συναλλαγών" της EBA/GL/2018/02 όπου διενεργούνται 6 σενάρια ακραίων διακυμάνσεων :

1. Παράλληλη ανοδική αιφνίδια διακύμανση
2. Παράλληλη καθοδική αιφνίδια διακύμανση
3. Αιφνίδια διακύμανση με αύξηση κλίσης (μείωση βραχυπροθέσμων και αύξηση μακροπροθέσμων επιτοκίων)
4. Αιφνίδια διακύμανση με μείωση κλίσης (αύξηση βραχυπροθέσμων επιτοκίων και μείωση μακροπροθέσμων)
5. Ανοδική αιφνίδια διακύμανση βραχυπροθέσμων επιτοκίων
6. Καθοδική αιφνίδια διακύμανση βραχυπροθέσμων επιτοκίων.

Η μεταβολή αυτή, σε μια αύξηση των επιτοκίων κατά 200 μ.β. θα έχει αρνητική επίπτωση στην καθαρή θέση της Τράπεζας κατά €2.048 χιλ. ενώ θα μειώσει τα έσοδα κατά €895 χιλ. Επομένως συνολικά θα επιφέρει κίνδυνο ύψους €2.943 χιλ.

(iii) Συναλλαγματικός Κίνδυνος

Ο συναλλαγματικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος διακύμανσης της αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων και των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων λόγω αλλαγών στις συναλλαγματικές ισοτιμίες. Ο κίνδυνος από συναλλαγές σε ξένο νόμισμα προέρχεται από μια ανοιχτή θέση, θετική ή αρνητική, η οποία εκθέτει τον Όμιλο

σε αλλαγές στις συναλλαγματικές τιμές των νομισμάτων. Αυτός ο κίνδυνος μπορεί να δημιουργηθεί αν διατηρούνται περιουσιακά στοιχεία σε ένα νόμισμα, χρηματοδοτούμενα από υποχρεώσεις σε άλλο νόμισμα, ή από συμβάσεις άμεσης ή προθεσμιακής παράδοσης ξένου συναλλάγματος, είτε ακόμα από παράγωγα συμπεριλαμβανομένων δικαιωμάτων προαίρεσεων.

Οι ακόλουθοι πίνακες παρουσιάζουν την έκθεση του Ομίλου και της Τράπεζας στο συναλλαγματικό κίνδυνο. Στους πίνακες παρουσιάζονται σε λογιστική αξία τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις του Ομίλου και της Τράπεζας κατηγοριοποιημένα ανά νόμισμα.

Όμιλος

Ποσά σε Ευρώ '000	EUR	USD	GBP	CHF	JPY	Λοιπά Νομίσματα	Σύνολο
Κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2019							
Κίνδυνος συναλλάγματος στοιχείων Ενεργητικού							
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	27.338	135	13	0	1	5	27.493
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	82.247	2.007	519	87	111	942	85.913
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	63.177	0	0	0	0	0	63.177
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	102	0	0	0	0	0	102
Δάνεια και λοιπές χορηγήσεις σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	88.673	0	0	20	0	18	88.710
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών εισοδημάτων	1.377	0	0	0	0	0	1.377
Συμμετοχές σε θυγατρικές και συγγενείς επιχειρήσεις	54	0	0	0	0	0	54
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα και άυλα πάγια στοιχεία	4.722	0	0	0	0	0	4.722
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	31.574	408	0	0	0	0	31.982
Σύνολο Ενεργητικού	299.264	2.550	532	107	113	965	303.531
Κίνδυνος συναλλάγματος Παθητικού							
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	547	8.902	0	0	0	0	9.449
Υποχρεώσεις προς πελάτες	168.391	15.938	37	12	0	122	184.501
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	217	0	0	0	0	0	217
Λοιπές υποχρεώσεις	32.526	1.358	445	94	89	864	35.377
Προβλέψεις	792	0	0	0	0	0	792
Υποχρεώσεις για παροχές στο προσωπικό λόγω εξόδου από την υπηρεσία	401	0	0	0	0	0	401
Σύνολο παθητικού	202.874	26.199	482	107	89	986	230.737
Καθαρή θέση στοιχείων ενεργητικού - παθητικού	96.391	(23.649)	50	0	23	(21)	72.794
Κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2018							
Σύνολο ενεργητικού	203.807	2.359	324	153	207	1.405	208.254
Σύνολο παθητικού	120.229	8.538	265	109	124	1.924	131.189
Καθαρή θέση στοιχείων ενεργητικού-παθητικού	83.577	(6.179)	59	43	83	(519)	77.065

Επιπλέον, ο Όμιλος, ως μέγεθος εκτίμησης του συναλλαγματικού κινδύνου, υπολογίζει την αρνητική επίπτωση στο ετήσιο αποτέλεσμα από μια μεταβολή των συναλλαγματικών ισοτιμιών.

Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000	EUR	USD	GBP	CHF	JPY	Λοιπά Νομίσματα	Σύνολο
Κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2019							
Κίνδυνος συναλλάγματος στοιχείων Ενεργητικού							
Ταμείο και διαθέσιμα στην Κεντρική Τράπεζα	27.338	135	13	0	1	5	27.493
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων	82.241	2.007	519	87	111	942	85.907
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	43.973	0	0	0	0	0	43.973
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - απαιτήσεις	102	0	0	0	0	0	102
Δάνεια και λοιπές χορηγήσεις σε πελάτες (μετά από προβλέψεις)	96.652	0	0	20	0	18	96.690
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών εισοδημάτων	1.377	0	0	0	0	0	1.377
Συμμετοχές σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	6.591	0	0	0	0	0	6.591
Ενσώματες & ασώματες Ακίνητοποιήσεις	4.722	0	0	0	0	0	4.722
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	33.506	408	0	0	0	0	33.914
Σύνολο Ενεργητικού	296.502	2.550	532	107	113	965	300.769
Κίνδυνος συναλλάγματος Παθητικού							
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	547	8.902	0	0	0	0	9.449
Υποχρεώσεις προς πελάτες	171.569	15.938	37	12	0	122	187.680
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα - υποχρεώσεις	217	0	0	0	0	0	217
Λοιπές υποχρεώσεις	32.346	1.358	445	94	89	864	35.197
Προβλέψεις	792	0	0	0	0	0	792
Υποχρεώσεις για παροχές στο προσωπικό λόγω εξόδου από την υπηρεσία	401	0	0	0	0	0	401
Σύνολο παθητικού	205.871	26.199	482	107	89	986	233.735
Καθαρή θέση στοιχείων ενεργητικού -παθητικού	90.631	(23.649)	50	0	23	(21)	67.034
Κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2018							
Σύνολο ενεργητικού	199.163	2.206	324	153	207	1.405	203.457
Σύνολο παθητικού	120.209	8.538	265	109	124	1.924	131.169
Καθαρή θέση στοιχείων ενεργητικού-παθητικού	78.953	(6.332)	59	43	83	(519)	72.288

Επιπλέον, η Τράπεζα, ως μέγεθος εκτίμησης του συναλλαγματικού κινδύνου, υλοποιεί άσκηση προσομοίωσης κατάστασης κρίσης, εξετάζοντας την αρνητική επίπτωση στα ετήσια αποτελέσματα της Τράπεζας σε πιθανά σενάρια μεταβολών των διεθνών ισοτιμιών. Τα σενάρια που εξετάστηκαν περιλαμβάνουν τις παρακάτω μεταβολές : Eur/Usd -5,4%, Eur/Gbp +9,6%, Eur/Chf -8,2%, Eur/Jpy +11,4%, Eur/Aud +9,7%, Eur/Nok +15,3%,Eur/Cad +11,9%, Eur/Sek +15,1%, Eur/Try +15,7%, Eur/Rub +19,3%, Eur/Dkk +5%, Eur/Ron +7,4%, Eur/Hkd +0,6%.

Με υπόλοιπα τέλους 31.12.2019, η άσκηση καταλήγει σε ζημίες της τάξεως των €1.133,70 χιλ.

(iv) Κίνδυνος από μεταβολές στις τιμές μετοχών και άλλων αξιών

Όμιλος

Ο κίνδυνος σε σχέση με τις μετοχικές και άλλες αξίες που κατέχει ο Όμιλος πηγάζει από τυχόν αρνητικές μεταβολές στις τρέχουσες τιμές των μετοχών και άλλων αξιών. Ως επί το πλείστον ο Όμιλος επενδύει σε μετοχικούς τίτλους στο Χρηματιστήριο Αθηνών (ΧΑ) και στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ) και ανάλογα με το σκοπό της επένδυσης κατανέμονται και στο ανάλογο χαρτοφυλάκιο (αποτίμηση στην δίκαιη αξία μέσω αποτελεσμάτων ή διαθέσιμα προς πώληση). Επενδύσεις γίνονται επίσης με σκοπό την εκμετάλλευση βραχυπρόθεσμων μεταβολών στις τιμές των μετοχών / δεικτών ή για σκοπούς κάλυψης ανοικτών θέσεων

χρησιμοποιούνται παράγωγα προϊόντα επί μετοχών ή δεικτών. Ο Όμιλος δεν εκτίθεται σε κινδύνους σε σχέση με τις τιμές αγαθών (commodities).

Ο Όμιλος, ως μέγεθος εκτίμησης του κινδύνου τιμών, υπολογίζει την αρνητική επίπτωση στο ετήσιο αποτέλεσμα μετά από φόρους, από μια μεταβολή των τιμών των μετοχών.

Τράπεζα

Ο κίνδυνος τιμών των μετοχικών προϊόντων σχετίζεται με τις δυσμενείς μεταβολές των τιμών μετοχών και παραγώνων επί μετοχών και χρηματιστηριακών δεικτών που κατέχει η Τράπεζα και είναι καταχωρημένα στα χαρτοφυλάκια συναλλαγών και διαθέσιμα προς πώληση.

Ο εν λόγω κίνδυνος παρακολουθείται μέσω ορίων για κάθε μετοχή ή/και ομάδα μετοχών και επιπλέον εφαρμόζονται τεχνικές μείωσής του μέσω παραγώνων επί των αντιστοίχων μετοχών και δεικτών. Κατά συνέπεια, δεν παρατηρήθηκε σημαντική έκθεση στον συγκεκριμένο κίνδυνο κατά την διάρκεια του 2019, πέραν των επιπέδων ανάληψης κινδύνου που έχουν καθοριστεί από το πλαίσιο ορίων που εγκρίθηκαν αρμοδίως με βάση την στρατηγική της Τράπεζας.

Στον κατωτέρω πίνακα, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των ασκήσεων προσομοίωσης κατάστασης κρίσης για τον κίνδυνο τιμών μετοχικών προϊόντων που διενεργήθηκαν στα χαρτοφυλάκια συναλλαγών και διαθεσίμων προς πώληση με υπόλοιπα 31.12.2019.

Τα σενάρια που εξετάστηκαν είναι:

Για τον κίνδυνο μετοχών (καθώς η έκθεση των χαρτοφυλακίων εστιάζεται στην Ελληνική αγορά) εξετάστηκε σενάριο μεταβολής του FTSE/X.A. Large Cap. κατά +/-31,7%. και του DAX 30 κατά +/- 31,4%

Παράγοντες Κινδύνου (ποσά σε € χιλ.)	Αγορές	Σενάριο	Ζημία λόγω μετατοπίσεων των παραγόντων κινδύνου	Κέρδος λόγω μετατοπίσεων των παραγόντων κινδύνου
Τιμές Μετοχών	Ελληνικό Χρηματιστήριο μεταβολής του FTSE/X.A. Large Cap.	-31,7%	1.042,55	-
		31,7%	333,63	-
Τιμές Μετοχών	Χρηματιστήριο Φρανκφούρτης, μεταβολή του DAX 30	31,4%	-	40,05
		-31,4%	254,57	-

4.3. Κίνδυνος Ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας είναι ο κίνδυνος αδυναμίας ανευρέσεως επαρκών ρευστών διαθεσίμων για την κάλυψη των άμεσων υποχρεώσεων του Ομίλου, ή η ανεύρεσή τους με μεγάλο οικονομικό κόστος για τον Όμιλο.

Ο πιο πάνω κίνδυνος ελέγχεται μέσα από μία αναπτυγμένη δομή διαχείρισης ρευστότητας, που αποτελείται από διάφορα είδη ελέγχων, διαδικασιών και ορίων. Με αυτό τον τρόπο διασφαλίζεται η συμμόρφωση με τους κανονισμούς για δείκτες ρευστότητας των αρμοδίων εποπτικών αρχών, καθώς και με εσωτερικά όρια.

Ο έλεγχος και διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας επιτυγχάνεται μέσα από τη χρήση και τον έλεγχο των ακόλουθων δεικτών:

(α) Δείκτης Κάλυψης Ρευστότητας (LCR): Ορίζεται ως το πηλίκο του υψηλής ποιότητας αποθέματος ρευστών διαθεσίμων προς τις καθαρές ταμειακές εκροές 30 ημερών, όπως προσδιορίζονται στον κανονισμό Ε.Ε. 575/2013.

(β) Δείκτης Καθαρής Σταθερής Χρηματοδότησης (NSFR): Ορίζεται ως το πηλίκο του διαθέσιμου ποσού σταθερής χρηματοδότησης προς το απαιτούμενο ποσό σταθερής χρηματοδότησης, όπως προσδιορίζονται στον κανονισμό Ε.Ε. 575/2013.

Ένα σημαντικό μέρος των περιουσιακών στοιχείων χρηματοδοτείται από τις πελατειακές καταθέσεις. Οι άμεσες ταμειακές ανάγκες χρηματοδοτούνται κυρίως από τις καταθέσεις όψεως και ταμειυτηρίου. Η χρηματοδότηση των μακροχρόνιων επενδύσεων καλύπτεται κυρίως από ομόλογα και προθεσμιακές καταθέσεις.

Παρόλο που οι καταθέσεις αυτές μπορούν να αποσυρθούν χωρίς προειδοποίηση εάν ζητηθεί, η διασπορά σε αριθμό και είδος καταθέσεων διασφαλίζει την απουσία σημαντικών διακυμάνσεων και συνεπώς αποτελούν στην πλειοψηφία σταθερή καταθετική βάση.

Ο Όμιλος διενεργεί προσομοιώσεις κρίσης στην περιοχή της ρευστότητας.

Οι ακόλουθοι πίνακες κινδύνου ρευστότητας αναλύουν τις υποχρεώσεις σε άλλες τράπεζες, καταθέσεις πελατών και τις λοιπές υποχρεώσεις προς τους πελάτες του Ομίλου και της Τράπεζας στις ανάλογες περιόδους, ανάλογα με την εναπομένουσα περίοδο από την ημερομηνία αναφοράς μέχρι τη λήξη τους. Τα ποσά που αναφέρονται είναι οι συμβατικές μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές.

Όμιλος

Ποσά σε Ευρώ '000	Έως 1 μήνα	1-3 μήνες	3-12 μήνες	1-2 έτη	2-5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Κατά τη 31^η Δεκεμβρίου 2019							
Υποχρεώσεις							
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	46	8.902	500	0	0	0	9.449
Υποχρεώσεις προς πελάτες	75.309	58.279	50.913	0	0	0	184.501
Λοιπές Υποχρεώσεις	22.945	6.453	724	1.193	5.472	0	36.787
Συνολικές υποχρεώσεις	98.300	73.635	52.138	1.193	5.472	0	230.737
Σύνολο Ενεργητικού	203.282	1.522	35.869	20.362	25.017	17.480	303.531
Κατά τη 31^η Δεκεμβρίου 2018							
Υποχρεώσεις							
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	62	7.102	34.767	0	0	0	41.932
Υποχρεώσεις προς πελάτες	42.186	0	15.756	0	0	0	57.941
Λοιπές Υποχρεώσεις	26.123	4.413	180	601	0	0	31.317
Συνολικές υποχρεώσεις	68.370	11.515	50.703	601	0	0	131.189
Σύνολο Ενεργητικού	148.280	1.971	18.838	19.259	15.442	4.465	208.254

Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000	Έως 1 μήνα	1-3 μήνες	3-12 μήνες	1-2 έτη	2-5 έτη	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Κατά τη 31^η Δεκεμβρίου 2019							
Υποχρεώσεις							
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	46	8.902	500	0	0	0	9.449
Υποχρεώσεις προς πελάτες	78.487	58.279	50.913	0	0	0	187.680
Λοιπές Υποχρεώσεις	22.764	6.453	724	1.193	5.472	0	36.607
Συνολικές υποχρεώσεις	101.298	73.635	52.138	1.193	5.472	0	233.735
Σύνολο Ενεργητικού	200.520	1.522	35.869	20.362	25.017	17.480	300.769
Κατά τη 31^η Δεκεμβρίου 2018							
Υποχρεώσεις							
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	62	7.102	34.767	0	0	0	41.932
Υποχρεώσεις προς πελάτες	42.244	0	15.756	0	0	0	58.000
Λοιπές Υποχρεώσεις	25.481	4.395	180	1.182	0	0	31.238
Συνολικές υποχρεώσεις	67.788	11.497	50.703	1.182	0	0	131.169
Σύνολο Ενεργητικού	146.195	1.953	18.838	16.861	15.442	4.168	203.457

4.4. Κεφαλαιακή Επάρκεια

Ο Όμιλος υπόκειται στην εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία θέτει και παρακολουθεί τις απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου.

Για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας από την 01/01/2014 εφαρμόζεται το νέο εποπτικό πλαίσιο (Βασιλεία III) που ενσωματώθηκε στο Ελληνικό Δίκαιο βάση του Ν. 4261/2014, που τροποποιεί σημαντικά τον υπολογισμό του πιστωτικού κινδύνου και εισάγει κεφαλαιακές απαιτήσεις για το λειτουργικό κίνδυνο. Στον υπολογισμό του κινδύνου αγοράς δεν επήλθαν σημαντικές αλλαγές. Ειδικότερα ο πιστωτικός κίνδυνος του επενδυτικού χαρτοφυλακίου υπολογίζεται με βάση την τυποποιημένη μέθοδο ενώ ο λειτουργικός κίνδυνος υπολογίζεται με βάση το βασικό δείκτη.

Η κεφαλαιακή επάρκεια του Ομίλου παρακολουθείται σε τακτά χρονικά διαστήματα από την Οικονομική Διεύθυνση του Ομίλου και υποβάλλεται σε τριμηνιαία βάση στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Τα εποπτικά ίδια κεφάλαια του Ομίλου προέρχονται αποκλειστικά από τα Βασικά Ίδια Κεφάλαια (Tier I). Σε αυτά περιλαμβάνονται κυρίως το μετοχικό κεφάλαιο, τα αποθεματικά και τα αποτελέσματα εις νέον. Περαιτέρω προσαρμόζονται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην ΕΠΑΘ 114-1/04.08.2014. Ο Όμιλος δεν διαθέτει Συμπληρωματικά Κεφάλαια (Tier II).

Ο δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας του Ομίλου και της Τράπεζας την 31/12/2019 και την 31/12/2018 διαμορφώθηκε ως εξής:

Όμιλος

	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Μετοχικό κεφάλαιο	110.427	110.427
Λοιπά αποθεματικά	18.863	18.942
Κέρδη εις νέον	(56.496)	(52.304)
Υπεραξία και λοιπά άυλα στοιχεία ενεργητικού	(1.809)	(327)
Λοιπές προσαρμογές εποπτικών αρχών	(1.115)	(806)
Σύνολο Βασικών Κεφαλαίων(Tier I)	69.870	75.932
Σύνολο Εποπτικών Κεφαλαίων	69.870	75.932
Σταθμισμένο Ενεργητικό		
- στοιχεία ισολογισμού	141.372	76.819
- στοιχεία εκτός ισολογισμού	11.616	4.662
- στοιχεία χαρτοφυλακίου συναλλαγών	94.612	75.460
- λειτουργικός κίνδυνος	20.550	18.251
Σύνολο	268.150	175.193
Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	26,06%	43,34%

Ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας του Ομίλου ανήλθε το 2019 σε 26,03% μειωμένος έναντι του 2018 κυρίως λόγω της αύξησης του σταθμισμένου ενεργητικού.

Τράπεζα

	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Μετοχικό κεφάλαιο	110.427	110.427
Λοιπά αποθεματικά	18.196	18.193
Κέρδη εις νέον	(61.589)	(56.332)
Υπεραξία και λοιπά άυλα στοιχεία ενεργητικού	(1.808)	(326)
Λοιπές προσαρμογές εποπτικών αρχών	(1.324)	(2.985)
Σύνολο Βασικών Κεφαλαίων(Tier I)	63.902	68.977
Σύνολο Εποπτικών Κεφαλαίων	63.902	68.977
Σταθμισμένο Ενεργητικό		
- στοιχεία ισολογισμού	142.016	77.465
- στοιχεία εκτός ισολογισμού	11.617	3.199
- στοιχεία χαρτοφυλακίου συναλλαγών	94.612	72.221
- λειτουργικός κίνδυνος	17.898	16.013
Σύνολο	266.143	168.898
Δείκτης Κεφαλαιακής Επάρκειας	24,01%	40,84%

Ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας της Τράπεζας ανήλθε το 2019 σε 24,01% μειωμένος, έναντι του 2018 κυρίως λόγω της αύξησης του σταθμισμένου ενεργητικού.

Επιπλέον η Τράπεζα στο πλαίσιο της «Διαδικασίας Αξιολόγησης της Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου» (ΔΑΕΕΚ), λαμβάνει υπόψη της ένα φάσμα κινδύνων και τις δυνατότητες της σχετικά με την διαχείριση αυτών. Η ΔΑΕΕΚ

έχει σκοπό να διασφαλίσει ότι για την επόμενη τριετία, διαθέτει επαρκή κεφάλαια για την κάλυψη όλων των σημαντικών κινδύνων στους οποίους εκτίθεται.

5. Εύλογη Αξία Χρηματοοικονομικών Στοιχείων του Ενεργητικού και Υποχρεώσεων

5.1 Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που δεν τηρούνται σε εύλογες αξίες

Η εύλογη αξία αντιπροσωπεύει το ποσό για το οποίο κάποιο στοιχείο του ενεργητικού μπορεί να αντικατασταθεί, ή μία υποχρέωση να τακτοποιηθεί μέσα από μία συνήθη εμπορική πράξη. Διαφορές μπορεί να προκύψουν μεταξύ της λογιστικής αξίας και της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών στοιχείων της κατάστασης χρηματοοικονομικής θέσης και των υποχρεώσεων. Τα στοιχεία του χαρτοφυλακίου συναλλαγών, τα παράγωγα και τα χρεόγραφα διαθέσιμα προς πώληση παρουσιάζονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις στην εύλογη αξία τους. Τα δάνεια και οι λοιπές απαιτήσεις, τα χρεόγραφα κατεχόμενα μέχρι τη λήξη και οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις παρουσιάζονται στο αναπόσβεστο κόστος. Η λογιστική αξία των στοιχείων αυτών, όπως παρουσιάζεται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις δεν έχει σημαντικές διαφορές από την εύλογη αξία τους. Συγκεκριμένα:

(α) Απαιτήσεις κατά πιστωτικών ιδρυμάτων

Οι απαιτήσεις από άλλες τράπεζες περιλαμβάνουν κυρίως βραχυπρόθεσμες διατραπεζικές τοποθετήσεις και άλλα στοιχεία προς είσπραξη. Η συντριπτική πλειοψηφία των τοποθετήσεων λήγει εντός ενός μηνός και επομένως η εύλογη αξία τους προσεγγίζει κατά πολύ τη λογιστική τους αξία.

(β) Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών

Οι χορηγήσεις παρουσιάζονται μετά την αφαίρεση της σχετικής πρόβλεψης για απομείωση της αξίας τους. Η μεγάλη πλειονότητα των πιο πάνω χρεώνεται με κυμαινόμενο επιτόκιο και έτσι η εύλογη αξία τους προσεγγίζει κατά πολύ τη λογιστική τους αξία.

(γ) Καταθέσεις

Η εύλογη αξία των καταθέσεων χωρίς καθορισμένη λήξη (ταμειυτηρίου και όψεως), είναι το ποσό που θα πρέπει να αποπληρώσει ο Όμιλος όποτε του ζητηθεί από τον πελάτη, η οποία ισούται και με την λογιστική τους αξία. Οι καταθέσεις πελατών αλλά και οι τοποθετήσεις άλλων τραπεζών έχουν μέση διάρκεια λήξης μικρότερη των τριών μηνών. Ως εκ τούτου η εκτιμώμενη εύλογη αξία τους προσεγγίζει κατά πολύ τη λογιστική τους αξία.

5.2 Ιεραρχία της εύλογης αξίας

Το IFRS 7 καθορίζει την ιεραρχία των μοντέλων αποτίμησης σχετικά με την αντικειμενικότητα των στοιχείων που χρησιμοποιούνται σε αυτά τα μοντέλα. Τα αντικειμενικά δεδομένα βασίζονται σε ενεργές αγορές και αντλούνται από ανεξάρτητες πηγές, τα μη αντικειμενικά δεδομένα αναφέρονται σε παραδοχές της Διοίκησης. Αυτοί οι δυο τρόποι άντλησης στοιχείων δημιουργούν την παρακάτω ιεραρχία:

Επίπεδο 1 – Εισηγμένες τιμές σε ενεργές αγορές για τη συγκεκριμένη απαίτηση ή υποχρέωση. Αυτό το επίπεδο περιλαμβάνει εισηγμένες μετοχές και δανειακά κεφάλαια στα χρηματιστήρια (όπως χρηματιστήρια Λονδίνου, Φρανκφούρτης και Νέας Υόρκης) και παράγωγα όπως Futures (Nasdaq, S&P 500).

Επίπεδο 2 – Περιλαμβάνει τα συλλογή αποτιμήσεων εκτός των εισηγμένων τιμών που περιλαμβάνονται στο επίπεδο 1 και θεωρούνται άμεσα ή έμμεσα αντικειμενικά. Το επίπεδο αυτό περιλαμβάνει την πλειοψηφία των OTC παραγώγων και διαφόρων εκδιδόμενων χρεών. Οι πηγές των στοιχείων αυτών είναι η καμπύλη του LIBOR, το Bloomberg και το Reuters.

Επίπεδο 3 – Περιλαμβάνει τη συλλογή αποτιμήσεων οι οποίες δεν βασίζονται σε αντικειμενικά δεδομένα της αγοράς. Το επίπεδο αυτό περιλαμβάνει επενδύσεις κεφαλαίου και δανειακά κεφάλαια που δεν διαπραγματεύονται σε ενεργό αγορά, όπως και δεν υπάρχουν παρόμοια προϊόντα με αυτά που να διαπραγματεύονται

Όμιλος

Ιεραρχία κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2019 :

<i>Ποσά σε Ευρώ '000</i>		31^η Δεκεμβρίου 2019			
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού επιμετρούμενα στην εύλογη αξία	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο	
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	43.973	0	19.205	63.177	
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	102	0	0	102	
Δάνεια και απατήσεις από πελάτες	0	0	3.962	3.962	
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών εισοδημάτων	418	959	0	1.377	
Σύνολο	44.493	959	23.166	68.618	

Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων επιμετρούμενα στην εύλογη αξία	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	217	0	0	217
Σύνολο	217	0	0	217

Ιεραρχία κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2018 :

<i>Ποσά σε Ευρώ '000</i>		31^η Δεκεμβρίου 2018			
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού επιμετρούμενα στην εύλογη αξία	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο	
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	43.900	0	20.695	64.595	
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	24	0	0	24	
Δάνεια και απατήσεις από πελάτες	0	0	3.741	3.741	
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών εισοδημάτων	389	993	0	1.382	
Σύνολο	44.314	993	24.436	69.742	

Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων επιμετρούμενα στην εύλογη αξία	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	5.384	0	0	5.384
Σύνολο	5.384	0	0	5.384

Τράπεζα

Ιεραρχία κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2019 :

<i>Ποσά σε Ευρώ '000</i>		31^η Δεκεμβρίου 2019			
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού επιμετρούμενα στην εύλογη αξία	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο	
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	43.973	0	0	43.973	
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	102	0	0	102	
Δάνεια και απατήσεις από πελάτες	0	0	3.962	3.962	
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών εισοδημάτων	418	959	0	1.377	
Σύνολο	44.493	959	3.962	49.413	

Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων επιμετρούμενα στην εύλογη αξία	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	217	0	0	217
Σύνολο	217	0	0	217

Ιεραρχία κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2018 :

<i>Ποσά σε Ευρώ '000</i>		31^η Δεκεμβρίου 2018			
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού επιμετρούμενα στην εύλογη αξία	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο	
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	43.900	0	0	43.900	
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	24	0	0	24	
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	0	0	3.741	3.741	
Χαρτοφυλάκιο διαθέσιμων προς πώληση επενδυτικών τίτλων	389	993	0	1.382	
Σύνολο	44.314	993	3.741	49.047	

Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων επιμετρούμενα στην εύλογη αξία	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	5.384	0	0	5.384
Σύνολο	5.384	0	0	5.384

6. Καθαρά έσοδα από τόκους

Τα καθαρά έσοδα από τόκους αναλύονται ως εξής:

Όμιλος

<i>Ποσά σε Ευρώ '000</i>	31^η Δεκεμβρίου 2019	31^η Δεκεμβρίου 2018
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα		
Τόκοι τίτλων σταθερής απόδοσης	1.157	1.468
Τόκοι δανείων	3.283	1.953
Τόκοι από διατραπεζικές συναλλαγές	312	444
Λοιποί τόκοι έσοδα	1	20
Σύνολο	4.754	3.884
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα		
Τόκοι καταθέσεων πελατών	(418)	(210)
Διατραπεζικές συναλλαγές	(183)	(87)
Λοιποί τόκοι έξοδα	(75)	(58)
Σύνολο	(676)	(354)
Καθαρά έντοκα έσοδα	4.078	3.530

Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000

Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα

Τόκοι τίτλων σταθερής απόδοσης
Τόκοι δανείων
Τόκοι από διατραπεζικές συναλλαγές
Λοιποί τόκοι έσοδα

Σύνολο

	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
	1.157	1.333
	3.514	2.157
	274	444
	1	20
Σύνολο	4.947	3.954

Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα

Τόκοι καταθέσεων πελατών
Διατραπεζικές συναλλαγές
Λοιποί τόκοι έξοδα

Σύνολο

	(418)	(210)
	(165)	(87)
	(75)	(32)
Σύνολο	(658)	(328)

Καθαρά έντοκα έσοδα

	4.290	3.626
--	--------------	--------------

7. Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες

Τα καθαρά έσοδα από προμήθειες αναλύονται ως εξής:

Όμιλος

Ποσά σε Ευρώ '000

Καθαρά (έξοδα) έσοδα από προμήθειες Εμπορικών Συναλλαγών
Καθαρά έσοδα από Επενδυτική Τραπεζική
Καθαρά έσοδα από Χρηματιστηριακές συναλλαγές
Λοιπά έσοδα προμηθειών

Καθαρό αποτέλεσμα προμηθειών

	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
	(22)	(6)
	207	172
	3.267	2.507
	755	330
Καθαρό αποτέλεσμα προμηθειών	4.206	3.003

Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000

Καθαρά (έξοδα) έσοδα από προμήθειες Εμπορικών Συναλλαγών
Καθαρά έσοδα από Επενδυτική Τραπεζική
Καθαρά έσοδα από Χρηματιστηριακές συναλλαγές
Λοιπά έσοδα προμηθειών

Καθαρό αποτέλεσμα προμηθειών

	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
	(16)	(3)
	207	172
	3.267	2.507
	755	330
Καθαρό αποτέλεσμα προμηθειών	4.212	3.006

Η αύξηση των προμηθειών οφείλεται στις αυξημένες αμοιβές από χρηματιστηριακές προμήθειες, και στον επαναπροσδιορισμό του πραγματικού επιτοκίου χορηγήσεων (effective rate).

8. Αποτελέσματα Χρηματοοικονομικών Πράξεων

Τα αποτελέσματα χρηματοοικονομικών πράξεων για τον Όμιλο και την Τράπεζα αναλύονται ως εξής:

Όμιλος

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Αποτέλεσμα από συνάλλαγμα	148	(174)
Αποτέλεσμα από παραγωγή διακρατούμενων για εμπορία	(5.220)	5.034
Αποτέλεσμα από επενδύσεις σε μετοχές και αμοιβαία κεφάλαια	6.494	(4.130)
Αποτέλεσμα από ομόλογα	1.957	2.952
Σύνολο	3.379	3.682

Τα αποτελέσματα του 2019 διαμορφώθηκαν κυρίως από την αποτίμηση των αμοιβαίων κεφαλαίων στα οποία έχουν επενδύσει οι θυγατρικές της Τράπεζας κατά ποσό €1,0 εκ. Οι αντίστοιχες αποτιμήσεις των αμοιβαίων κεφαλαίων των θυγατρικών το 2018 ανήλθαν σε €3,4 εκ. Επιπλέον στα αποτελέσματα του 2019 περιλαμβάνονται €2,1 εκ. κέρδη του trading χαρτοφυλακίου, έναντι €0,4 εκ. το 2018.

Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Αποτέλεσμα από συνάλλαγμα	148	(174)
Αποτέλεσμα από παραγωγή διακρατούμενων για εμπορία	(5.220)	5.034
Αποτέλεσμα από επενδύσεις σε μετοχές και αμοιβαία κεφάλαια	5.502	(4.130)
Αποτέλεσμα από ομόλογα	1.912	(365)
Σύνολο	2.342	365

Η αύξηση των αποτελεσμάτων από χρηματοοικονομικές πράξεις οφείλεται κυρίως στα αποτιμησιακά αποτελέσματα του χαρτοφυλακίου μετοχών και ομολόγων.

9. Λοιπά λειτουργικά αποτελέσματα

Τα λοιπά έσοδα του Ομίλου και της Τράπεζας αναλύονται ως εξής:

Όμιλος

<i>Ποσά σε Ευρώ '000</i>	31^η Δεκεμβρίου 2019	31^η Δεκεμβρίου 2018
Έσοδα από ενοίκια	16	16
Έσοδα από μη χρησιμοποιημένες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων	0	69
Λοιπά έσοδα	318	286
Σύνολο	335	371

Τράπεζα

<i>Ποσά σε Ευρώ '000</i>	31^η Δεκεμβρίου 2019	31^η Δεκεμβρίου 2018
Έσοδα από ενοίκια	16	16
Έσοδα από μη χρησιμοποιημένες προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων	0	18
Λοιπά Έσοδα	299	307
Σύνολο	316	341

Σε επίπεδο Τράπεζας, τα λοιπά έσοδα αφορούν κυρίως έσοδα από μηχανογραφική υποστήριξη των εταιρειών του Ομίλου.

10. Αμοιβές και έξοδα προσωπικού

Η συνολική επιβάρυνση των αποτελεσμάτων της χρήσης του Ομίλου και της Τράπεζας για παροχές στο προσωπικό αναλύονται ως εξής:

Όμιλος και Τράπεζα

<i>Ποσά σε Ευρώ '000</i>	31^η Δεκεμβρίου 2019	31^η Δεκεμβρίου 2018
Μισθοί και ημερομίσθια	6.964	6.453
Εισφορές κοινωνικής ασφάλισης	1.739	1.622
Συνταξιοδοτικό κόστος προγραμμάτων καθορισμένων παροχών	352	100
Λοιπές δαπάνες προσωπικού	695	460
Σύνολο	9.750	8.636

Ο συνολικός αριθμός του προσωπικού του Ομίλου και της Τράπεζας την 31/12/2019 ανερχόταν σε 283 άτομα (31/12/2018: 189 άτομα).

11. Γενικά λειτουργικά έξοδα

Η ανάλυση του λογαριασμού «Γενικά λειτουργικά έξοδα» για τον Όμιλο και την Τράπεζα έχει ως εξής:

Όμιλος

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Έξοδα δικηγόρων, συμβούλων,ελεγκτών κ.λ.π.	927	891
Έξοδα μηχανογράφησης	646	613
Έξοδα συνδρομών	323	300
Έξοδα κτιρίων και έξοδα λοιπών κτιριακών εγκατ/σεων	822	820
Έξοδα προβολής διαφήμισης, χορηγίες κ.λ.π.	204	124
Φόροι και τέλη	705	620
Εντυπα και υλικά γραφείου	46	49
Λοιπά λειτουργικά έξοδα	838	688
Σύνολο	4.510	4.105

Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Έξοδα δικηγόρων, συμβούλων,ελεγκτών κ.λ.π.	788	638
Έξοδα μηχανογράφησης	646	613
Έξοδα συνδρομών	322	300
Έξοδα κτιρίων και έξοδα λοιπών κτιριακών εγκατ/σεων	822	819
Έξοδα προβολής διαφήμισης, χορηγίες κ.λ.π.	204	124
Φόροι και τέλη	680	616
Εντυπα και υλικά γραφείου	46	49
Λοιπά λειτουργικά έξοδα	825	686
Σύνολο	4.334	3.845

12. Λοιπές προβλέψεις

Η ανάλυση του λογαριασμού «Λοιπές προβλέψεις» για τον Όμιλο και την Τράπεζα έχει ως εξής:

Όμιλος

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2018	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Αντιλογισμός απομειώσης διοχρησιμοποιούμενων ακινήτων	0	83
Προβλέψεις για δικαστικές αγωγές και για εγγυητικές επιστολές (Σημ. 33)	(16)	310
Πρόβλεψη προμηθειών για υπεραπόδοση	1.236	(911)
Σύνολο	1.220	(516)

Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Απομειώσεις & αντιστροφή απομειώσεων, σε συμμετοχές (Σημ. 21)	(277)	293
Αντιλογισμός Απομείωσης ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων	0	84
Προβλέψεις για δικαστικές αγωγές και για εγγυητικές επιστολές (Σημ. 33)	(16)	310
Πρόβλεψη προμηθειών για υπεραπόδοση	1.236	(911)
Σύνολο	943	(224)

Η πρόβλεψη προμηθειών ποσού € 1.236 χιλ. (31.12.2018: € -911 χιλ.), στον Όμιλο και την Τράπεζα, αφορά συμβατικό δικαίωμα αμοιβής των διαχειριστών των Α.Κ.Ε.Σ. στα οποία συμμετέχουν οι εταιρείες IBG CAPITAL A.E. και IBG INVESTMENT S.A. λόγω υπεραξίας για τους μεριδιούχους, μέρος της οποίας αποτυπώνεται στην αναπροσαρμογή της αξίας των σχετικών συμμετοχών.

13. Φόρος εισοδήματος

Η επιβάρυνση των αποτελεσμάτων της χρήσης με φόρο εισοδήματος για τον Όμιλο και την Τράπεζα αναλύεται ως εξής:

Όμιλος

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Αναβαλλόμενος φόρος	331	(1.540)
Σύνολο	331	(1.540)

Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Αναβαλλόμενος φόρος	307	(751)
Σύνολο	307	(751)

Σύμφωνα με τον Νόμο 4172/2013, που ίσχυε μέχρι και την χρήση 2018, ο φορολογικός συντελεστής στην Ελλάδα ήταν 29%. Για την χρήση που έληξε την 31/12/2019 ο φορολογικός συντελεστής που ισχύει είναι 24%.

Επιπρόσθετα, τα μερίσματα που διανέμονται, υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου 15%. Για τις ανέλεγκτες φορολογικά χρήσεις, βλέπε σημείωση 37.

Για την χρήση 2019 ο έλεγχος βρίσκεται σε εξέλιξη και το σχετικό φορολογικό πιστοποιητικό προβλέπεται να χορηγηθεί μετά την δημοσίευση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της χρήσης 2019. Κατά την ολοκλήρωση του φορολογικού ελέγχου, η διοίκηση του Ομίλου δεν αναμένει να προκύψουν σημαντικές

φορολογικές υποχρεώσεις πέραν αυτών, που καταχωρήθηκαν και απεικονίζονται ήδη στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

14. Ταμείο και διαθέσιμα σε Κεντρικές Τράπεζες

Το υπόλοιπο του ταμείου και των διαθεσίμων στην Κεντρική Τράπεζα για τον Όμιλο και την Τράπεζα αναλύεται ως εξής:

Όμιλος και Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Ταμείο	726	429
Καταθέσεις στην Κεντρική Τράπεζα	26.767	56.784
Σύνολο	27.493	57.213

Το μέσο ύψος των ελαχίστων διαθεσίμων που έπρεπε να τηρεί ο Όμιλος και η Τράπεζα στην Τράπεζα της Ελλάδος το μήνα Δεκέμβριο 2019 ανέρχεται σε €1.317 χιλ.

15. Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

Οι απαιτήσεις του Ομίλου και της Τράπεζας από καταθέσεις και συναλλαγές με άλλα πιστωτικά ιδρύματα είναι βραχυπρόθεσμες στο σύνολό τους και αναλύονται ως εξής:

Όμιλος

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Τοποθετήσεις στη Διατραπεζική Αγορά	40.000	7.003
Ανταποκρίτες εξωτερικού	11.250	1.135
Ανταποκρίτες εσωτερικού και άλλες απαιτήσεις	5.663	3.576
Καταθέσεις προθεσμίας	29.000	4
Σύνολο	85.913	11.718
Βραχυπρόθεσμες	85.913	11.718
Μακροπρόθεσμες	0	0

Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000

	31^η Δεκεμβρίου 2019	31^η Δεκεμβρίου 2018
Τοποθετήσεις στη Διατραπεζική Αγορά	40.000	7.003
Ανταποκριτές εξωτερικού	11.250	1.135
Ανταποκριτές εσωτερικού και άλλες απαιτήσεις	5.657	3.562
Καταθέσεις προθεσμίας	29.000	0
Σύνολο	85.907	11.699
Βραχυπρόθεσμες	85.907	11.699
Μακροπρόθεσμες	0	0

16. Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων

Το εμπορικό χαρτοφυλάκιο του Ομίλου και της Τράπεζας αναλύεται ως εξής:

Όμιλος

Ποσά σε Ευρώ '000

	31^η Δεκεμβρίου 2019	31^η Δεκεμβρίου 2018
Μετοχές & Άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης		
Μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών	10.316	2.805
Αμοιβαία κεφάλαια (επενδύσεις σε ΑΚΕΣ)	19.205	20.695
Ομόλογα Λοιπών Εκδοτών	26.355	26.133
Λοιπά κρατικά Ομόλογα	5.267	3.456
Τραπεζικά ομόλογα	2.034	11.505
Σύνολο	63.177	64.595

Οι βασικές παραδοχές της αποτίμησης των Αμοιβαίων Κεφαλαίων (επενδύσεις σε ΑΚΕΣ) αναφέρονται στη σημείωση 2.4.

Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000

	31^η Δεκεμβρίου 2019	31^η Δεκεμβρίου 2018
Μετοχές & Άλλοι τίτλοι μεταβλητής απόδοσης		
Μετοχές εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών	10.316	2.805
Ομόλογα Λοιπών Εκδοτών	26.355	26.133
Λοιπά Κρατικά Ομόλογα	5.267	3.456
Τραπεζικά ομόλογα	2.034	11.505
Σύνολο	43.973	43.900

17. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα

Όμιλος και Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019			31 ^η Δεκεμβρίου 2018		
	Ονομαστική Αξία	Εκτιμώμενη Εύλογη Αξία		Ονομαστική Αξία	Εκτιμώμενη Εύλογη Αξία	
		Ενεργητικό	Παθητικό		Ενεργητικό	Παθητικό
Παράγωγα επί δεικτών / τίτλων :						
Συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (futures)	6.520	0	0	2.535	0	0
Συμβόλαια δικαωμάτων προαίρεσης (options)	143	102	70	93	24	5.359
Συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης επί δεικτών (futures)	6.907	0	0	1.246	0	0
Συμβόλαια Ανταλλαγής Νομισμάτων (Fx Swaps)	0	0	146	0	0	25
Σύνολο παραγώγων για εμπορία		102	217		24	5.384

Η αποτίμηση των συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019 και 2018, λόγω της καθημερινής εκκαθάρισης των παραγώγων αυτών, συμπεριλαμβάνεται στο λογαριασμό περιθωρίου διαπραγματεύσιμων παραγώγων και ο οποίος έχει περιληφθεί στα λοιπά στοιχεία Ενεργητικού.

18. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

Το χαρτοφυλάκιο των δανείων του Ομίλου και της Τράπεζας αναλύεται ως εξής:

Όμιλος

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος		
Καταναλωτικά Δάνεια	1.524	1.119
Δάνεια προς φυσικά πρόσωπα (χρηματοπιστηριακός κλάδος)	10.427	7.272
Δάνεια σε συνδεδεμένες και συγγενείς εταιρείες	10.564	11.711
Ομολογιακά δάνεια	23.580	9.255
Επιχειρηματικά δάνεια (χρηματοπιστηριακός κλάδος)	6.938	734
Επιχειρηματικά δάνεια	36.733	5.615
	89.767	35.706
Μείον: Προβλέψεις για απομειώσεις δανείων και λοιπών απαιτήσεων από πελάτες	(5.019)	(1.457)
Λογιστική αξία δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών επιμετρούμενων σε αποσβεσμένο κόστος μετά από προβλέψεις	84.749	34.249
Δάνεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	3.962	3.741
Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών	88.710	37.990
Βραχυπρόθεσμα	51.807	17.571
Μακροπρόθεσμα	36.903	20.419

Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000

Δανεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα στο αποσβεσμένο κόστος

	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Καταναλωτικά δάνεια	1.524	1.119
Δάνεια προς φυσικά πρόσωπα (χρηματοπιστηριακός κλάδος)	10.427	7.272
Ενδοομλικά δάνεια	18.624	18.823
Ομολογιακά δάνεια	23.580	9.255
Επιχειρηματικά δάνεια (χρηματοπιστηριακός κλάδος)	6.938	734
Επιχειρηματικά δάνεια	36.733	5.615
	97.827	42.819

Μείον: Προβλέψεις για απομειώσεις δανείων και λοιπών απαιτήσεων από πελάτες

(5.099) (1.500)

Λογιστική αξία δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών επιμετρούμενων σε αποσβεσμένο κόστος μετά από προβλέψεις

92.728 **41.319**

Δανεια και απαιτήσεις κατά πελατών επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

3.962 **3.741**

Σύνολο δανείων και απαιτήσεων κατά πελατών

96.690 **45.059**

Βραχυπρόθεσμα Μακροπρόθεσμα

59.787 **24.646**
36.903 **20.413**

Η κίνηση του λογαριασμού των προβλέψεων για απομείωση των δανείων για τον Όμιλο και την Τράπεζα έχει ως εξής:

Όμιλος

Ποσά σε Ευρώ '000

	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Υπόλοιπο έναρξης χρήσης	(1.457)	(2.376)
Προβλέψεις χρήσης	(3.581)	427
Μεταβολή Καθ. Θέσης -Διαφορές εφαρμ. IFRS9 κατά την 01/01/2018	0	(573)
Διαγραφές δανείων	18	1.064
Υπόλοιπο λήξης χρήσης	(5.019)	(1.457)

Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000

	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Υπόλοιπο έναρξης χρήσης	(1.500)	(2.376)
Προβλέψεις χρήσης	(3.602)	471
Μεταβολή Καθ. Θέσης -Διαφορές εφαρμ. IFRS9 κατά την 01/01/2018	0	(660)
Διαγραφές δανείων	3	1.064
Υπόλοιπο λήξης χρήσης	(5.099)	(1.500)

Η Τράπεζα εντός του 2018 χορήγησε κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο στην εταιρεία Business Energy το υπόλοιπο του οποίου ανέρχεται στις 31.12.2019 σε €4,0 εκ. Το δάνειο δεν πληρούσε τα κριτήρια της αξιολόγησης SPPI και συνεπώς επιμετρήθηκε υποχρεωτικά σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (Σημείωση 5.2).

19. Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών εισοδημάτων

Το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο του Ομίλου και της Τράπεζας περιλαμβάνει μετοχές και ομόλογα.

Όμιλος και Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών εισοδημάτων

Ομόλογα Λοιπών εκδοτών

Σύνολο τίτλων σταθερής απόδοσης

Μετοχές εισηγμένες στο Χ.Α.Α

Μη εισηγμένες Μετοχές

Σύνολο συμμετοχικών τίτλων μεταβλητής απόδοσης

Σύνολο

	31^η Δεκεμβρίου 2019	31^η Δεκεμβρίου 2018
	959	993
	<u>959</u>	<u>993</u>
	406	377
	12	12
	<u>418</u>	<u>389</u>
	<u>1.377</u>	<u>1.382</u>

20. Περιουσιακά στοιχεία προς πώληση

Τα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση την 31/12/2019 περιλαμβάνουν τις εταιρίες **IBG Global Funds SICAV-SIF**, Ειδικό Επενδυτικό Κεφάλαιο με έδρα το Λουξεμβούργο καθώς και **IBG Capital Management S.ar.l**, εταιρία διαχείρισης του εν λόγω επενδυτικού κεφαλαίου με έδρα το Λουξεμβούργο.

Η Διοίκηση του Ομίλου αφού διερεύνησε εναλλακτικές επιλογές αξιοποίησης των προαναφερθέντων περιουσιακών στοιχείων, εκτίμησε ότι αυτά δεν συνεισφέρουν τα προβλεπόμενα στο γενικότερο επιχειρηματικό σχέδιο του Ομίλου.

Ως εκ τούτου ξεκίνησε διαδικασία πώλησης αυτών χωρίς να επιτευχθεί το αναμενόμενο αποτέλεσμα και τελικά αποφάσισε τη ρευστοποίηση του Επενδυτικού Κεφαλαίου **IBG Global Funds SICAV-SIF** και κλείσιμο της εταιρίας σύμφωνα με την διαδικασία εθελοντικής ρευστοποίησης, όπως προβλέπεται από το αντίστοιχο νομικό πλαίσιο του Λουξεμβούργου, και περαιτέρω την δρομολόγηση της εκκαθάρισης της εταιρίας διαχείρισης **IBG Capital Management S.ar.l**.

Ο Όμιλος αναμένει ότι εντός του τρέχοντος έτους 2020 θα έχουν ολοκληρωθεί τα προαναφερθέντα.

Ανάλυση των περιουσιακών στοιχείων προοριζόμενων προς πώληση και των υποχρεώσεων σχετιζόμενων με τα περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ		
Απατήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	346	397
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών εισοδημάτων	74	2.257
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	39	28
Περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	459	2.682
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	0	1
Λοιπές υποχρεώσεις	74	67
Προβλέψεις	4	9
Υποχρεώσεις σχετιζόμενες με περιουσιακά στοιχεία προοριζόμενα προς πώληση	78	76

21. Συμμετοχές σε θυγατρικές και συγγενείς επιχειρήσεις

Επωνυμία	% συμμετοχής 31/12/2019	Χώρα	Αντικείμενο εργασιών
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ & ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε.	100,00%	Ελλάδα	Εταιρία Κεφαλαίου Συμμετοχών
IBG INVESTMENTS S.A.	90,00%	British Virgin Islands	Παροχή Επενδυτικών Υπηρεσιών
IBG CAPITAL MANAGEMENT S.AR.L.	100,00%	Λουξεμβούργο	Διαχείριση Αμοιβαίων Κεφαλαίων
IBG GLOBAL FUNDS SICAV - SIF	100,00%	Λουξεμβούργο	Αμοιβαίο Κεφάλαιο
IBG INVESTMENT SERVICES LTD	100,00%	Κύπρος	Παροχή Επενδυτικών Υπηρεσιών
HELLENIC CAPITAL PARTNERS Α.Ε.Δ.Α.Κ.Ε.Σ.	20,00%	Ελλάδα	Ανώνυμος Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων Επιχειρηματικών Συμμετοχών
IBG Α.Ε.Π.Ε.Υ.	79,31%	Ελλάδα	Παροχή Επενδυτικών Υπηρεσιών
OPTIMA ASSET MANAGEMENT Α.Ε.Δ.Α.Κ.	4,40%	Ελλάδα	Διαχείριση Αμοιβαίων Κεφαλαίων

Επωνυμία	% συμμετοχής 31/12/2018	Χώρα	Αντικείμενο εργασιών
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ & ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε.	100,00%	Ελλάδα	Εταιρία Κεφαλαίου Συμμετοχών
IBG INVESTMENTS S.A.	90,00%	British Virgin Islands	Επενδυτικές υπηρεσίες
IBG CAPITAL MANAGEMENT S.AR.L.	100,00%	Λουξεμβούργο	Διαχείριση Αμοιβαίων κεφαλαίων
IBG GLOBAL FUNDS SICAV-SIF	100,00%	Λουξεμβούργο	Αμοιβαίο Κεφάλαιο
IBG INVESTMENT SERVICES LTD	100,00%	Κύπρος	Παροχή Επενδυτικών Υπηρεσιών
HELLENIC CAPITAL PARTNERS Α.Ε.Δ.Α.Κ.Ε.Σ.	20,00%	Ελλάδα	Ανώνυμος Εταιρεία Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων Επιχειρηματικών Συμμετοχών
IBG Α.Ε.Π.Ε.Υ.	79,31%	Ελλάδα	Παροχή Επενδυτικών Υπηρεσιών
OPTIMA ASSET MANAGEMENT Α.Ε.Δ.Α.Κ.	4,40%	Ελλάδα	Διαχείριση Αμοιβαίων κεφαλαίων

Εταιρία	Οικονομικά στοιχεία 31-12-2019			
Ποσά σε Ευρώ '000	Ενεργητικό	Υποχρεώσεις	Έσοδα Κύκλος εργασιών	Κέρδη / (Ζημιές) προ φόρων
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ & ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε.	4.393	205	0	(652)
IBG INVESTMENTS S.A.	18.783	8.555	1.706	1.371
IBG CAPITAL MANAGEMENT S.AR.L.	103	66	18	(20)
IBG GLOBAL FUNDS SICAV - SIF	282	12	83	(4)
HELLENIC CAPITAL PARTNERS Α.Ε.Δ.Α.Κ.Ε.Σ.	1.853	390	1.438	301
IBG Α.Ε.Π.Ε.Υ.	313	833	0	(7)
OPTIMA ASSET MANAGEMENT Α.Ε.Δ.Α.Κ.	1.426	858	693	11

Εταιρία	Οικονομικά στοιχεία 31-12-2018			
Ποσά σε Ευρώ '000	Ενεργητικό	Υποχρεώσεις	Έσοδα Κύκλος εργασιών	Κέρδη / (Ζημιές) προ φόρων
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ & ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε.	7.353	2.887	0	380
IBG INVESTMENTS S.A.	17.093	8.235	3.030	2.696
IBG CAPITAL MANAGEMENT S.AR.L.	116	58	45	4
IBG GLOBAL FUNDS SICAV-SIF	2.566	18	4	(133)
HELLENIC CAPITAL PARTNERS Α.Ε.Δ.Α.Κ.Ε.Σ.	1.593	350	771	16
IBG Α.Ε.Π.Ε.Υ.	320	833	0	(7)
OPTIMA ASSET MANAGEMENT Α.Ε.Δ.Α.Κ.	1.384	832	687	(8)

Οι οικονομικές καταστάσεις των παραπάνω θυγατρικών του Ομίλου και της Τράπεζας με εξαίρεση την εταιρία «IBG A.E.Π.Ε.Υ» η οποία βρίσκεται σε διαδικασία εκκαθάρισης, ενοποιούνται απευθείας με τη μέθοδο της ολικής ενοποίησης στις ενοποιημένες χρηματοοικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

Η κίνηση του λογαριασμού «Συμμετοχές σε θυγατρικές και συγγενείς επιχειρήσεις» του Ομίλου και της Τράπεζας αναλύεται ως εξής:

Όμιλος- Συμμετοχές σε συγγενείς

Ποσά σε Ευρώ '000

	31^η Δεκεμβρίου 2019	31^η Δεκεμβρίου 2018
Υπόλοιπο έναρξης χρήσης	54	54
Υπόλοιπο τέλους χρήσης	54	54

Τράπεζα- Συμμετοχές σε θυγατρικές και συγγενείς

Ποσά σε Ευρώ '000

	31^η Δεκεμβρίου 2019	31^η Δεκεμβρίου 2018
Υπόλοιπο έναρξης χρήσης	6.868	11.589
- Αξίες θυγατρικών προς Πώληση	0	(2.513)
- Αντιλογισμός υποτίμησης συμμετοχής σε θυγατρικές	(277)	293
- Μείωση ποσοστού σε υφιστάμενες επενδύσεις	0	(2.501)
Υπόλοιπο τέλους χρήσης	6.591	6.868

Σε επίπεδο Τράπεζας, ο αντιλογισμός υποτίμησης το 2018 αφορά σε αναστροφή απομείωσης των θυγατρικών εταιρειών IBG CAPITAL A.E. και IBG INVESTMENTS S.A. που είχε πραγματοποιηθεί τα προηγούμενα χρόνια. Η αναστροφή απομείωσης προήλθε εξαιτίας της αύξησης της εύλογης αξίας των ΑΚΕΣ στα οποία οι θυγατρικές εταιρείες έχουν επενδύσει. Οι βασικές παραδοχές της αποτίμησης των ΑΚΕΣ αναφέρονται στη σημείωση 4.

22. Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα και άυλα πάγια στοιχεία

Οι μεταβολές των ενσώματων παγίων στοιχείων κατά την χρήση 2019 έχουν ως εξής:

Όμιλος και Τράπεζα

	Ιδιοχρησιμοποιούμενα πάγια			
	Οικόπεδα-Κτίρια & Εγκαταστ. Κτιρίου	Μηχ/κός εξοπλισμός & Μεταφορικά Μέσα	Έπιπλα και Λοιπός εξοπλισμός	Σύνολο
<i>Ποσά σε Ευρώ '000</i>				
Κόστος Κτήσης την 1 ^η Ιανουαρίου 2019	5.481	11	3.308	8.800
μείον: Συσσωρευμένες Αποσβέσεις	(4.716)	(2)	(3.080)	(7.798)
Λογιστική αξία την 1^η Ιανουαρίου 2019	765	9	228	1.002
Προσθήκες	1.250	634	285	2.169
Πωλήσεις - Διαγραφές	0	(1)	0	(1)
Μεταφορές	0	(86)	(14)	(100)
Αποσβέσεις Χρήσης	(67)	(84)	(7)	(157)
Αποσβέσεις Πωληθέντων - Διαγραφέντων	0	1	0	1
Κόστος Κτήσης την 31 ^η Δεκεμβρίου 2019	6.731	559	3.579	10.868
μείον: Συσσωρευμένες Αποσβέσεις	(4.783)	(85)	(3.087)	(7.954)
Λογιστική αξία την 31^η Δεκεμβρίου 2019	1.948	474	492	2.914

	Ιδιοχρησιμοποιούμενα πάγια			
	Οικόπεδα-Κτίρια & Εγκαταστ. Κτιρίου	Μηχ/κός εξοπλισμός & Μεταφορικά Μέσα	Έπιπλα και Λοιπός εξοπλισμός	Σύνολο
<i>Ποσά σε Ευρώ '000</i>				
Κόστος Κτήσης την 1 ^η Ιανουαρίου 2018	5.360	43	3.279	8.682
μείον: Συσσωρευμένες Αποσβέσεις	(4.670)	(15)	(3.127)	(7.811)
Λογιστική αξία την 1^η Ιανουαρίου 2018	691	28	152	870
Προσθήκες	121	0	130	251
Πωλήσεις - Διαγραφές	0	(32)	(101)	(133)
Αποσβέσεις Χρήσης	(46)	(4)	(54)	(104)
Αποσβέσεις Πωληθέντων - Διαγραφέντων	0	17	101	117
Κόστος Κτήσης την 31 ^η Δεκεμβρίου 2018	5.481	11	3.308	8.800
μείον: Συσσωρευμένες Αποσβέσεις	(4.716)	(2)	(3.080)	(7.798)
Λογιστική αξία την 31^η Δεκεμβρίου 2018	765	9	228	1.002

Η μεταβολή των λοιπών άυλων παγίων στοιχείων κατά την χρήση 2019 έχει ως εξής:

Όμιλος και Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000

	Λογισμικό
Κόστος κτήσης την 1 ^η Ιανουαρίου 2019	1.671
Μείον: Συσσωρευμένες Αποσβέσεις	(1.345)
Λογιστική αξία την 1^η Ιανουαρίου 2019	326
Προσθήκες	1.627
Αποσβέσεις χρήσης	(146)
Κόστος κτήσης την 31 ^η Δεκεμβρίου 2019	3.298
Μείον: Συσσωρευμένες Αποσβέσεις	(1.491)
Λογιστική αξία την 31^η Δεκεμβρίου 2019	1.808

Ποσά σε Ευρώ '000

	Λογισμικό
Κόστος κτήσης την 1 ^η Ιανουαρίου 2018	1.536
Μείον: Συσσωρευμένες Αποσβέσεις	(1.166)
Λογιστική αξία την 1^η Ιανουαρίου 2018	370
Προσθήκες	136
Αποσβέσεις χρήσης	(179)
Κόστος κτήσης την 31 ^η Δεκεμβρίου 2018	1.671
Μείον: Συσσωρευμένες Αποσβέσεις	(1.345)
Λογιστική αξία την 31^η Δεκεμβρίου 2018	326

23. Δικαιώματα χρήσης περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεις από μισθώσεις

Όμιλος και Τράπεζα

Συνέπεια της εφαρμογής από 1.1.2019 του νέου λογιστικού πρότυπου Δ.Π.Χ.Π 16 αναγνωρίστηκαν περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα χρήσης επί πάγιων αξίας € 6.168 χιλ. των οποίων € 5.861 χιλ. αφορά μισθώσεις ακινήτων.

Ο Όμιλος και η Τράπεζα ως αποτέλεσμα της εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Π 16 αναγνώρισε υποχρεώσεις από μισθώσεις ποσού € 6.190 χιλ. κατά την 31.12.2019

(i) Ποσά αναγνωρισμένα στον ισολογισμό

Δικαιώματα χρήσης περιουσιακών στοιχείων

Ποσά σε Εύρω '000

	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Κτίρια	5.861	0
Μεταφορικά μέσα	306	0
Υπόλοιπο τέλους χρήσης	6.168	0

Υποχρεώσεις μίσθωσης

Βραχυπρόθεσμες	718	0
Μακροπρόθεσμες	5.472	0
Υπόλοιπο τέλους χρήσης	6.190	0

(ii) Ποσά αναγνωρισμένα στην κατάσταση αποτελεσμάτων

Ποσά σε Εύρω '000

Σημ.

Αποσβέσεις δικαιωμάτων χρήσης περιουσιακών στοιχείων

		31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Κτίρια		120	0
Μεταφορικά μέσα		17	0
Σύνολο	22	138	0
Έξοδο τόκων	6	35	0
Έξοδο βραχυπρόθεσμων μισθώσεων	11	150	0

24. Αναβαλλόμενη Φορολογία

Η μεταβολή των προσωρινών διαφορών μέσα στη χρήση του 2019 για τον Όμιλο και την Τράπεζα αναλύεται ως εξής:

Όμιλος

Ποσά σε Εύρω '000

	Υπόλοιπο 1η Ιανουαρίου 2019	Αναγνώριση στα αποτελέσματα	Αναγνώριση στα Ίδια Κεφάλαια	Υπόλοιπο 31η Δεκεμβρίου 2019
Επενδύσεις σε Ακίνητα και Ιδιοχρησιμοποιούμενα πάγια	169	(31)	0	138
Λοιπές Προβλέψεις	2.753	305	0	3.057
Υποχρεώσεις για παροχές προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	88	9	0	96
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών εισοδημάτων	(7)	0	92	85
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	(2.815)	(47)	0	(2.862)
Φορολογικές ζημιές	1.296	96	0	1.392
Σύνολο	1.484	331	92	1.906

Οι λοιπές προβλέψεις περιλαμβάνουν αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση έναντι ζημιών απομείωσης συμμετοχών ποσού € 1,06 εκ.

Ποσά σε Εύρω '000

	Υπόλοιπο 1η Ιανουαρίου 2018	Αναγνώριση στα αποτελέσματα	Αναγνώριση στα Ίδια Κεφάλαια	Υπόλοιπο 31η Δεκεμβρίου 2018
Επενδύσεις σε Ακίνητα και Ιδιοχρησιμοποιούμενα πάγια	164	5	0	169
Λοιπές Προβλέψεις	3.837	(1.247)	162	2.753
Υποχρεώσεις για παροχές προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	77	11	0	88
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών εισοδημάτων	(2.048)	2.035	7	(7)
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	(93)	(2.723)	0	(2.815)
Φορολογικές ζημιές	917	379	0	1.296
Σύνολο	2.854	(1.540)	169	1.484

Οι λοιπές προβλέψεις περιλαμβάνουν αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση έναντι ζημιών απομείωσης συμμετοχών ποσού € 0,96 εκ.

Τράπεζα

Ποσά σε Εύρω '000

	Υπόλοιπο 1η Ιανουαρίου 2019	Αναγνώριση στα αποτελέσματα	Αναγνώριση στα Ίδια Κεφάλαια	Υπόλοιπο 31η Δεκεμβρίου 2019
Επενδύσεις σε Ακίνητα και Ιδιοχρησιμοποιούμενα πάγια	157	(31)	0	126
Λοιπές Προβλέψεις	2.251	281	0	2.532
Υποχρεώσεις για παροχές προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	87	9	0	96
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών εισοδημάτων	(7)	0	0	(6)
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	97	(47)	0	50
Φορολογικές ζημιές	1.118	96	0	1.214
Σύνολο	3.703	307	0	4.011

Οι λοιπές προβλέψεις περιλαμβάνουν αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση έναντι ζημιών απομείωσης συμμετοχών ποσού € 1,06 εκ.

Ποσά σε Εύρω '000

	Υπόλοιπο 1η Ιανουαρίου 2018	Αναγνώριση στα αποτελέσματα	Αναγνώριση στα Ίδια Κεφάλαια	Υπόλοιπο 31η Δεκεμβρίου 2018
Επενδύσεις σε Ακίνητα και Ιδιοχρησιμοποιούμενα πάγια	164	(7)	0	157
Λοιπές Προβλέψεις	3.303	(1.244)	191	2.251
Υποχρεώσεις για παροχές προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	77	11	0	87
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών εισοδημάτων	(14)	0	7	(7)
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	(92)	189	0	97
Φορολογικές ζημιές	817	301	0	1.118
Σύνολο	4.256	(751)	198	3.703

Οι λοιπές προβλέψεις περιλαμβάνουν αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση έναντι ζημιών απομείωσης συμμετοχών ποσού € 0,96 εκ.

25. Λογαριασμοί Περιθωρίου και Εκκαθάρισης Χρηματιστηριακών Συναλλαγών

Οι λοιποί χρηματιστηριακοί λογαριασμοί για τον Όμιλο και την Τράπεζα αναλύονται ως εξής:

Όμιλος και Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Λογαριασμός περιθωρίου διαπραγματεύσιμων παραγώγων	7.700	5.350
Λογαριασμοί Εκκαθάρισης χρηματιστηριακών συναλλαγών ΧΑΑ, ΧΠΑ & χρηματιστηρίων της αλλοδαπής	1.137	78
Λογαριασμοί Εκκαθάρισης Ομολόγων	162	183
Απαιτήσεις από πελάτες από χρηματιστηριακές συναλλαγές σε ΧΑΑ, ΧΠΑ & χρηματιστήρια της αλλοδαπής	1.029	564
Σύνολο	10.028	6.175

26. Εγγυήσεις εξασφάλισης επενδυτικών υπηρεσιών

Οι λογαριασμοί αυτοί αναλύονται ως εξής:

Όμιλος και Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων & Επενδύσεων	4.793	4.792
Συννεγυητικό κεφάλαιο	3.903	3.794
Επικουρικό κεφάλαιο	2.497	1.994
Σύνολο	11.192	10.580

27. Τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις και Λοιπά στοιχεία ενεργητικού

Όμιλος και Τράπεζα

Οι τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις για τον Όμιλο και την Τράπεζα αναλύονται ως εξής:

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Λοιπά εισπρακτέα ποσά από Ελληνικό Δημόσιο	282	232
Σύνολο	282	232

Όμιλος

Τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού για τον Όμιλο αναλύονται ως εξής:

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Τόκοι και λοιπά έσοδα εισπρακτέα	333	501
Χρεώστες Διάφοροι	160	122
Εγγυήσεις	298	209
Λοιπές απατήσεις εκτός χορηγήσεων	366	432
Απόθεμα Δικαιωμάτων Εκπομπών Ρύπων	612	11.876
Λογ/σμοί διαχ/σεως προκατ/λών και πιστώσεων	401	59
Σύνολο	2.169	13.199
Μείον : Προβλέψεις	(223)	(403)
Σύνολο	1.947	12.796
Βραχυπρόθεσμα	1.648	12.587
Μακροπρόθεσμα	298	209

Τράπεζα

Τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού για την Τράπεζα αναλύονται ως εξής:

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Τόκοι και λοιπά έσοδα εισπρακτέα	333	501
Εγγυήσεις	298	209
Λογ/σμοί διαχ/σεως προκατ/λών και πιστώσεων	374	59
Απόθεμα Δικαιωμάτων Εκπομπών Ρύπων	612	11.876
Χρεώστες Διάφοροι	526	537
	2.142	13.183
Μείον : Προβλέψεις	(223)	(403)
Σύνολο	1.920	12.780
Βραχυπρόθεσμα	1.621	12.570
Μακροπρόθεσμα	298	209

28. Υποχρεώσεις προς Πιστωτικά Ιδρύματα

Οι υποχρεώσεις προς λοιπά πιστωτικά ιδρύματα αναλύονται ως εξής:

Όμιλος και Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000

	<u>31^η Δεκεμβρίου 2019</u>	<u>31^η Δεκεμβρίου 2018</u>
Υποχρεώσεις προς Πιστωτικά Ιδρύματα - όψεως	46	62
Υποχρεώσεις προς Πιστωτικά Ιδρύματα - προθεσμίας	500	34.767
Καταθέσεις στη Διατραπεζική Αγορά	8.902	7.102
Σύνολο	<u>9.449</u>	<u>41.932</u>
Βραχυπρόθεσμες	<u>9.449</u>	<u>41.932</u>
Μακροπρόθεσμες	<u>0</u>	<u>0</u>

29. Υποχρεώσεις προς πελάτες

Οι καταθέσεις και οι λοιποί λογαριασμοί πελατών αναλύονται ως εξής:

Όμιλος

Ποσά σε Ευρώ '000

	<u>31^η Δεκεμβρίου 2019</u>	<u>31^η Δεκεμβρίου 2018</u>
Καταθέσεις όψεως	72.283	13.708
Καταθέσεις ταμειυτηρίου	1.430	745
Καταθέσεις προθεσμίας	103.427	39.405
Δεσμευμένες Καταθέσεις	5.766	3.980
Επιπαγές Πληρωτέες	1.596	103
Σύνολο	<u>184.501</u>	<u>57.941</u>
Βραχυπρόθεσμες	<u>184.501</u>	<u>57.941</u>
Μακροπρόθεσμες	<u>0</u>	<u>0</u>

Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Καταθέσεις όψεως	75.461	13.708
Καταθέσεις ταμειυτηρίου	1.430	745
Καταθέσεις προθεσμίας	103.427	39.464
Δεσμευμένες Καταθέσεις	5.766	3.980
Επιταγές Πληρωτέες	1.596	103
Σύνολο	187.680	58.000
Βραχυπρόθεσμες	187.680	58.000
Μακροπρόθεσμες	0	0

Στις καταθέσεις προθεσμίας του Ομίλου και της Τράπεζας, ποσό €27.790 χιλ. αφορά υπόλοιπα χρηματιστηριακών πελατών. Το αντίστοιχο ποσό του 2018 ανέρχονταν σε €25.432 χιλ.

30. Υπόλοιπα πελατών σε χρηματιστηριακούς λογαριασμούς

Τα υπόλοιπα πελατών από χρηματιστηριακές συναλλαγές αναλύονται ως εξής:

Όμιλος και Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Λογαριασμοί Εκκαθάρισης χρηματιστηριακών συναλλαγών ΧΑΑ, ΧΠΑ & χρηματιστηρίων της αλλοδαπής	1.063	876
Λογαριασμοί Εκκαθάρισης ομολόγων	176	73
Υποχρεώσεις σε πελάτες από χρηματιστηριακές συναλλαγές σε ΧΑΑ, ΧΠΑ & χρηματιστήρια της αλλοδαπής	20.712	18.743
Σύνολο	21.950	19.692
Βραχυπρόθεσμα	21.950	19.692
Μακροπρόθεσμα	0	0

31. Υποχρεώσεις στο προσωπικό λόγω εξόδου από την υπηρεσία

Τα ποσά που έχουν καταχωρηθεί στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης είναι τα παρακάτω:

Όμιλος και Τράπεζα

Ποσά σε Εύρω '000

Υποχρεώσεις ισολογισμού για:

Παροχές εφάπαξ κατά την συνταξιοδότηση
- Μη Χρηματοδοτούμενες

	<u>31^η Δεκεμβρίου 2019</u>	<u>31^η Δεκεμβρίου 2018</u>
	401	301
	<u>401</u>	<u>301</u>

Τα ποσά που έχουν καταχωρηθεί στην κατάσταση αποτελεσμάτων είναι τα παρακάτω:

Όμιλος και Τράπεζα

Ποσά σε Εύρω '000

Κόστος τρέχουσας απασχόλησης

Χρηματοοικονομικό κόστος

Κόστος διακανονισμών

Σύνολο περιλαμβανόμενο στις παροχές σε εργαζομένους

	<u>31^η Δεκεμβρίου 2019</u>	<u>31^η Δεκεμβρίου 2018</u>
	30	26
	5	4
	317	70
	<u>352</u>	<u>100</u>

Μεταβολή της υποχρέωσης στην κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης:

Όμιλος και Τράπεζα

Ποσά σε Εύρω '000

Καθαρή Υποχρέωση στον ισολογισμό κατά την αρχή της χρήσης

Εισφορές πληρωθείσες Εργοδότη

Δαπάνη προς καταχώρηση στην κατάσταση αποτελεσμάτων

Ποσό που καταχωρείται στα Λοιπά συνολικά έσοδα

Καθαρή Υποχρέωση στον ισολογισμό κατά το τέλος της χρήσης

	<u>31^η Δεκεμβρίου 2019</u>	<u>31^η Δεκεμβρίου 2018</u>
	301	264
	(335)	(77)
	352	100
	82	15
	<u>401</u>	<u>301</u>

32. Λοιπές υποχρεώσεις

Οι λοιπές υποχρεώσεις αναλύονται ως εξής:

Όμιλος

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη	457	395
Υποχρεώσεις προς συνδεδεμένα Πιστωτικά Ιδρύματα	0	178
Τόκοι και λοιπά έξοδα χρήσεως δουλευμένα	24	8
Πιστωτές διάφοροι	6.091	4.002
Ασφαλιστικοί Οργανισμοί	588	399
Σύνολο	7.160	4.981
Βραχυπρόθεσμα	7.160	4.981
Μακροπρόθεσμα	0	0

Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη	457	395
Υποχρεώσεις προς συνδεδεμένα Πιστωτικά Ιδρύματα	0	178
Τόκοι και λοιπά Έξοδα χρήσεως δουλευμένα	24	8
Πιστωτές διάφοροι	5.988	4.000
Ασφαλιστικοί Οργανισμοί	588	399
Σύνολο	7.057	4.979
Βραχυπρόθεσμα	7.057	4.979
Μακροπρόθεσμα	0	0

33. Προβλέψεις

Οι προβλέψεις αναλύονται ως εξής:

Όμιλος και Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Προβλέψεις για δικαστικές αγωγές	471	560
Λοιπές προβλέψεις	321	321
Σύνολο	792	880

34. Μετοχικό Κεφάλαιο

Το μετοχικό κεφάλαιο παρέμεινε αμετάβλητο και αναλύεται ως εξής:

	Αριθμός μετοχών	Ονομαστική Αξία	Σύνολο Κοινών μετοχών
31 ^η Δεκεμβρίου 2018	3.762.420	€ 29,35	110.427.027
31 ^η Δεκεμβρίου 2019	3.762.420	€ 29,35	110.427.027

35. Λοιπά αποθεματικά

Τα λοιπά αποθεματικά αναλύονται ως εξής:

Όμιλος

Ποσά σε Ευρώ '000

	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Τακτικό αποθεματικό	11.719	11.719
Εκτακτα αποθεματικά	5.672	5.672
Λοιπά Αποθεματικά	1.453	1.535
Λοιπά Αποθεματικά	18.844	18.926

Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000

	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Τακτικό αποθεματικό	11.719	11.719
Εκτακτα αποθεματικά	4.924	4.924
Λοιπά Αποθεματικά	1.534	1.534
Λοιπά Αποθεματικά	18.177	18.177

Τακτικό αποθεματικό: Σύμφωνα με την Ελληνική εμπορική νομοθεσία ο Όμιλος είναι υποχρεωμένος να παρακρατεί από τα καθαρά λογιστικά του κέρδη ελάχιστο ποσοστό 5% ετησίως ως τακτικό αποθεματικό. Η παρακράτηση παύει να είναι υποχρεωτική όταν το σύνολο του τακτικού αποθεματικού υπερβεί το 1/3 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου. Το αποθεματικό αυτό το οποίο είναι φορολογημένο δεν μπορεί να διανεμηθεί καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του Ομίλου και προορίζεται για την κάλυψη τυχόν χρεωστικού υπολοίπου του λογαριασμού κερδών και ζημιών εις νέον.

Έκτακτα Αποθεματικά: Τα έκτακτα αποθεματικά έχουν σχηματιστεί από φορολογηθέντα κέρδη, επομένως δεν θα προκύψει πρόσθετη φορολογική υποχρέωση σε περίπτωση διανομής τους.

36. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα

Για σκοπούς κατάρτισης των ταμειακών ροών του Ομίλου και της Τράπεζας στα ταμειακά διαθέσιμα λήφθηκαν υπόψη και οι βραχυπρόθεσμες τοποθετήσεις σε άλλα τραπεζικά ιδρύματα που είναι είτε άμεσα διαθέσιμες είτε εντός 90 ημερών.

Όμιλος

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Ταμείο και διαθέσιμα στη κεντρική τράπεζα (Σημ. 14)	27.493	57.213
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (Σημ. 15)	85.913	11.718
Σύνολο	113.406	68.931

Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Ταμείο και διαθέσιμα στη κεντρική τράπεζα (Σημ. 14)	27.493	57.213
Απαιτήσεις κατά χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων (Σημ. 15)	85.907	11.699
Σύνολο	113.401	68.912

Στις ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες του Ομίλου και της Τράπεζας περιλαμβάνονται οι αγοροπωλησίες του εμπορικού χαρτοφυλακίου. Αγοροπωλησίες του επενδυτικού χαρτοφυλακίου περιλαμβάνονται στις ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες.

37. Δεσμεύσεις, ενδεχόμενες υποχρεώσεις και απαιτήσεις

α) Ενδεχόμενες υποχρεώσεις από εγγυήσεις

Οι ονομαστικές αξίες των ενδεχόμενων και ανειλημμένων υποχρεώσεων αναλύονται ως εξής:

Όμιλος και Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Ενδεχόμενες υποχρεώσεις		
Εγγυητικές (Συμμετοχής, Καλής Εκτέλεσης)	3.389	1.948
Εγγυητικές (Προκαταβολών, Καλής Πληρωμής)	4.098	1.092
Σύνολο	7.487	3.040

β) Ενδεχόμενες φορολογικές υποχρεώσεις

Σύμφωνα με το Νόμο 4174/2013 (άρθρο 65Α όπως ισχύει και όπως όριζε το άρθρο 82 του Ν. 2238/1994), οι Ελληνικές εταιρείες των οποίων οι οικονομικές καταστάσεις ελέγχονται υποχρεωτικά, υποχρεούνται έως και τη χρήση 2015 να λαμβάνουν «Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό», για την έκδοση του οποίου διενεργείται φορολογικός έλεγχος, από την ελεγκτική εταιρεία που ελέγχει και τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις. Για τις χρήσεις που ξεκινούν από 01/01/2016 και μετά, το «Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό» είναι προαιρετικό, ωστόσο η Τράπεζα συνεχίζει να το λαμβάνει.

Ο Όμιλος έχει ελεγχθεί από τις φορολογικές αρχές έως και τη χρήση 2009. Δεν έχει ελεγχθεί από τις φορολογικές αρχές για τη χρήση 2010 για την οποία δεν ίσχυε το «Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό» και ως εκ τούτου παραμένει ενδεχομένως υπόχρεος στην καταβολή πρόσθετων φόρων, εφόσον επιβληθούν.

Η Τράπεζα έχει λάβει φορολογικό πιστοποιητικό από τους Ορκωτούς Ελεγκτές χωρίς διατύπωση επιφύλαξης για τις χρήσεις 2011, 2012, 2015, 2016, 2017 και 2018. Για τις χρήσεις 2013 και 2014 έχει λάβει φορολογικό πιστοποιητικό από τους Ορκωτούς Ελεγκτές χωρίς διατύπωση επιφύλαξης αλλά με θέμα έμφασης επί τη βάση ερωτήματος που είχε υποβάλλει η τράπεζα στο Υπουργείο Οικονομικών για τον φορολογικό χειρισμό της ζημιάς από μεταβίβαση στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού στην Τράπεζα Πειραιώς. Για τη χρήση 2019 η Τράπεζα ελέγχεται από τους Ορκωτούς Ελεγκτές. Ο έλεγχος αυτός βρίσκεται σε εξέλιξη και το σχετικό φορολογικό πιστοποιητικό προβλέπεται να χορηγηθεί μετά τη δημοσίευση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων χρήσεως 2019. Εκτιμούμε ότι μέχρι την ολοκλήρωση του φορολογικού ελέγχου δεν θα προκύψουν πρόσθετες φορολογικές υποχρεώσεις οι οποίες θα έχουν ουσιώδη επίδραση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Επίσης, η εταιρεία IBG CAPITAL A.E. έχει λάβει φορολογικό πιστοποιητικό από τους Ορκωτούς Ελεγκτές χωρίς διατύπωση επιφύλαξης για τις χρήσεις 2011 έως και 2013, ενώ για τις χρήσεις 2014 έως και 2019 δεν λαμβάνει φορολογικό πιστοποιητικό, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.4174/2013 άρθ. 65.

Σύμφωνα με την Ελληνική φορολογική νομοθεσία και τις σχετικές υπουργικές αποφάσεις, οι εταιρείες για τις οποίες εκδίδετε φορολογικό πιστοποιητικό χωρίς επισημάνσεις για παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας δεν εξαιρούνται από την επιβολή πρόσθετων φόρων και προστίμων από τις φορολογικές αρχές στο πλαίσιο των νομοθετικών περιορισμών (πέντε χρόνια από την λήξη της χρήσης στην οποία η φορολογική δήλωση θα πρέπει να έχει υποβληθεί). Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, κατά γενικό κανόνα, το δικαίωμα του Ελληνικού Δημοσίου να επιβάλλει φόρους μέχρι και τη χρήση 2012 εκτιμάται ότι έχει παρέλθει για τον Όμιλο.

γ) Ενδεχόμενες νομικές υποχρεώσεις

Δεν υπάρχουν εκκρεμείς επίδικες απαιτήσεις ή υποχρεώσεις οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν ουσιωδώς την οικονομική κατάσταση του Ομίλου κατά την 31η Δεκεμβρίου 2019, πέρα των υποθέσεων για τις οποίες έχει σχηματιστεί ήδη η ανάλογη πρόβλεψη (Σημείωση 33).

38. Υπόλοιπα συνδεδεμένων μερών

Όλες οι τραπεζικές συναλλαγές είναι αντικειμενικές, διενεργούνται κάτω από κανονικές συνθήκες και εμπίπτουν στις καθημερινές δραστηριότητες. Ο όγκος των συναλλαγών παρουσιάζεται ανά κατηγορία παρακάτω.

38.1 Συναλλαγές με τις θυγατρικές εταιρίες του ομίλου της Optima bank και ομίλου Motor Oil Hellas

Όμιλος

Ποσά σε Ευρώ '000

	<u>31^η Δεκεμβρίου 2019</u>	<u>31^η Δεκεμβρίου 2018</u>
α) Λογαριασμοί απαιτήσεων		
Χορηγηθέντα δάνεια μετα απο προβλέψεις	12.917	7.723
Λοιπές απαιτήσεις	58	1.132
Σύνολο	<u>12.975</u>	<u>8.855</u>
β) Λογαριασμοί υποχρεώσεων		
Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	0	120
Καταθέσεις	23.829	1.422
Λοιπές υποχρεώσεις	1	181
Σύνολο	<u>23.830</u>	<u>1.723</u>
γ) Έσοδα		
Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	472	833
Έσοδα προμηθειών	1.076	1.094
Λοιπά έσοδα	179	246
Σύνολο	<u>1.728</u>	<u>2.173</u>
δ) Έξοδα		
Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	0	80
Έξοδα προμηθειών	83	88
Λοιπά έξοδα	139	0
Σύνολο	<u>223</u>	<u>168</u>

Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000

α) Λογαριασμοί απαιτήσεων

Χορηγηθέντα δάνεια μετά από προβλέψεις

Λοιπές απαιτήσεις

Σύνολο

	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Χορηγηθέντα δάνεια μετά από προβλέψεις	20.897	17.863
Λοιπές απαιτήσεις	58	1.132
Σύνολο	20.954	18.995

β) Λογαριασμοί υποχρεώσεων

Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα

Καταθέσεις

Λοιπές υποχρεώσεις

Σύνολο

Υποχρεώσεις προς πιστωτικά ιδρύματα	0	120
Καταθέσεις	27.007	1.481
Λοιπές υποχρεώσεις	1	181
Σύνολο	27.008	1.782

γ) Έσοδα

Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα

Έσοδα προμηθειών

Λοιπά έσοδα

Σύνολο

Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	794	833
Έσοδα προμηθειών	1.076	1.094
Λοιπά έσοδα	185	246
Σύνολο	2.056	2.173

δ) Έξοδα

Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα

Έξοδα προμηθειών

Λοιπά έξοδα

Σύνολο

Τόκοι και εξομοιούμενα έξοδα	0	80
Έξοδα προμηθειών	83	88
Λοιπά έξοδα	139	0
Σύνολο	223	168

38.2 Συναλλαγές με διευθυντικά στελέχη και μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου

Όμιλος και Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000

α) Λογαριασμοί απαιτήσεων

Χορηγηθέντα δάνεια

Σύνολο

	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
Χορηγηθέντα δάνεια	29	35
Σύνολο	29	35

β) Λογαριασμοί υποχρεώσεων

Καταθέσεις

Σύνολο

Καταθέσεις	102	1
Σύνολο	102	1

γ) Έσοδα

Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα

Σύνολο

Τόκοι και εξομοιούμενα έσοδα	1	2
Σύνολο	1	2

38.3 Αμοιβές διευθυντικών στελεχών και μελών του Διοικητικού Συμβουλίου

Όμιλος και Τράπεζα

Ποσά σε Ευρώ '000

Αμοιβές μελών Διοικητικού Συμβουλίου
Μισθοί
Σύνολο

	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
	367	85
	333	395
	700	480

39. Εξωτερικοί Ελεγκτές

Οι συνολικές αμοιβές του Ομίλου προς τον ανεξάρτητο ελεγκτή "PricewaterhouseCoopers Ορκωτοί Ελεγκτές", για ελεγκτικές και λοιπές υπηρεσίες που παρασχέθηκαν αναλύονται ως ακολούθως:

Ποσά σε Ευρώ '000

Τακτικός έλεγχος
Φορολογικό πιστοποιητικό
Λοιπές υπηρεσίες
Μη ελεγκτικές υπηρεσίες
Σύνολο

	31 ^η Δεκεμβρίου 2019	31 ^η Δεκεμβρίου 2018
	82	49
	49	39
	6	3
	13	8
	150	99

40. Υιοθέτηση ΔΠΧΑ 16

Ο Όμιλος έχει υιοθετήσει το ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις» αναδρομικά από την 1η Ιανουαρίου 2019, και δεν έχει επαναδιατυπώσει τα συγκριτικά στοιχεία για την περίοδο αναφοράς 2018, όπως επιτρέπεται από τις μεταβατικές διατάξεις του προτύπου. Οι προσαρμογές που προκύπτουν από τους νέους κανόνες των μισθώσεων αναγνωρίζονται επομένως στον ισολογισμό έναρξης την 1η Ιανουαρίου 2019.

Κατά την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 16, ο Όμιλος αναγνώρισε υποχρέωση μίσθωσης σε σχέση με μίσθωση κτιρίου γραφείων που είχε προηγουμένως ταξινομηθεί ως «λειτουργική μίσθωση» σύμφωνα με τις αρχές του ΔΛΠ 17 «Μισθώσεις». Αυτές οι υποχρεώσεις αποτιμήθηκαν στην παρούσα αξία των υπολειπόμενων μισθωμάτων, προεξοφλημένων με το διαφορικό επιτόκιο δανεισμού του μισθωτή ("incremental borrowing rate") κατά την 1η Ιανουαρίου 2019. Ο σταθμισμένος μέσος όρος του προεξοφλητικού επιτοκίου που χρησιμοποιήθηκε ανήλθε σε 3,71% για τον Όμιλο και την Εταιρεία. Το δικαίωμα χρήσης περιουσιακού στοιχείου αποτιμήθηκε σε ποσό ίσο με την υποχρέωση μίσθωσης.

(i) Πρακτικές διευκολύνσεις

Κατά την πρώτη εφαρμογή του ΔΠΧΑ 16, ο Όμιλος χρησιμοποίησε τις παρακάτω πρακτικές διευκολύνσεις που επιτρέπονται από το πρότυπο:

- Εφαρμογή ενιαίου προεξοφλητικού επιτοκίου σε ένα χαρτοφυλάκιο μισθώσεων με ευλόγως όμοια χαρακτηριστικά γνωρίσματα (όπως μισθώσεις με παρόμοια υπολειπόμενη διάρκεια μίσθωσης για υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο παρόμοιας κατηγορίας σε παρόμοιο οικονομικό περιβάλλον).
- Χρήση της εκτίμησης βάσει του ΔΛΠ 37 σχετικά με το εάν οι μισθώσεις είναι επαχθείς πριν από την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής ως εναλλακτική λύση στη διενέργεια ελέγχου απομείωσης.
- Μισθώσεις με εναπομένουσα διάρκεια μικρότερη των 12 μηνών από την 1η Ιανουαρίου 2019, αντιμετωπίζονται σαν βραχυπρόθεσμες μισθώσεις.
- Χρήση, μεταγενέστερης πληροφόρησης, για τον καθορισμό της διάρκειας της μίσθωσης όταν η σύμβαση περιλαμβάνει δικαιώματα παράτασης ή καταγγελίας της μίσθωσης.
- Εξαιρέση των αρχικών άμεσων δαπανών από την επιμέτρηση του περιουσιακού στοιχείου με δικαίωμα χρήσης κατά την ημερομηνία αρχικής εφαρμογής.

Ο Όμιλος έχει επίσης επιλέξει να μην επαναξιολογήσει εάν μια σύμβαση είναι ή περιέχει μίσθωση κατά την ημερομηνία της αρχικής εφαρμογής. Αντ' αυτού, για τις συμβάσεις που συνήφθησαν πριν από την ημερομηνία μετάβασης, ο Όμιλος στηρίχθηκε στην πραγματοποιηθείσα αξιολόγηση σύμφωνα με το ΔΛΠ 17 και την Διερμηνεία ΕΔΔΠΧΑ 4 «Ο προσδιορισμός του εάν μια συμφωνία εμπεριέχει μίσθωση».

(ii) Λογιστικός χειρισμός εκμισθωτή

Ο Όμιλος δεν χρειάστηκε να προβεί σε προσαρμογές στο λογιστικό χειρισμό ως εκμισθωτής για συμβάσεις λειτουργικής μίσθωσης ως αποτέλεσμα της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 16.

41. Γεγονότα μεταγενέστερα των χρηματοοικονομικών καταστάσεων

Πανδημία Covid 19

Στις αρχές του Μαρτίου 2020, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας ανακήρυξε την ασθένεια COVID 19 ως πανδημία. Η ραγδαία εξάπλωση της επιδημίας και η εξέλιξή της σε παγκόσμιο επίπεδο είχε ως αποτέλεσμα οι διεθνείς οργανισμοί και οι κυβερνήσεις των κρατών να λάβουν μέτρα, των οποίων στόχος ήταν η προστασία του πληθυσμού και ο περιορισμός της διάδοσης του ιού. Τα μέτρα αυτά αφορούσαν αρχικά τη διακοπή της λειτουργίας μεγάλου αριθμού επιχειρήσεων, τον περιορισμό της κυκλοφορίας των πωλητών και ως ένα βαθμό το κλείσιμο των συνόρων. Αποτέλεσμα αυτών ήταν να επηρεασθεί αρνητικά η παγκόσμια οικονομική δραστηριότητα και φυσικά η ελληνική οικονομία.

Στην προσπάθεια να αμβλυνθούν οι επιπτώσεις από την κατάσταση που έχει δημιουργηθεί, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έλαβε άμεσα μέτρα που στοχεύουν στην προσωρινή κεφαλαιακή ενίσχυση των τραπεζών, σε συνδυασμό με την προσαρμογή των υφιστάμενων χρονοδιαγραμμάτων και διαδικασιών, στην ενίσχυση της ρευστότητάς τους μέσω προγραμμάτων αναχρηματοδότησης με μειωμένο κόστος, ώστε να διασφαλισθεί η δραστηριότητα των χρηματαγορών, στην αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων που μεταξύ άλλων αποσκοπούν στην παροχή βιώσιμων λύσεων σε προσωρινά προβληματικούς οφειλέτες λόγω της επιδημίας, ενώ παράλληλα παρείχε ευελιξία στις εποπτικές αρχές και επέκτεινε τις προθεσμίες για κρίσιμα εποπτικά μέτρα.

Παράλληλα αποφασίσθηκε η υποστήριξη των πληττόμενων χωρών για την κάλυψη δαπανών υγείας μέσω μιας πιστωτικής γραμμής, η χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω των εθνικών αναπτυξιακών τραπεζών και η προστασία των θέσεων εργασίας μέσω χρηματοδοτικών εργαλείων.

Στα πλαίσια αυτά, η Ελληνική Κυβέρνηση από τις πρώτες ημέρες πήρε μέτρα που αφορούσαν την αναστολή της λειτουργίας όλων των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, των χώρων μαζικής προσέλευσης, της λειτουργίας των καταστημάτων λιανικής και τέλος πήρε μέτρα περιορισμού της κυκλοφορίας των πολιτών. Τα μέτρα αυτά, κατά κοινή ομολογία, είχαν ως αποτέλεσμα να περιορισθεί η εξάπλωση της νόσου και να έχει η χώρα το χαμηλότερο αριθμό σε ανθρώπινες απώλειες.

Παράλληλα έλαβε μέτρα που αφορούσαν τις εργασιακές σχέσεις (ρυθμίσεις για την οργάνωση του χρόνου και του τρόπου εργασίας, παροχή δικαιώματος εξ' αποστάσεως εργασίας, χορήγηση άδειας ειδικού σκοπού, αναστολή συμβάσεων εργασίας στις επιχειρήσεις που απαγορεύτηκε η λειτουργία τους), την υποστήριξη των πληττόμενων (μείωση μισθωμάτων, παράταση πληρωμής αξιογράφων, επιδότηση εργαζομένων – ανέργων, αναστολή καταβολής δόσεων δανείων) και την χρηματοδότησή τους (μέσω επιστρεπτέας προκαταβολής, μέσω νέων προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, μέσω εγγυοδοτικού μηχανισμού).

Είναι βέβαιο ότι η αναπτυξιακή δυναμική που παρουσίασε η ελληνική οικονομία το 2019, ανακόπηκε βίαια λόγω της πανδημίας. Η σημαντική επίδραση που διαδραματίζουν στην οικονομική δραστηριότητα η παροχή υπηρεσιών και η ρηχή παραγωγική δομή της πλήττονται από την κατάσταση που έχει δημιουργηθεί. Ήδη οι προβλέψεις αναφέρονται σε σημαντική ύφεση το 2020, με προοπτική να καλυφθεί σημαντικό μέρος αυτής το 2021.

Η Optima bank, έχοντας ως προτεραιότητα την ασφάλεια του προσωπικού της και των πελατών της έλαβε καταρχήν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία τους, αξιοποιώντας και τις δυνατότητες που παρασχέθηκαν, ενώ παράλληλα ενίσχυσε το σχέδιο συνέχισης της επιχειρηματικής δραστηριότητάς της, έτσι ώστε απρόσκοπτα να συνεχίσει τη λειτουργία της και την εξυπηρέτηση των πελατών της.

Δεδομένου ότι παραμένει αβέβαιη η εξέλιξη του COVID 19, καθώς και οι οικονομικές επιπτώσεις που θα έχει, η Διοίκηση παρακολουθεί στενά την κατάσταση και εκτιμά ότι δεν θα επηρεασθεί το επιχειρηματικό της σχέδιο κυρίως λόγω της αναπτυξιακής δυναμικής που έχει η τράπεζα και του υγιούς ισολογισμού της. Ωστόσο, ανάλογα με το βαθμό των εξελίξεων στην οικονομία, οι εκτιμήσεις της τράπεζας είναι πιθανόν να αναπροσαρμοσθούν.

Λοιπά Γεγονότα

Την 26 Μαρτίου 2020 η Motor Oil Hellas ανακοίνωσε ότι το Διοικητικό της Συμβούλιο, παρείχε ειδική άδεια προκειμένου η θυγατρική της εταιρεία Ireon Investment Ltd, να προβεί σε μερική αποεπένδυση με την πώληση μετοχών της Optima bank. Αγοραστές μετοχών της Optima bank συνολικού ποσοστού έως 45% θα είναι συνδεδεμένα μέρη με τη Motor Oil Hellas, μεταξύ των οποίων ο εκτελεστικός Αντιπρόεδρος κ. Ιωάννης Β. Βαρδινογιάννης και το Μη εκτελεστικό Μέλος κ. Δημοσθένης Βαρδινογιάννης.

Μαρούσι, 30 Ιουνίου 2020

**Ο Πρόεδρος του Διοικητικού
Συμβουλίου**

Γεώργιος Τανισκίδης

**Ο Επικεφαλής των
Οικονομικών Υπηρεσιών**

Άγγελος Σαπρανίδης

Ο Διευθύνων Σύμβουλος

Δημήτριος Κυπαρίσσης

**Ο Επικεφαλής Λογιστικών και
Φορολογικών Θεμάτων**

Κωνσταντίνος Καλλίρης